

PRVNÍ ČÁST ZÁSAD VÁLEČNÉHO UMĚNÍ, tak
jak je užívána ve válkách Sjednoceného Nizozemí pod
velením jeho Výsosti KNÍŽETE ORANŽSKÉHO,
našeho *generálního kapitána*.

Obsahující vše, co se týká povinností vojáka, jakož i
důstojníka kompanie pěchoty i jízdy, a současně ukazující
způsob jejich výcviku v provádění povelů.

COŽ JE UKÁZÁNO ZA POMOCÍ VYOBRAZENÍ,
SLOV POVELU A VYSVĚTLENÍ.

Sestaveno kapitánem *HENRY HEXHAMEM*,
Kvartýrmistrem u Ctihodného *Plukovníka*
GORINGA.

Kůň je strojen pro den boje, ale vítězství je u Hospodina,
Kniha přísloví 2:31.

Druhé vydání, nově opravené a doplněné.

Vytištěno v DELFTU v HOLANDSKU pro milovníky
vznešeného VÁLEČNÉHO UMĚNÍ, LÉTA PÁNĚ
1642.

Cum Privilegio.

K RUKÁM PROSLULÉHO WILLIAMA

Z Boží milosti zrozeného jako Kníže Oranžský, Hrabě z Nassau atd. Markýz z Vere a Ulissingu atd. Baron v Bredě A
ZEJMÉNA Nejvyšší Generál Jízdy ve službách vznešených a mocných Pánů GENERÁLNÍCH STAVŮ
Sjednocených Provincii.

PROSLULÝ A UŠLECHTILÝ KNÍŽE,

Mezi mnoha uměními, která jsou na světě praktikována, nemá být válečné umění, tak jak je praktikováno v současných válkách Sjednocených Provincii (které jsou považovány za školku válečnictví), považováno za nejmenší z nich. Neboť v této akademii bylo zrozeno a vychováno mnoho význačných a odvážných generálů, náčelníků, velitelů a vojáků, a kde také vzklíčila semena válečnictví, známá po celém světě, stejně jako cnostné činy a památné skutky služby, které tito vykonali, když se vraceli vítězně ze svých tažení, což ponechávám svědectví historie. Zejména pak, když Bůh všemohoucí požehnal Tvému rodu a zvláště Tvému dědu, knížeti Williamovi, tvému strýci knížeti Mořici, oběma ve věčné památce, a nyní i tvému slavnému otci knížeti Fridrichu Jiřímu, když je učinil ochránci své trpící církve a pravé protestantské víry, svobody země a udržování jejích privilegií, a ověnil je nehynoucí slávou při boji proti zlotřilým spiknutím a lstivým podvodům jednoho z nejvýznačnějších mocnářů křesťanstva. Jaké slavné činy pak jejich prostřednictvím vykonal Bůh všemohoucí pro vysvobození své Církve i lidu této země, což historikové našeho věku usilují jako trumpetami rozhlásit do světa. Neboť pokud pohlédneme v čas zpět na počátek těchto válek, kdy se Provincie skládaly pouze z malého počtu lidí, několik měst a byly ve velkém nepořádku, a srovnáme tento stav Státu a země s tím, jaký je nyní, musíme uznat nádherné divy, jakými Bůh požehnal tuto zemi a jak ji ochránil proti veškeré tyranii a zradě mužů jako vévoda z Alby, biskupa Granvillského a různých jiných španělských místodržitelů. Dále pak, jak Bůh svou nataženou paží rozšířil hranice těchto Sjednocených Provincii z východu až na západ, a jak je odměnil zlatem, stříbrem a drahými kameny, tedy jak říká apoštol: Když Bůh je s námi, kdo může stát proti nám.

Pokud pak uvážíme vše to, co Bůh pro svou zemi učinil v posledních letech, je v našich očích div, jak pozoruhodně a s jakým úspěchem požehnal Bůh dílo a záměry jeho výsosti Tvého otce. Neboť, nebylo na počátku jeho generálství vzato Grolle a Oldenzeel, a i přes nebesy požehnané neočekávané vítězství u VVeselu nebyla téměř celá země obsazena nepřítelem, v okamžiku kdy byla jeho výsost upoutána tak velice obléháním Bosch a získala toto nedobytné město přes očekávání všech? Další rok pak následoval Rhyneberg, načež se jeho výsost stala pánem mocného města Maastrichtu, který vzala před nosem dvěma mocným armádám, které ležely mezi námi a tímto městem, a dále jeho vlastní město Breda, které dobyl za sedm týdnů a den poté, co bylo poprvé lopatou zaryto do země, a které přitom markýz Spinola obléhal celý rok. Naposledy pak, kdy získal hrad a město Gennep, které Provincii působilo tolik obtíží. Tato vítězství jsem zde v krátkosti uvedl proto, abych občerstvil paměť Vaší výsosti, a také, abychom oslavili moc a slávu Boha, který toto způsobil.

Osobně jsem pak viděl všechny tyto věci, sloužil jsem této zemi čtyřicet dva let a získal jsem určité zkušenosti ve vedení válek. Tyto zkušenosti mě pak přiměly uchopit pero a sepsat tyto zásady válečného umění, jak je uplatňováno v současných válkách, a to nejdříve pod vedením Tvého strýce Mořice blahé paměti, stejně tak jako nyní pod Tvým vítězícím otcem. To vše pro poučení anglických šlechticů i vojáků, kteří by chtěli vstoupit do služeb Provincii, a také proto, aby tyto věci lépe posoudili. S velkým úsilím a nasazením jsem tedy pomocí vyobrazení, slov povelů a vysvětlení popsal toto vznešené umění, a u příležitosti ukázky jednoho ze tří dílů Tvému vznešenému otci mě tento podpořil, abych své anglické knihy přeložil také do holandštiny. Toho poslušen jsem následně přeložil první díl, pojednávající o výcviku pěší kompanie a oddílu jízdy (abych následně s Božím požehnáním pokračoval s dalšími dvěma díly), a věnoval jej Tvé výsosti. Nyní pak, když z vůle Všemohoucího přišly války do mé vlastní země a do Irska, se musím omluvit, že i když jsem první vydání věnoval Tvé výsosti v holandštině, přijde nyní s Tvým požehnáním a svolením toto druhé vydání na svět v mém rodném jazyce, a to jak zde v Provincích, tak i v Anglii. Bubu se pak jistě modlit k Bohu za Tebe a tvou královskou choť, aby vám bylo požehnáno ve vašich budoucích záměrech, aby vás Bůh ochraňoval a aby jako pramen vyvěrající z rodu Nassau se Ti dostalo stejných úspěchů a vítězství nad nepřáteli, jako se dostalo Tvým předkům a také za to, aby Tě a tvou královskou choť ověnilo a navždy u Vás setrvalo věčné štěstí.

Pokorný a ponížený sluha Vaší Výsosti, HENRY HEXHAM.

(V okamžiku vzniku tohoto překladu nebyly k dispozici volně dostupné skeny všech vyobrazení, které toto dílo obsahuje. Proto oproti originálu v tomto překladu některá vyobrazení chybí.)

HODNOSTI A POVINNOSTI U PĚŠÍ KOMPANIE, POSTUPNĚ PODLE JEJICH významu, od běžného vojáka až po kapitána, počínaje:

O stráž, nebo také o běžném vojáku.

Stráž, nebo také běžný voják, má dobře rozumět svým povinnostem, tedy aby se dostavil v odpovídajícím čase po vydání rozkazu nebo zaslechnutí rytmu bubnu ke své švadroně nebo kompanii, nebo kdy má uchopit své zbraně pro přehlídku. Má být velmi ostražitý a pozorný při výkonu povinností na hlídce, aby měl tolik očí, kolik měl Argus, a nemá dopustit, aby kolem něj kdokoli v noci prošel, bez toho, aby na něj zavolal „Kdo tam“, a nezavolal desátníka, aby si tento nevyslechl heslo, pokud by mu nebylo přikázáno, aby na hlídce zůstal tiše. Má mít potěchu v zacházení a používání zbraní, a má dohlížet na to, aby byly tyto v pořádku a vyčištěné, a má se starat o svůj oděv. Má se také chovat jako příkladný manžel, a dobře vycházet s málem, které má.

Na pochodu nebo na místě je jeho hlavní povinností udržet své místo v řadě a zástupu, a neopustit ho (pokud k tomu nedostal rozkaz), i kdyby si byl jistý, že zabil nepřítele. Také je povinen v boji a v bitvě pečlivě vykonávat povely svých důstojníků, a pokud jeho velící důstojník padne nebo jej není možné slyšet, má následovat rytmus bubnu, jakmile zaslechně známý rytmus k pochodu, k útoku nebo k ústupu. Nesmí se dopouštět vydírání a utlačování, ale, jak učí Jan Křtitel v evangeliu, Lukáš 3:14 „Nikomu nečiňte násilí, nikoho nevydírejte a spokojte se se svým žoldem“. Také se nemá opíjet, vést děvky nebo krást, ale pamatovat na to, jak ctnostné je jeho povolání a proto je mu drahá jeho pověst, ale má se raději ozbrojit těmito křesťanskými ctnostmi, zvláště bázní před Bohem, a má se spolu s Mojžíšem modlit ráno i večer „Nauč nás počítat naše dny, ať získáme moudrost srdce“. Jako nikdo jiný má být připraven přivítat smrt, a pamatovat, že kulka ho může v jediný okamžik odeslat ze země do ráje. Dále pak má být přičinlivý, bystrý, strážlivý, trpělivý, odvážný, diskrétní a zdvořilý. Pečlivost a práce ho vycvičí ve statečnosti, což je vlastnost, kterou bude určen předvádět a snášet ve válce za všech okolností.

Na závěr bych rád zdůraznil, že je dobré, pokud může šlechtic nebo i voják projevit své ambice k povýšení a postupu, pamatujíc, kolik odvážných generálů a velitelů začínalo na pozici běžného vojáka a povznese se z ní (postupující po všech stupních a hodnostech). Každý má tedy pamatovat, že může stejně jako oni vystoupit na stejný stupeň slávy, a zároveň pamatovat, jak mnoho význačných mužů, císařů, králů, knížat, vévodů, hrabat a dalších šlechticů se zabývalo tímto ctnostným povoláním, jaké odvážné a hrdinské činy tito vykonali, kolik hrdinských bitev svedli a jaká vítězství dobyli, a tyto památné činy byly historií uchovány, a učinily z nich věčnou památku potomkům.

O šlechtici u kompanie.

V pěší kompanii jsou, zejména v generálově nebo plukovníkově kompanii, také šlechtici. Tyto kompanie pak mají mít mnoho odvážných, odhodlaných a schopných šlechticů, aby je generál nebo plukovník mohli shledat velmi schopnými v jejich službě.

První povinností, která je od šlechtice, stejně jako od běžného vojáka vyžadována, je poslušnost, jak je také uváděno centurionem, když odpovídá našemu spasiteli ve svatém evangeliu, které nás učí poslušnosti slovy: „Vždyť i já podléhám rozkazům a vojákům rozkazují, řeknu-li některému ‚Jdi‘, pak jde, jinému ‚Pojď se‘, pak přijde; a svému služebníku ‚Udělej to‘, pak to udělá“ Matouš 8:9. Neboť bez tohoto by celá armáda nestála za nic, a skrze tuto cnost má také každý ctít a poslouchat svého kapitána a jeho nadřízené.

Šlechticovou povinností, jakmile nastoupí válečnické řemeslo, a zařadí se do generálovy nebo plukovníkovy kompanie, je zaujmout na jeden měsíc místo běžného vojáka, aby lépe poznal vojenské řemeslo a mohl pak lépe velet jiným, když je povýšen. Také, když je ohrožen, ať již v poli nebo když chystá přepad a stojí se svou pistolí a mečem, nesmí ustoupit ze svého místa, dokud není uvolněn. Nesmí také ustoupit před jedním člověkem, ale v případě, že jich vidí více, má ustoupit zpět. Pokud pak zjistí, že nepřítel vyrazil předčasně a tiše, musí vyhlásit poplach, aby se hlídka nebo kompanie byla schopna bránit.

Šlechtic je také povinen spolu se svými druhy nebo s kapitánem stráží vyrazet na hlídku, a to ať již v poli nebo v posádce, má sdělit desátníkovi hlídky heslo a má se postarat, aby vojáci na hlídce vykonávali svou službu pečlivě.

O bradýři u kompanie.

U kompanie by měl být schopný bradýř, aby dokázal jak oholit vojáky, tak i byl znalý v chirurgii, aby byl po ruce v okamžiku, kdy je kompanie v nebezpečí (v případě, kdy není přítomen chirurg regimentu), a mohl se postarat o zraněné vojáky. Při výkonu těchto činností, v okamžiku kdy je důstojníkem zapsaným do služby v Provinciích, má pak být osvobozen od všech ostatních povinností u kompanie.

O písaři u kompanie.

Písař kompanie má být poctivý a spolehlivý muž, kterému může kapitán svěřit jak jeho měsíční plat, tak i správné a pravidelné vyplácení kompanie. Jeho povinností je vést seznam vojáků a mít jej v případě potřeby kdykoli k dispozici, aby mohl jak zapsat muže na seznam, tak i tyto vyplatit, aby mohl převzít žold kompanie, aby mohl dohlédnout, že je vojákům nebo jejich zajatcům řádně zapláceno, kdekoli se tito nacházejí, a také aby v den výplaty mohl složit pravdivé účty kapitánovi nebo jinému velícímu důstojníkovi.

O představeném nad bubeníky.

Každý regiment má mít představeného nad bubeníky, ke kterému se mají, v okamžiku kdy je čas hlídky, hlásit všichni bubeníci, a spolu s ním pak vybubnovat svolání. Dále pak má vyrazit spolu se svou kompanií, která byla pro hlídku určena. Představený nad bubeníky má být vážný muž, schopný poučit ostatní bubeníky o tom, jak mají tito správně bubnovat na pochodu a také co se týče ostatních povelů. Dohlíží také na to, aby bubeníci, bubnující na pochodu, byli správně střídáni. Také má být schopen hovořit několika jazyky, a být uvážlivý v tom, co sdělí nepříteli.

O bubenících.

Každá kompanie má mít také dva dobré bubeníky, kteří vědí, jak vybubnovat svolání, pomalý nebo rychlý pochod, rytmus k útoku, k ústupu, a ke střídání hlídek. Bubeníci mají být také zdatní v cizích jazycích, neboť mohou být často vysíláni k nepříteli, aby vyplatili zajatce. Jejich povinností je pak přijít k táboru nebo posádce nepřítel, bubnovat a mít přitom pod kloboukem propustku od svého generála. Následně, když je propuštěn dovnitř, nemá spatřit nic ze slabin hlídek, zákopů nebo opevnění, proto mu mají být zavázány oči a takto má být odveden k veliteli na místo, kde jsou drženi zajatci. Jakmile je pak vyplatí, má se navrátit zpět do posádky nebo tábora.

O zbrojmistrovi.

Následující hodností u kompanie je zbrojmistr, což má být nejstarší šlechtic u kompanie. Tento je zodpovědný za to, aby pečlivě spravoval zbraně kompanie, aby vedl soupis těchto zbraní a zaznačil, jaké zbraně náleží kterému vojákovi. Také má dohlížet, aby vojáci udržovali své zbraně vyčištěné a v pořádku, a pokud by bylo cokoli poškozené nebo proti zvyklostem, aby tuto věc vzal ke zbrojní opravě. Pokud má pak některý voják propustku, je nemocný, mrtvý nebo utekl, má buď on, nebo jeho desátník převzít jeho zbraně do svého ležení, aby zabránil jejich ztrátě, a aby je udržoval čisté, dokud nebudou vydány jinému nově naverbovanému vojákovi. Dále pak má kontrolovat hlídky, a ověřovat, že jsou jejich zbraně řádně udržovány. Také má disponovat prachem, luntem a kulemi, a rozdělovat je desátníkům a svobodníkům.

V některých kompaniích, zejména ve velkých posádkách, je pak dále i desátník nad šlechtici, který má tyto spravovat o jejich službě v poli, tedy jak se chovat při přepadu, a také je má podle jejich pořadí v posádce povolávat na přehlídky.

O desátníkovi.

Každá kompanie je rozdělena na tři skvadrony, a každá skvadrona má mít svého desátníka a svobodníka (Lanspresado). Desátník je pak představeným této skvadrony, má být čestný, zdatný a schopný vykonávat vše, co této hodnosti přísluší. Dále má být strážlivý, skromný a klidný. Na prvním místě má mít seznam, uvádějící jména všech šlechticů a vojáků ve skvadroně, a pokud jsou naverbováni noví vojáci, má je poučit o zacházení se zbraněmi, a nemá trpět, aby starší vojáci šikanovali nebo se posmívali novým, když tito nezvládají zacházení se zbraněmi, jak by měli, neboť každý muž každého řemesla potřebu je určitý čas, aby se mu naučil, než ho bude dokonale ovládat. Pokud si pak tito mladí vojáci nevedou dobře, má jim vše opakovaně a trpělivě ukazovat, tak dlouho, dokud z nich neučiní dobré mušketýry nebo pikenýry. Za toto má být pak od svého kapitána a jeho důstojníků pochválen.

Na pochodu, ať již ve skvadroně nebo s celou kompanií, má nejstarší desátník vést pravý krajní zástup mušketýrů, druhý desátník pak levý krajní, a třetí pak má vést zástup ve středu oddílu.

Když je pak se svou skvadronou na hlídce, má pro ně zajistit dřevo, uhlíky a osvětlení svíčkami, aby mohl být oheň udržován neustále, ve dne i v noci.

Pokud má předsunutou hlídku, má vyvinout tak velké úsilí, jak jen dokáže, aby posílil tuto pozici a svou malou jednotku na hlídce. Také má vyslat jednotlivé stráže vstříc místům, kterými by mohl přijít nepřítel, neboť odříznutí stráží a ohrožení celé hlídky je velmi významnou věcí, která může vést až k ohrožení a někdy i porážce celé armády. Proto má být desátník velmi ostrážitý a opatrný, a pravidelně navštěvovat tyto stráže, aby je přiměl řádně vykonávat jejich povinnosti, aby je řádně střídal a dohlédl, aby nebyli na svých místech příliš dlouho, zvláště pokud je chladné počasí.

Jeho povinností je také nezapomenout heslo, ale vtisknout si jej do paměti, aby v okamžiku, kdy kapitán stráže poprvé obchází hlídky, mohl vyrazit naproti s mečem taseným proti jeho hrudi, a sdělit mu jej, a také aby od něj mohl převzít jakékoli rozkazy, které mu velitel stráže vydá.

Jakmile pak tento obchází hlídky podruhé, má mu vyrazit naproti s taseným mečem, aby mu sdělil heslo, dříve než ho nechá projít. Pokud pak na jeho hlídce buď on sám, nebo jeho stráže zaslechnou, uvidí nebo objeví jakékoli muže nebo zapálené doutnáky, má mít své muže v pohotovosti s nabitými mušketami a zapálenými doutnáky, aby mohli vzdorovat nepříteli a bránit hlídku dříve, než bude vyhlášen poplach, v okamžiku, kdy se on sám odebere tiše za svými nadřízenými, aby jim předal zprávu o zjištěném. Také se má starat o rozdělení prachu, kulí a luntu ve své skvadroně, a starat se, aby tito vojáci udržovali své zbraně vyčištěné a v pořádku. Nakonec pak nemá trpět, aby bylo hanobeno Boží jméno, nebo na jeho hlídce bráno nadarmo.

O seržantovi.

Nyní, pod třemi hlavními důstojníky kompanie, o kterých bude řeč dále, následují v pořadí hodnosti seržanti. U kompanie pěchoty jsou dva, v plukovníkově nebo dvojité kompanii pak tři. Slovo seržant pochází z francouzštiny, a znamená vedoucí útoku. Seržant má být zkušený, strhující a ostražitý, a má mít tyto tři hlavní vlastnosti: Má být mužem moudrým, mužem silného ducha a mužem odvahy. A to proto, že dobrý seržant má být velkou oporou pro svého kapitána a ostatní důstojníky, a pomáhat jim při vykonávání povelů, které vydali. Musí být také schopný a zdatný v tom, aby naučil své muže dokonalému zacházení se zbraněmi. Při pochodu je jeho povinností pochodovat po straně kompanie nebo její části, aby dohlížel na to, že vojáci správně dodržují rozestupy v řadách a zástupech. V poli nebo v posádce pak odvádí skvadronu na místo její hlídky, a také odvádí do vězení s halapartnou (která je znakem jeho hodnosti) v ruce provinilce, které jeho kapitán nebo jemu nadřízený označili, aby byli předvedeni k profousovi. Při výcviku kompanie zauímají seržanti místo na pravém a levém křídle, a dohlízejí, že vojáci stojí správně ve svých řadách a zástupech a že provádějí veškeré rozkazy podle toho, co rozkázal kapitán, stojící vpředu. Také dávají mušketýrům povel, aby se po řadách připravili ke střelbě, a vedou je na místo, kde má být vedena střelba. Dále je jeho povinností dostavit se k seržant-majorovi regimentu, když tento vydává rozkazy, má od něj převzít heslo a další pokyny, které pak má předat svému kapitánovi, poručíkovi, praporečnickovi a desátníkům, a také má převzít prach, munici, doutnák a další věci, které přísluší jeho kompanii, také dohlédnout, aby byly vysílány a pravidelně střídány předsunuté stráže. Toto je tedy vše k povinnostem seržanta.

O praporečnickovi.

Praporečník má být šlechtitný a schopný mladý muž, který má zejména pečovat o svou čest a pověst, nemá se starat o kompanii ale pouze o svou zástavu, která mu byla dána k opatrování. Nemá vydávat žádné povely vojákům, pokud nedošlo k tomu, že je nepřítomen jak jeho kapitán, tak jeho poručík. V tom okamžiku má nad ní plnou velitelskou pravomoc, a má ji vést v kyrsu a s píkou v ruce. Má být ctěn všemi šlechtici a vojáky kompanie, a má k nim být vlídný, přívětivý a laskavý, a má zdvořile předkládat jejich záležitosti kapitánovi, což mu získá jejich obdiv a náklonnost.

Jeho místo při pochodu v oddílu nebo praporu je (pokud není generálovým nebo plukovníkovým praporečnickem) mezi třetí a čtvrtou řadou pikenýrů. V okamžiku, kdy okolo prochází generál, kníže nebo někdo obdobně význačný, má sklonit svou zástavu. Pokud pak jednotka stojí na místě, má předstoupit a opět projevit úctu stejným způsobem, aniž by sejmul klobouk z hlavy. Jeho bezprostřední starostí také je, aby byla zástava strážena, ať již v ležení nebo jinde.

V okamžiku bitvy pak ukazuje svou čest, stejně jako zástavu své země, a nese je jako svůj štít, spíše, než aby o ně přišel. V kompanii, jednotce nebo oddílu pak má pochodovat ve vši vážnosti a skromnosti. Toto je tedy vše, co se týče praporečníka.

O poručíkovi.

Nejdříve by mělo být vysvětleno, proč je poručík nazýván právě takto, a proč mu bylo dáno toto označení. Slovo (Lieutenant) je francouzského původu, a skládá se ze slov Lieu, tedy místo, a tenant, tedy označení slovesa v přítomném čase. To tedy znamená někoho, kdo drží nebo má, a od tohoto je odvozeno jeho označení. Tedy, lieutenant je ten, kdo podpírá a podporuje svého kapitána nebo jiného velícího.

Stejně tak je s tímto slovem (Lieutenant) označován v německých zemích, kde to znamená toho, kdo má pravomoc a velení nad mužstvem, neboť také v nepřítomnosti jeho nadřízeného nebo kapitána má jeho hodnost stejnou váhu a důležitost, jako by to byl kapitán nebo nadřízený osobně. Proto je mu toto označení dáno po právu, protože jeho úkolem je postarat se, vést a řídit kompanii, a má být také ctěn a respektován stejně jako kapitán, pokud by byl přítomen.

Proto také má král svého místokrále, kníže svého správce, mocnář svého maršálka nebo kancléře, pán svého sekretáře, a plukovník nebo místokrál svého podplukovníka a zástupce.

Poručík tedy musí být nadaný a zdatný muž, schopný zastat všechny své povinnosti, být zkušený ve válečném umění, a také rozumět povinnostem kapitána, aby je snadno zvládl, když je převezme v jeho nepřítomnosti.

Od svého kapitána přebírá veškeré rozkazy, pokyny a nařízení, bez toho, aby si přisuzoval jakoukoli vlastní autoritu, což však neplatí, pokud kapitán není přítomen. Neboť každý vojenský rozkaz musí postupovat po hodnostech, a musí být obdržen od velícího důstojníka.

Pokud je potřeba, má pomoci svému kapitánovi moudrou radou, a projednávat s ním záležitosti týkající se dobra kompanie, zvláště, jedná-li se o něco zásadního nebo naléhavého.

Svémi rozhodnutími má také urovnávat spory mezi jednotlivými vojáky, být při tom nestranný a nevýhodňovat některé muže před ostatními, neboť urovnávání sporů je záležitostí zjednávání spravedlnosti. Tímto pak posílí svou autoritu a získá si dobré jméno. Pokud se však jedná o zásadní věc, musí s ní seznámit svého kapitána, aby ten mohl potrestat pachatele, a to buď odsouzením do vězení, nebo tak, aby tento vyrovnal škodu, kterou způsobil šlechtici nebo vojáku, a bylo zabráněno krveprolití.

Poručík také musí znát, jaké jsou jeho pravomoci v okamžiku, kdy je jeho kapitán přítomen, a také mu má být čest a pověst jeho kapitána drahá stejně, jako jeho vlastní.

V nepřítomnosti svého kapitána má řádně vést kompanii, a má dohlédnout, aby byl řádně prováděn výcvik. Má velet seržantům a desátníkům, aby tito vykonávali své povinnosti, aby učili vojáky dokonalému ovládnutí jejich zbraní, aby pak byli připraveni, když budou cvičeni kapitánem nebo jím samotným.

Když pak kapitán osobně cvičí svou kompanii, jeho místo je v týlu jednotky, aby dohlédl, že povely vydávané kapitánem, který stojí na čele jednotky, byly řádně vykonávány i vojáky, kteří stojí v zadních řadách. Obdobně pak na pochodu, když je přítomen jeho kapitán, má zaujmout místo v týlu za kompanií. V nepřítomnosti kapitána pak kompanii vede na jejím čele, ať již na hlídce nebo na přehlídce, a dohlíží přitom, aby každý voják vykonával řádně své povinnosti na hlídce. Toto je tedy v krátkosti vše, co se týče poručíka.

O kapitánovi.

Každá kompanie má svou hlavu (aby ji vedla), tedy kapitána, který je v německých zemích označován slovem Hauptmann, tedy hlava jednotky, což je odvozeno od slova Haupt, znamenajícího hlavu. Z latinského slova caput pak vychází označení capitán, které je užíváno v angličtině, francouzštině a holandštině. Neboť stejně jako je hlava řídicím orgánem celého těla a všechny ostatní části jsou jí podřízeny, tak i všichni důstojníci a vojáci kompanie jsou podřízeni, vedeni a zachovávají se podle rozkazů a povelů jejich kapitána.

Kapitán tedy zastává význačné místo vedoucího kompanie, a musí být proto velmi schopný, chovat se přísně a vydávat rozkazy s patřičným důrazem, aby byl poslouchán, obáván a ctěn svými vojáky. Současně se k nim má ale chovat jako mírný a milující otec (neboť mají povinnost žít i umírat pospolu), má jim řádně vyplácet jejich mzdu a pomáhat jim s jejich potřebami v nouzi a v nemoci, ale ani nemá podlehnout přílišné laskavosti, což by nebylo pro jejich dobro.

Má také zvláště dbát a pečovat o ty z vojáků jeho kompanie, kteří se zachovali statečně, když čelili nepříteli, a má se jakýmkoli způsobem starat, aby byli tito povyšováni, což dá dobrý příklad ostatním, aby se zachovávali stejně. Avšak má také povinnost tvrdě trestat provinilce a výtržníky, aby z nich učinil dobrý příklad pro ostatní.

Kapitán také má být svědomitý, věrný svému pánu a zemi, kterým slouží, spravedlivý, střídmy, velkorysý, moudrý, rozvážný a statečný před nepřítelem. Také má projevít statečnost při obléhání měst a pevností, aby nikdy neposkvrnil svou čest, a bránil se, dokud nepřijde pomoc nebo pokud již není možné držet dané místo ani o okamžik déle.

Kapitán má také poučit a zpravit své vojáky o všem, co se týká jejich služby, má je pečlivě cvičit v zacházení se zbraněmi, což platí i pro něj a jemu podřízené důstojníky, a dohlédnout, že vojáci vydané rozkazy pohotově a správně vykonávají, což je jádrem života vojáka a nejdůležitější a nejzásadnější věcí, která je jak od kapitána, tak od vojáků vyžadována.

DÁLE následují pozice při zacházení s mušketou a píkou, ukázané pomocí vyobrazení, jež mají vždy pod sebou uvedena slova povelu, a na předcházející straně vždy pak krátké vysvětlení pro každou pozici.

Pozice s píkou mohou být vykonávány jak na místě, tak i za pochodu. Za pochodu (a stejně tak i na místě) může pikenýr svou píku vztyčit, dát ji na rameno nebo k boji, a to jak vpřed, vzad, na pravé nebo levé křídlo, podle toho, jaký povel mu byl vydán jeho velícím důstojníkem.

Obdobně mohou být pozice pro mušketyry vykonávány jak na místě, tak i na pochodu, a to jak jednotlivci, po skvadronách, po kompaniích nebo oddílech.

Schopný mušketyr, který byl svým důstojníkem dobře vycvičen, má potěchu v zacházení s mušketou, provádí veškeré pohyby s lehkostí a přirozeně, a vyhýbá se zastaralým a složitým pohybům, které byly dříve vyučovány některými důstojníky a které se nyní již nepoužívají, neboť způsobovaly vojákům velké obtíže.

Kapitán tedy, jakmile obdržel pověření k postavení kompanie, má z vojáků vybrat ty vyšší a obratnější muže pro službu u pík, nižší, silnější a s dobrými nohama pak pro své mušketyry, neboť takoví budou schopni ustát obtíže a námahu služby. Tolik tedy k úvodu, dříve než budou uvedena vyobrazení jednotlivých pozic

(Na následujících stranách jsou v originálu tohoto manuálu na každé straně čtyři řady vyobrazení vojáků. Pro lepší zřetelnost bylo toto upraveno na pouze tři řady vyobrazení, díky tomu však neodpovídají odkazy v textu originálu rozložení vyobrazení v tomto manuálu. Současně byly také v překladu opraveny odkazy na jednotlivá vyobrazení, neboť v originálu byly tyto odkazy uvedeny chybně.)

Krátký výčet pozic pro píku, spolu s vysvětlením ke každé této pozici.

1. Postav konec píky na zem, vně a poblíž své pravé nohy, a drž ji pravou rukou přibližně ve výši očí. Ruku pak máš mít lehce pokrčenou, a pravou nohu lehce vykročenou vpřed.
2. Pouze svou pravou rukou přenes píku před sebe, tedy pozvedni konec ze země, přesuň ji přímým pohybem a následně ji uchop levou rukou přibližně ve výši svého pasu.
3. Pusť píku pravou rukou, a pouze levou ji pozvedni do výše, a to tak, aby se konec tvé píky nacházel na úrovni tvého stehna. Následně pak konec píky uchop pravou rukou, bez toho, aby ses k ní nakláněl.
4. Pusť píku levou rukou, a drž píku pouze ve své pravé ruce, přidržujíc ji mezi ramenem a paží. Svou pravou rukou pak drž konec píky ve výši kyčle.
5. Nech svou pravou ruku mírně poklesnout, a následně uchop píku levou rukou, a to tak vysoko, jak jen dokážeš, a přenes píku před sebe.
6. Pusť píku pravou rukou, a nech píku v levé ruce poklesnout, tak aby byl konec píky blízko země. Následně uchop píku pravou rukou ve výši své hlavy.
7. Pusť píku levou rukou, a pouze pravou rukou postav píku na zem vně své pravé nohy, tak jak ukazuje vyobrazení pro tento třetí pohyb.
8. Přenes píku před sebe a pozvedni konec píky, nakloň její konec dopředu a následně uchop píku levou rukou kousek pod pravou..
9. Levou rukou dále posuň konec píky vpřed, a následně ji uchop pravou rukou tak daleko, jak jen dosáhneš..
10. Pusť píku levou rukou, a pravou rukou ji polož na rameno, a to tak, aby byl konec píky přibližně stopu nad zemí. Píku drž s palcem z její spodní strany, abys ji při pohybu vpřed mohl lépe ovládat.
11. Přesuň svou pravou ruku dozadu, tolik jak jen dokážeš, a následně vpředu uchop píku levou rukou. Současně s tím pravou rukou píku pozvedni.
12. Pusť píku pravou rukou, a překlop hrot vpřed tak, abys mohl konec píky pohodlně uchopit pravou rukou.

Dej píku k noze.

Vztyč píku ve třech pohybech. První pohyb.

Druhý pohyb.

Třetí pohyb vztyčení píky.

Dej píku k noze ve třech pohybech. První pohyb.

Druhý pohyb.

Třetí pohyb s pikou u nohy.

Dej píku na rameno ve třech pohybech. První pohyb.

Druhý pohyb..

Třetí pohyb s pikou na rameni.

Dej píku šikmo vpřed, ve třech pohybech. První pohyb.

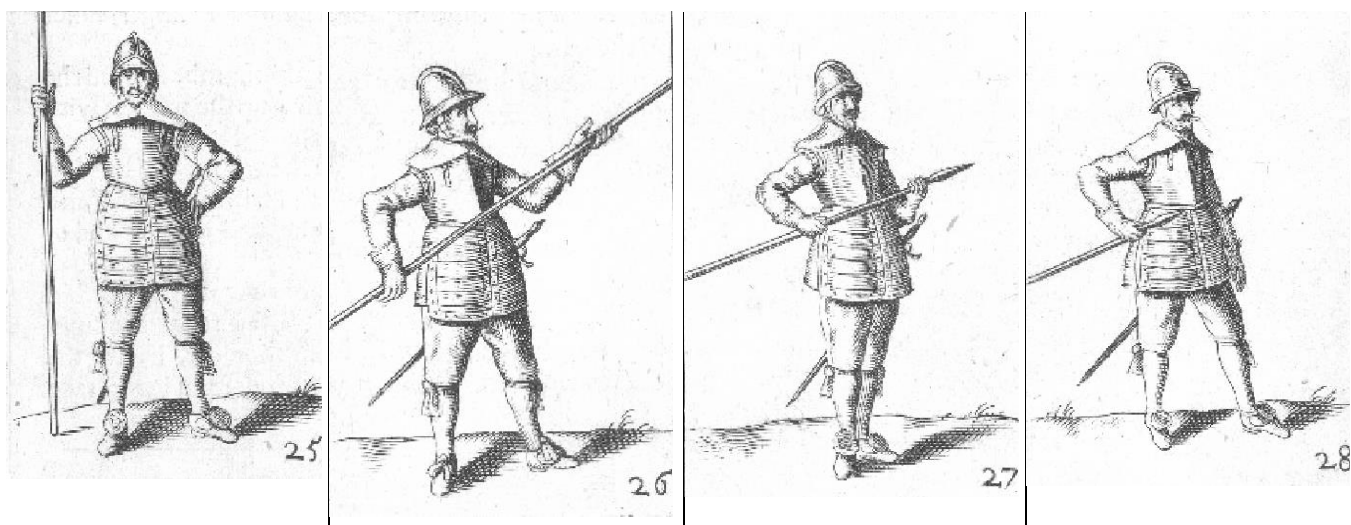

Druhý pohyb.

13. Uchop konec píky do pravé ruky, a drž ji na úrovni své kyčle. Levou ruku pak pozvedni na úroveň hrudníku, a s levou nohou vpředu nes takto svou píku.
14. Pozvedni pravou ruku a natáhni paži vzad, svou levou ruku pak měj na úrovni hrudníku a loket levé paže u své kyčle.
15. Pravou rukou přenes konec píky k zemi a levou rukou pak píku pozvedni, abys ji vztyčil, tak jako je to ukázáno na vyobrazení číslo čtyři.
16. Nech poklesnout pravou ruku, a levou uchop píku tak vysoko, jak jen dosáhneš, a takto přenes píku před sebe.
17. Pusť pravou rukou konec píky, levou rukou pak jdi koncem píky před sebe a následně jej opět uchop pravou rukou, tak daleko jak jen dokážeš.
18. Pusť píku levou rukou, drž ji pouze v pravé ruce a polož ji na rameno, stejně jako to bylo ukázáno na vyobrazení s číslem deset.
19. Přesuň píku svou pravou rukou vzad, uchop ji vpředu levou rukou tak daleko, jak jen můžeš, a pozvedni píku pravou rukou vzhůru.
20. Pusť píku pravou rukou, přenes ji přes hlavu a ve stejný okamžik obrať své tělo za levou rukou. Takto pak můžeš lehce uchopit konec píky pravou rukou.
21. Jakmile jsi uchopil konec píky svou pravou rukou, napni pravou paži vzad a měj levou ruku u svého hrudníku, tak jak je to ukázáno na čtrnáctém vyobrazení.
22. Posuň levou ruku tak daleko vpřed, jak jen můžeš, a následně pozvedni píku nad hlavu. Pravou rukou pak stlač konec píky o něco níže.
23. Pusť pravou rukou konec píky, přenes píku přes hlavu držíc ji přitom pouze v levé ruce, ve stejném okamžiku se obrať za pravou rukou a buď připraven uchopit píku pravou rukou více vzadu.
24. Jakmile máš píku ve své pravé ruce, pusť ji levou rukou a držíc ji pouze v pravé ruce, polož píku na rameno, jako je to ukázáno na vyobrazeních číslo deset a osmnáct.

			
Třetí pohyb s píkou šikmo vpřed.	Dej píku k boji.	Vztyč svou píku.	Dej píku na rameno ve třech pohybech. První pohyb.
			
Druhý pohyb.	Třetí pohyb s píkou na rameni.	Píku k boji vzad ve třech pohybech. První pohyb.	Druhý pohyb.
			
Třetí pohyb s píkou k boji.	Navrať svou píku na rameno ve třech pohybech. První pohyb.	Druhý pohyb.	Třetí pohyb s píkou na rameni.

25. Toto má být provedeno ve třech pohybech, opačný sled je pak ukázán na vyobrazeních sedm, osm a devět. Přenes píku pravou rukou vzad, uchop ji před sebou levou rukou a stlač konec níže, přejed' pravou rukou blíže levé a následně postav píku na zem, tak jak je to ukázáno na vyobrazení číslo sedm.
26. Toto má být provedeno pomocí několika přeručkování, kdy nejdříve přesuň pravou rukou konec píky vzad tak daleko, jak jen můžeš, a pokračuj v ručkování tak dlouho, dokud se nedostaneš ke hrotu píky.
27. Drž píku levou rukou těsně pod hrotem a pravou ruku pak měj o něco více vzadu. Levou rukou pak drž píku pod hrotem před hrudníkem, a pravou s pokrčeným loktem měj na úrovni kyčle.
28. Přesuň pravou ruku k levé, a následně drž píku pouze ve své pravé ruce, která má být na úrovni kyčle.
29. Toto má být opět provedeno pomocí několika přeručkování vzad. Tedy tak, že nejdříve přesuneš pravou ruku před sebe tak daleko, jak jen můžeš.
30. Pusť píku pravou rukou, přenes ji levou rukou před sebe, opět ji uchop pravou a takto pokračuj v ručkování, dokud nedržíš konec píky ve své pravé ruce.
31. Natáhni pravou paži vzad a drž přitom konec píky v pravé ruce. Levou ruku pak měj ve výši hrudníku s loktem u kyčle, jak ukazuje vyobrazení pod číslem čtrnáct.
32. Toto má být provedeno pomocí tří pohybů. Nejdřív přenes píku před sebe, tak daleko, jak je to ukázáno na vyobrazeních pod čísly pět, šest a sedm, a pouze dávej pozor na to, abys měl konec píky zevnitř své pravé nohy, což odpovídá úzkému rozestupu.
33. S koncem píky zapřeným o pravé chodidlo uchop píku levou rukou přibližně ve výši pasu, vykroč levou nohou vpřed tak abys měl pokrčené koleno, a na toto pokrčené koleno polož pravou ruku. Následně tas meč přes svou levou ruku.
34. Narovnej tělo, levou rukou drž píku proti svému pravému rameni, a s koncem píky stále zapřeným o zem tas svůj meč.

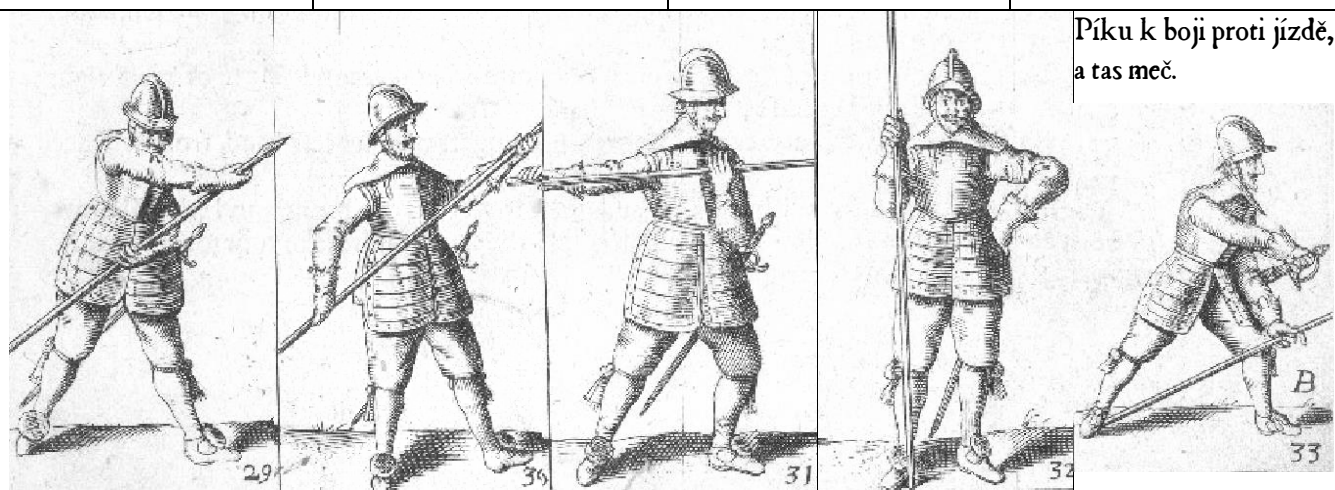

Dej píku k noze.

Dej hrot píky k líci, první pohyb.

Druhý pohyb s hrotem píky u líce.

Táhni svou píku.

Navrať svou píku do pozice k boji. První pohyb.

Druhý pohyb při přeručkování.

Dej píku k boji.

Píku k noze v úzkém rozestupu.

Píku k boji proti jízdě, a tas meč.

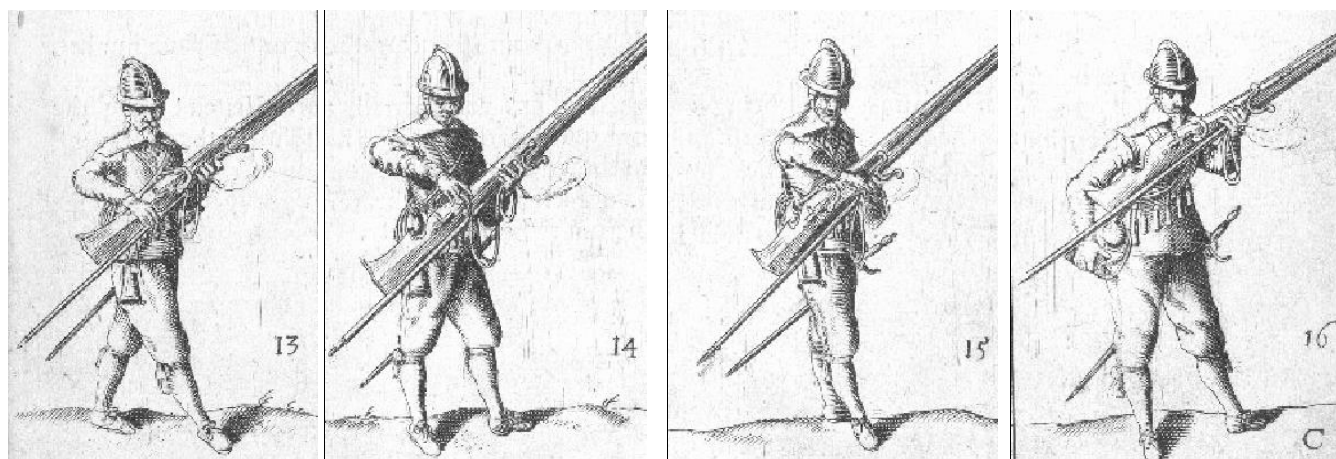
Uchop meč a zapři píku o zem.

Krátký výčet pozic pro mušketu, spolu s vysvětlením ke každé této pozici.

1. Toto vyobrazení ukazuje mušketýra na pochodu, mušketou nesenou šikmo na jeho levém rameni, a s levou rukou držící pažbu. Doutnák pak má mušketýr mezi prsteníčkem a malíčkem. Furketu pak drží v pravé ruce s pravou nohou vykročenou vpřed.
2. Zde je ukázáno, jak má nést mušketu s furketou šikmo před tělem, drženou blízko vnitřní strany pažby, doutnák pak má mít mezi dvěma prsty a palcem směřujícím vzhůru přidržuje furketu. Pravou nohu pak má stejně, jako u předchozího vyobrazení.
3. Přesuň pravou nohu k levé, nech poklesnout svou mušketu s furketou a uchop ji pravou rukou mezi pánvičku a zářez pro palec na pažbě.
4. Drž mušketu po straně s hlavní vzhůru ve své pravé ruce. Dále pozvedni levou ruku s furketou, a drž ji s palcem opřeným proti furketě.
5. Nech poklesnout pravou ruku, a uchop mušketu pevně levou rukou s furketou na vnější straně. Furketu opět přidržuj palcem, abys ji držel pevně ve své levé ruce a mohl použít pravou ruku tak, jak je ukázáno dále.
6. Uchop doutnák, který jsi přidržoval malíkem, mezi palec a prostředník pravé ruky, s dlaní otočenou od tebe.
7. Navrať se s pravou rukou zpět, a měj levou ruku s mušketou a furketou před tělem. Hlavu pak nakloň dozadu, a řádně ofoukni žhavou špičku doutnáku.
8. Vlož doutnák, který držíš mezi palcem a prostředníkem, do kleštiny kohoutu, a následně ho do ní zatlač palcem.
9. S palcem a ukazovákem nad kohoutem, a s dalšími dvěma prsty pod ním, stlač kohout proti krytu pánvičky. Následně pak palcem a prostředníkem posuň doutnák nahoru nebo dolů tak, aby dosedal na střed pánvičky.
10. Polož ukazovák a prostředník pravé ruky na kryt pánvičky s palcem za výstupkem krytu pánvičky, zvedni mušketu a přenes ji oběma rukama před obličej, bez toho aby ses k ní nakláněl, a opět ofoukni doutnák.
11. Dvěma prsty otevři kryt pánvičky, následně přesuň pravou ruku k zahloubení pro palec s ukazovákem na spoušti. Levou rukou pak pevně drž furketu pod mušketou s palcem proti furketě, a postav hrot furkety na zem.
12. Sklop mušketu a pozvedni loket pravé ruky. Pažbu muškety si opři do ramene blízko hrudníku, s ramenem otočeným k pažbě. Mušketu drž pevně kvůli zpětnému rázu, stůj čelně s koncem muškety lehce nad ramenem, a vykroč levou nohou a zamiř na úroveň hrudníku.

			
Pochoduj s furketou v ruce.	Pochoduj, a spolu s mušketou nes furketu.	Sejmi mušketu z ramene.	Drž mušketu v ponosu.
			
V ponosu uchop mušketu s furketou.	Uchop doutnák.	Ofoukni žhavou špičku.	Vlož doutnák do kohoutu.
			
Vyzkoušej doutnák..	Chraň pánvičku, ofoukni doutnák a otevři pánvičku.	Zamíř.	Vystřel.

13. Nejdříve nech poklesnout pažbu muškety, a furketu přenes ke své pravé straně. Následně vykroč levou nohou, drž mušketu v levé ruce a odejdi.
14. Vyjmi palcem a prostředníkem pravé ruky doutnák z kleštiny, a drž mušketu pouze v levé ruce.
15. Navrať doutnák mezi dva krajní prsty levé ruky, kde jsi ho měl dříve.
16. Pouze levou rukou pozvedni mušketu k ústům, a rychle ofoukni pánvičku, bez toho, abys k ní nakláněl hlavu. Ve stejný okamžik uchop pravou rukou malou prachovnici, jak ukazuje toto vyobrazení.
17. Drž malou prachovnici mezi palcem a ukazovákem své pravé ruky a takto nasyp prach na pánvičku.
18. Palcem se opři o hlaveň poblíž pánvičky a dvěma předními prsty zavři kryt pánvičky.
19. Drž mušketu pravou rukou pevně u dnového šroubu, levou ruku pak měj jako dříve a otoč mušketu pánvičkou k zemi, aby mohl z krytu pánvičky spadnout přebytečný prach.
20. Drž mušketu v obou rukách jako dříve, pozvedni ji k ústům, a bez toho, aby ses k ní nakláněl, ofoukni zbývající zrníčka prachu z krytu pánvičky.
21. Drž mušketu v obou rukách jako dříve, a přenes ji ústím vzhůru ke své levé straně. Spolu s tím vykroč pravou nohou, drž mušketu pouze pravou rukou u dnového šroubu a pusť furketu.
22. Jakmile jsi pustil furketu, uchop mušketu levou rukou přibližně v polovině hlavně, tak aby se pažba nedotýkala země a táhni furketu za sebou mezi tělem a mušketou.
23. Uchop pravou rukou nádobku s prachem, a palcem a ukazovákem stáhni její uzávěr.
24. Přesuň levou ruku s mušketou vzad, tak daleko jak jen pohodlně dokážeš, a nasyp z nádoby prach do hlavně. Nádobku pak drž mezi palcem a ukazovákem, jak je zde vyobrazeno.

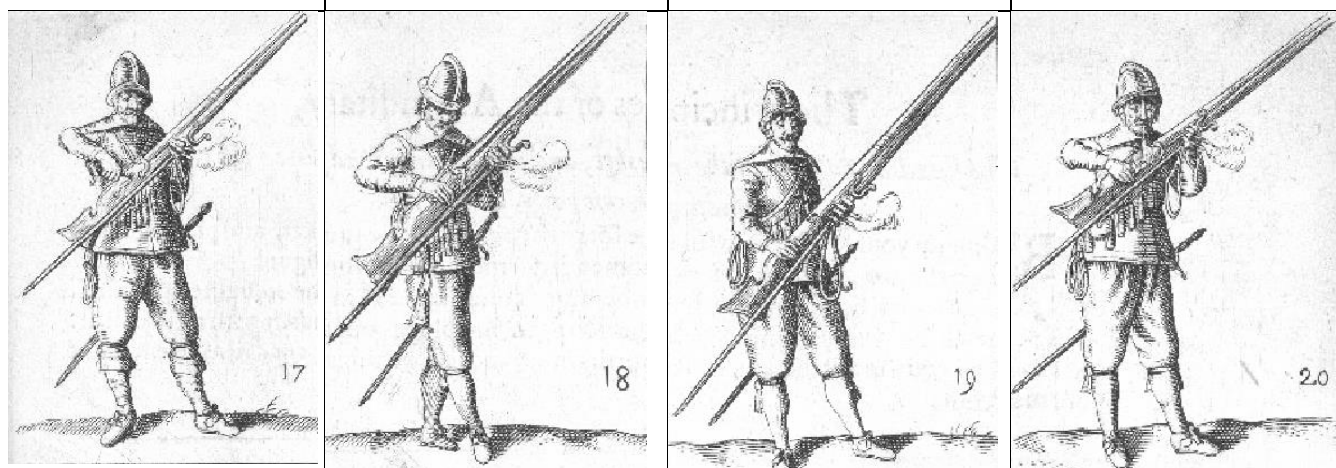

Sejmi mušketu.

Vyjmi doutnák.

Vrať doutnák.

Vyčisti pánvičku.

Nasyp prach na pánvičku.

Zavři pánvičku.

Sklepní prach z krytu
pánvičky.

Ofoukni kryt pánvičky.

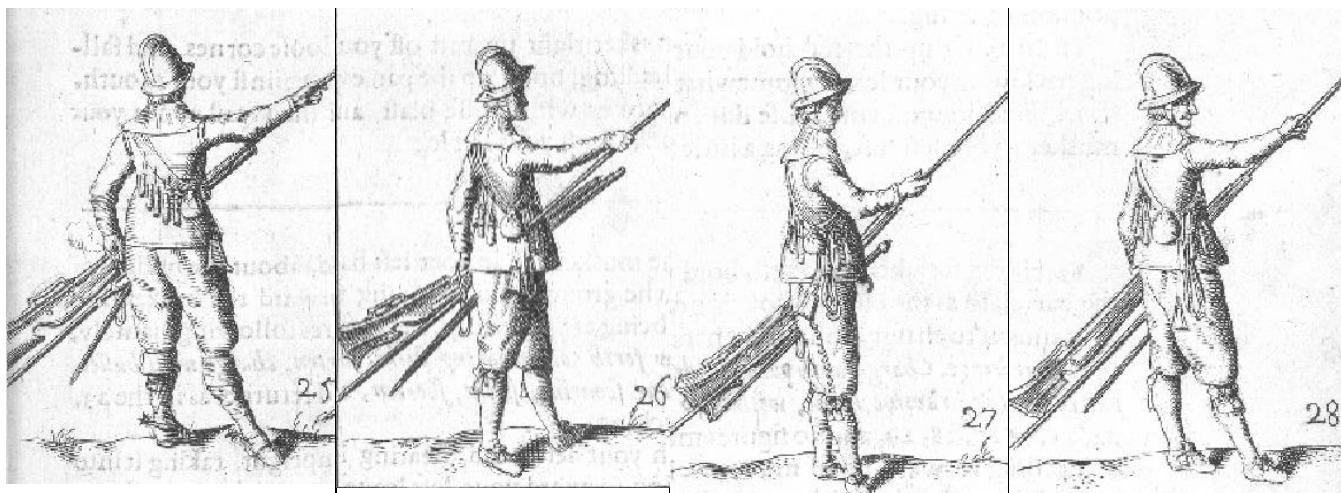
Přehod' mušketu na
druhou stranu.

Táhni svou furketu.

Otevři apoštolu.

Nabij prach do hlavně.

25. Z kapsy na kule nebo z úst vyjmi kuli a vlož ji do hlavně.
26. Dlaň pravé ruky přetoč směrem od sebe a vytáhni nabíják z jeho lůžka. Současně s tím přesuň své tělo spolu s levou rukou držící mušketu tak daleko vzad, jak jen můžeš.
27. Jakmile jsi vytáhl nabíják, opři ho jeho koncem o hrudník, a nech ruku sklouznout blíže k jeho konci, abys jej mohl snáze zasunout do hlavně muškety.
28. Za kulí, aby ti v šarvátce nebo při střelbě ze svahu nevypadla, vlož do hlavně zvířecí srst nebo jinou ucpávku, a následně dvakrát nebo třikrát utluč v hlavní prach, kuli i ucpávku.
29. S přetočenou pravou rukou vytáhni nabíják z hlavně, tak jak jsi to již provedl dříve.
30. Jakmile je nabíják vytažen z hlavně, otoč jej, opři koncem se škrabákem o hrudník a sklouzni rukou k tomuto konci.
31. Navrať nabíják do jeho lůžka, kde jsi ho měl.
32. Přenes mušketu levou rukou dopředu, zvedni ji a uchop ji pravou rukou u dnového šroubu. Následně ji drž pouze pravou rukou, abys ji položil buď na rameno nebo do furkety. Toto je pak vše, co se týká pozic na pochodu.

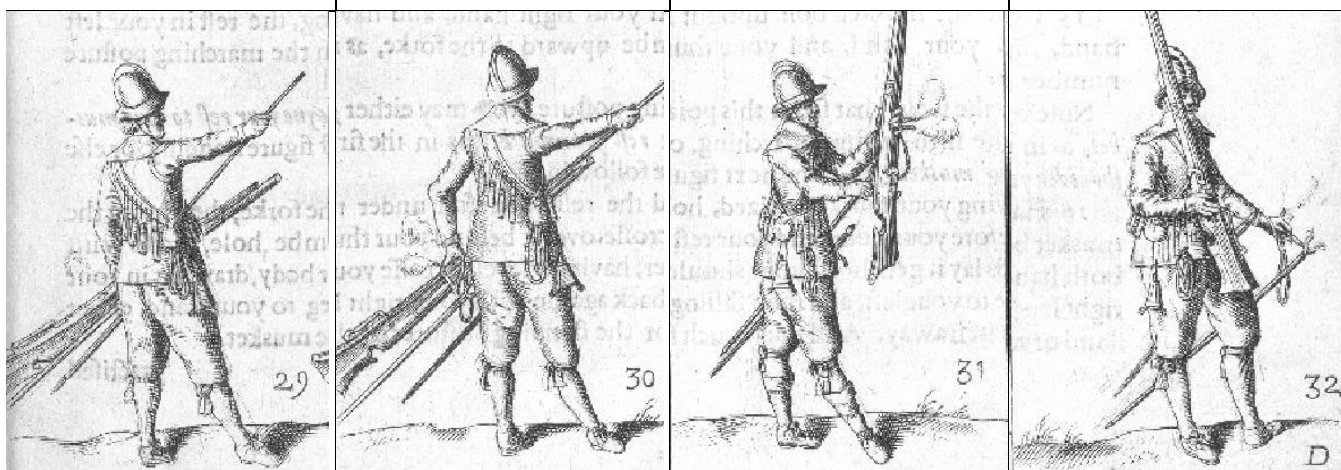

Vyjmí nabíják.

Zkrať nabíják.

Nabíj kuli a utluč ji nabíjákem.

Vytáhni nabíják z hlavně.

Zkrat nabíják.

Navrať nabíják zpět.

Uchop zpět svou mušketu.

Drž mušketu v ponosu a uchop furketu.

Pozice s mušketou, prováděné na místě. Také, jak se má voják připravit ke střelbě s mušketou na furketě. K provádění ve skvadroně, kompanii nebo v části jednotky.

1. Pozvedni levou ruku s furketou k mušketě, zabodni furketu do země a měj levé koleno trochu pokrčené, jak je ukázáno na tomto vyobrazení.
2. Uchop doutnák mezi palec a prostředník, jak je to ukázáno na čtrnáctém vyobrazení pro pochod.
3. O něco zakloň hlavu, a dobře ofoukni žhavou špičku doutnáku.
4. Drž doutnák mezi placem a prostředníkem, a takto ho vlož do kleštiny kohoutu, jak je to ukázáno na osmém vyobrazení pro pochod.
5. S palcem a ukazovákem na kohoutu, a dalšími dvěma prsty pod ním stlač kohout k pánvičce. Konec doutnáku pak zvedni nebo stlač, aby dosedal na pánvičku.
6. Následně drž dva prsty na pánvičce, a palec měj z druhé strany pažby.
7. Když máš pak zamířit, nejdříve přesuň levou nohu k pravé, a bez toho aby ses nakláněl, a s prsty stále chránícími pánvičku, ofoukni doutnák.
8. Sklop mušketu (jako je to u jedenácté pozice pro pochod), otevři pánvičku a jdi pravou nohou vzad. Pravou rukou pak drž mušketu u vybrání pro palec, stůj čelně a mušketu měj řádně založenou mezi hrudník a rameno. Následně pak ukazovákem stiskni spoušť, abys vystřelil.
9. Jakmile jsi vystřelil, navrať svou pravou nohu k levé, jak to bylo ukázáno u sedmé pozice, a v tomto pohybu také vyjmi doutnák.
10. Vykroč vpřed levou nohou, tak jak jsi stál dříve, a navrať doutnák opět mezi dva menší prsty levé ruky. Následně proved' totéž, co bylo ukázáno na pozicích pro pochod, tedy vyčisti pánvičku, nasyp prach na pánvičku, zavři kryt pánvičky, tedy jak je to ukázáno na pozicích 16, 17 a 18.
11. Pozvedni furketu, drž mušketu svisle a sklepní prach z krytu pánvičky. Následně spolu s tím levou nohou ustup o něco dozadu, zvedni mušketu tak, abys měl pánvičku před ústy.
12. Nejdříve sfoukni všechny volný prach z krytu pánvičky, následně přenes mušketu ke své levé straně a ustup levou nohou vzad.

Založ mušketu do furkety. Uchop doutnák.

Ofoukni doutnák.

Vlož doutnák do kohoutu.

Vyzkoušej doutnák.

Chraň páňvičku.

Zamíř.

Vystřel.

Sejmi mušketu.

Vyjmi doutnák.

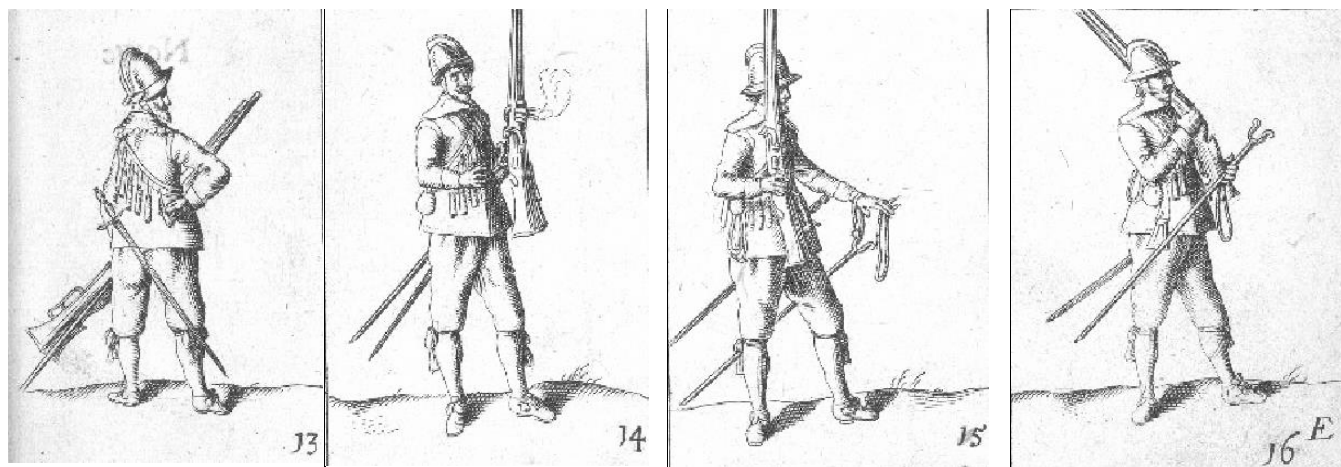
Uchop furketu.

Ofoukni páňvičku a přehoď mušketu na druhou stranu.

13. Jakmile pak pustíš furketu, drž mušketu pevně v levé ruce přibližně ve středu hlavně, tak aby se pažba nedotýkala země. Následně přenes ústí muškety vpřed, abys měl pravou ruku volnou a mohl mušketu nabít, tak jak je to ukázáno na pozicích pro otevření nádobky, nabíjení prachu, vytažení nabíjáku, jeho zkrácení, nabíjení kule a ucpávky a utlučení náboje v hlavni, vytažení a zkrácení nabíjáku a jeho navrácení do lůžka, tedy jak je to ukázáno na pozicích 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, a 30 pro pochod.
14. Přenes mušketu levou rukou vpřed, drž ji svisle a uchop ji pravou rukou u dnového šroubu. Levou nohu pak přesuň na úroveň pravé, jako je to ukázáno zde na jedenáctém vyobrazení.
15. Drž mušketu svisle v pravé ruce, uchop furketu do levé ruky s palcem proti furketě a nech pravou ruku o něco poklesnout, jako je to ukázáno na čtvrté pozici pro pochod

Pamatuj, že z této pozice můžeš buď dát mušketu k furketě, jako je to ukázáno na páté pozici pro pochod, nebo položit mušketu na furketu, jak je ukázáno na první pozici na místě, nebo také položit mušketu na rameno, jak je ukázáno na následující pozici.

16. Když jsi takto pozvedl mušketu a držíš furketu podhmatem v sevřené ruce, přesuň mušketu před tělo a drž furketu šikmo před sebou a pod vybráním pro palec. Takto pak lehce polož mušketu na rameno, měj furketu napříč před tělem a dorovnej pravou nohu k levé. Následně pak opět ustup pravou nohou vzad, abys zaujmul svůj postoj, a již abys stál na místě, nebo abys pochodoval. Toto je pak vše, co se týká pozic s mušketou na místě.

Táhni furketu, otevři apoštolu, atd.

Přechyť mušketu..

Drž mušketu v ponosu a uchop furketu.

Dej mušketu na rameno.

Krátká poznámka pro mušketýry.

V okamžiku, kdy má být mušketýr cvičen ve skvadroně, kompanii nebo oddíle, jsou všechny pozice, které provádí ať již na místě nebo na pochodu, shrnuty do následujících třech povelů.

- Připrav se [Make ready].
- Zamíř [Present].
- Vystřel [Give Fire].

K prvnímu povelu tedy dobrý mušketýr, který zná všechny pozice při zacházení s mušketou, jakmile od svého důstojníka zaslechne povel k tomu, aby se připravil ke střelbě, rychle vykoná všechny pohyby, které jsou potřeba. Jmenovitě tedy od sejmutí muškety z ramene až po přikrytí pánvičky dvěma prsty, což odpovídá šesté pozici pro zacházení s mušketou na místě a desáté na pochodu, a toto vše vykoná dříve, než zamíří.

Před vykonáním druhého povelu, tedy zamíření, se mušketýr nejdříve přesvědčí, že dobře ofoukl žhavou špičku doutnáku. Následně otevře kryt pánvičky a ustoupí pravou nohou vzad. Mušketu pak drží u zhloubení pro palec s ukazovákem na spoušti, přenesení váhu na levou nohu a čeká na následující povel.

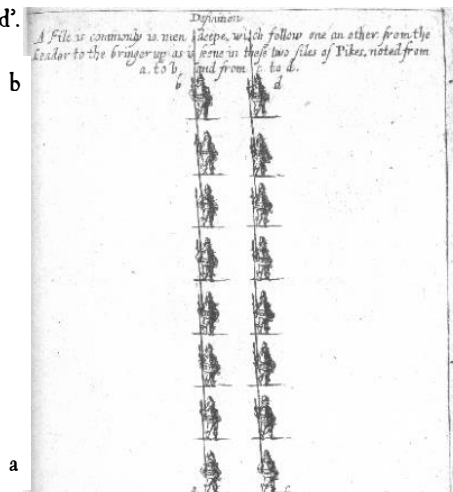
Při třetím povelu nejdříve mušketýr, než vystřelí, pokrčí koleno levé nohy a zakročí si pravou nohou. Pažbu muškety si pak rychle a pevně zapře mezi hrudník a rameno, aby ji pro zpětný ráz udržel, a dobře zapřený pravou nohou vystřelí.

Jakmile mušketýr vystřelí, pozvedne elegantně svou mušketu s furketou a pravou nohou se navrátí k levé. Následně ve své řadě odchází, vyjímá doutnák, vyčistí pánvičku a nasype na ni prach, a dále provede všechny ostatní pohyby, které se naučil, ať již při tom stojí nebo pochoduje. Toto bude dále ukázáno pomocí vyobrazení, jakmile se dostaneme k výcviku mušketýrů ve střelbě v jednotce.

Nyní následuje správný způsob, jak cvičit kompanii o 40 pikenýrech a 40 mušketýrech, nepočítaje v to důstojníky, což je ukázáno pomocí vyobrazení, slov povelů a vysvětlením. Avšak dříve, než přejdeme k jednotlivým pohybům, je potřeba vysvětlit nezkušeným vojákům toto:

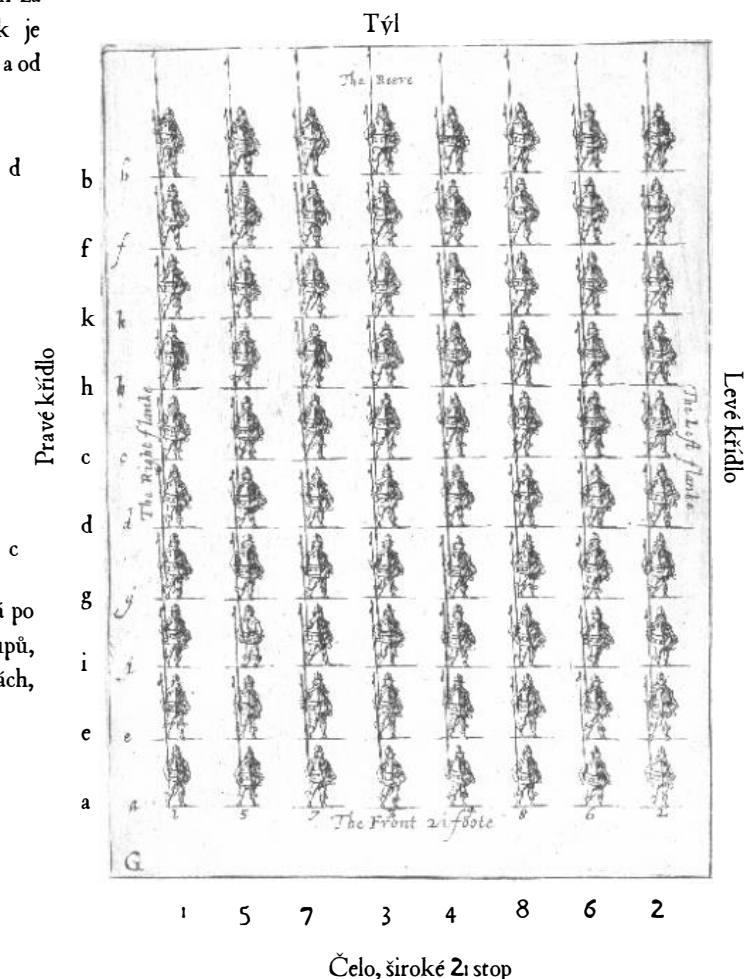
Vysvětlení.

Zástup je obvykle hluboký 10 mužů, kteří stojí jeden za druhým od vedoucího zástupu až po krajníka, jak je ukázáno na těchto dvou zástupech pikenýrů od 'a' k 'b' a od 'c' k 'd'.

Co je zástup a řada?

Řada je takové uspořádání, kdy každý pochoduje a má po obou stranách další muže, s výjimkou krajních zástupů, které mají pouze jednoho, jak je ukázáno na těchto 4 řadách, označených e-f, g-h, i-k a l-m

Dále pak mají znát pořadí důležitosti zástupů a řad, jak je ukazano na dalším vyobrazení.

Zástupy

Ukázka.

Řady.

Zástupy

- 1 Vedoucí pravého krajního zástupu.
- 2 Vedoucí levého krajního zástupu.
- 3 Prostřední zástup z pravé strany.
- 4 Prostřední zástup z levé strany.
- 5 Druhý zástup z pravé strany.
- 6 Druhý zástup z levé strany.
- 7 Třetí zástup z pravé strany.
- 8 Třetí zástup z levé strany.

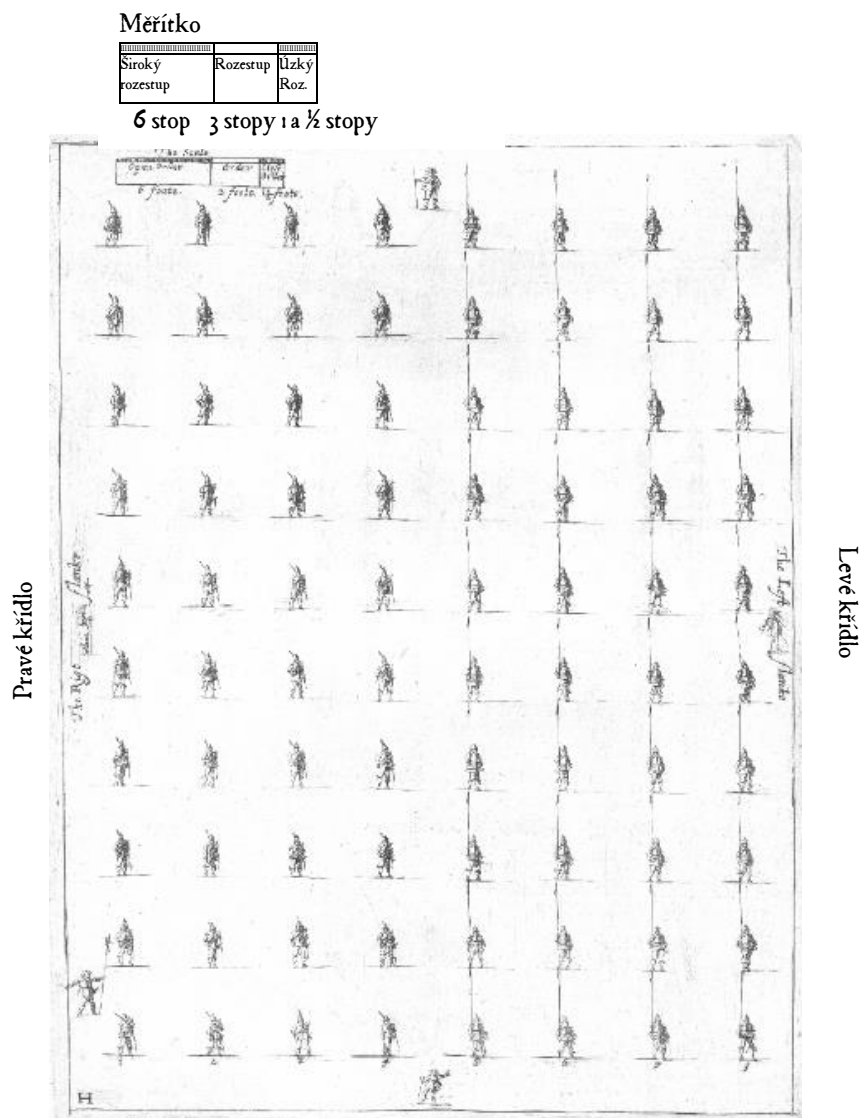
Řady

- a: První řada vedoucích zástupů.
- b: Poslední řada krajníků.
- c: Řada vedoucích předních polovin zástupů.
- d: Řada vedoucích zadních polovin zástupů.
- e: Druhá řada od čela jednotky.
- f: Druhá řada od týlu jednotky.
- g: Čtvrtá řada od čela jednotky.
- h: Čtvrtá řada od týlu jednotky.
- i: Třetí řada od čela jednotky.
- k: Třetí řada od týlu jednotky.

Za třetí má pak znát tyto tři rozestupy, tedy široký rozestup [open order], rozestup [order] a úzký rozestup [close order].

Ukázka.

Široký rozestup, nebo také první vzdálenost, ve které vojáci stojí v řadách a zástupech, je vzdáleností šesti stop mezi jednotlivými vojáky, ať již mezi řadami nebo zástupy, jak ukazuje měřítko na následujícím vyobrazení.

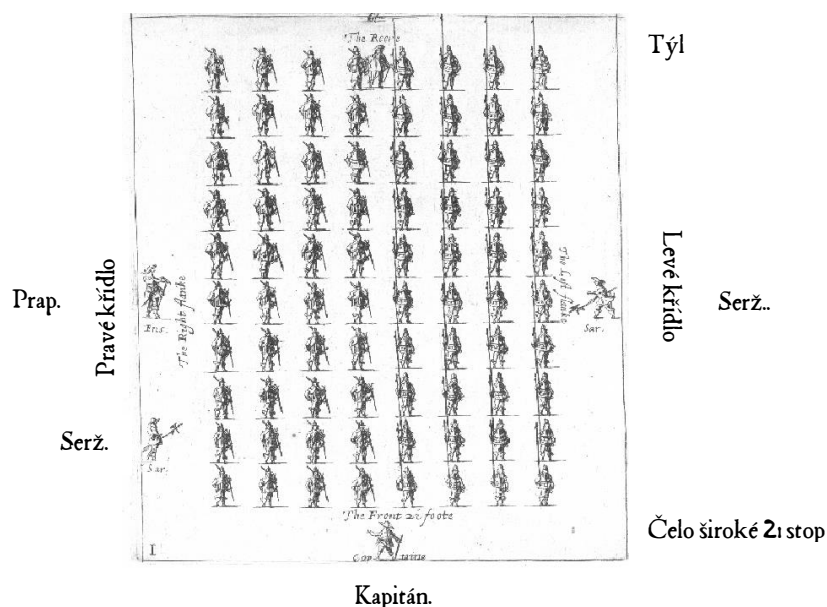
Vysvětlení.

Z důvodu toho, že odměření této vzdálenosti může být jen obtížně určeno pouhým okem, odměřujeme vzdálenost šesti stop mezi zástupy tak, že vojáci tam kde stojí, rozpaží, a mají se postavit tak daleko od sebe, dokud se nedotýkají dlaněmi.

Mezi řadami je pak tato vzdálenost šesti stop určena tak, že se mají konce pik vojáků téměř dotýkat kotníků těch, kdo jdou před nimi.

[Poznámka: Šířka čela jednotky, která je uváděna na následujících stránkách je uvedena chybně, neboť zahrnuje pouze šířku mezer a zanedbává prostor, který zaujímají samotní vojáci. Uvedené šířky jsou tedy správně o 8 stop větší.]

Druhá vzdálenost, tedy rozestup, znamená, že mají muži od sebe stát na vzdálenost tři stop jak mezi řadami, tak mezi zástupy. Tento rozestup se pak používá v bitvě, když vojáci pochoduji před nepřítelem, když se mají zastavit nebo když se má jednotka otáčet [wheel], jak je ukázáno na následujícím vyobrazení.

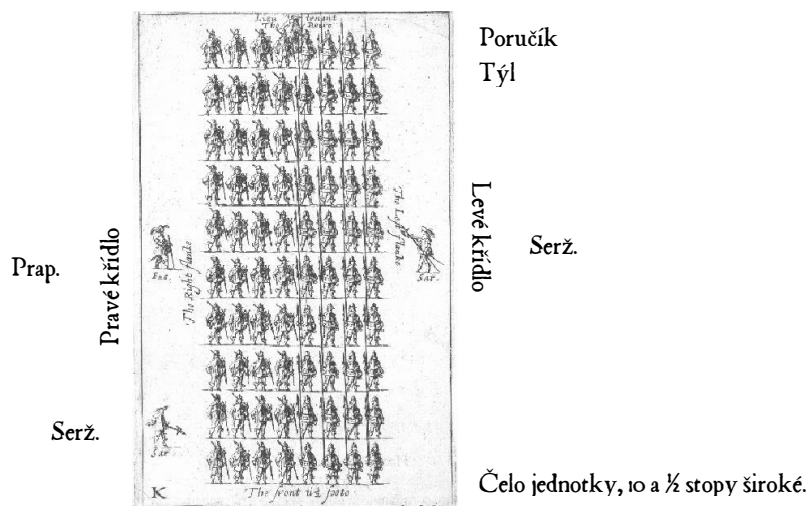

Vysvětlení.

Druhý rozestup mezi zástupy se zaujímá tak, že mušketýři rozpaží ruce pokrčené v loktech, a postaví se od sebe tak daleko, aby se jejich lokty dotýkaly. Stejnou vzdálenost mezi řadami pak zaujmou tak, že se postaví na takovou vzdálenost, kdy se téměř dotýkají konců pochev vojáků před nimi.

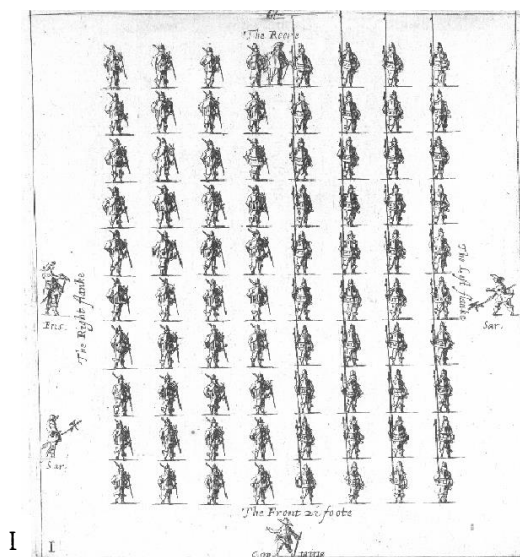
Pamatujte také, že když pochodujete krajinou, musíte zaujmout rozestup tří stop mezi zástupy, ale šesti mezi řadami.

Pro třetí rozestup, tedy úzký rozestup, je využíván povel semknout [Close], a tento rozestup pak znamená vzdálenost jedné a půl stopy mezi zástupy, a tři stop mezi řadami, jak je zde ukázáno.

Pamatujte, že protože stojí vojáci v rozestupech pouze jeden a půl stopy, je tento rozestup určen pouze pro pikenýry. Také nemá být použit jindy, než v okamžiku, kdy mají pikenýři přijmout útok nepřítele. Mušketýři pak nikdy nesmí stát blíže, než v rozestupu tří stop, aby mohli volně zacházet se svými zbraněmi.

Na následujícím vyobrazení ukazují 40 pikenýrů a 40 mušketýrů, kteří stojí v rozestupu, neboť první čtyři pohyby by nebylo možné vyobrazit na stránkách této knihy v širokém rozestupu.

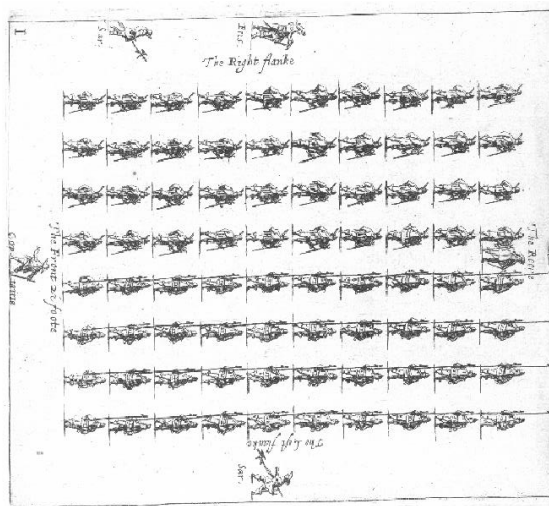
Zde začínají jednotlivé povely.

1 Vyrovnajte se v zástupech [Stand right in your Files].

2 Vyrovnajte se v řadách [Stand right in your Ranks],

3 Ticho [Silence].

{Povel číslo 4 není v originálu uveden}

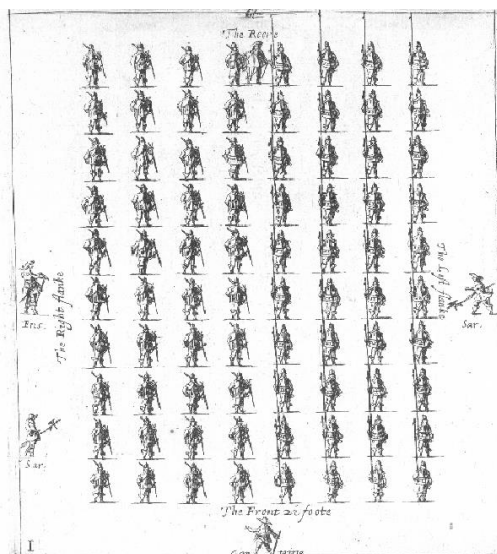
Zde pak začínají jednotlivé rozkazy, týkající se pohybů.

5: Vpravo v bok [To the right hand].

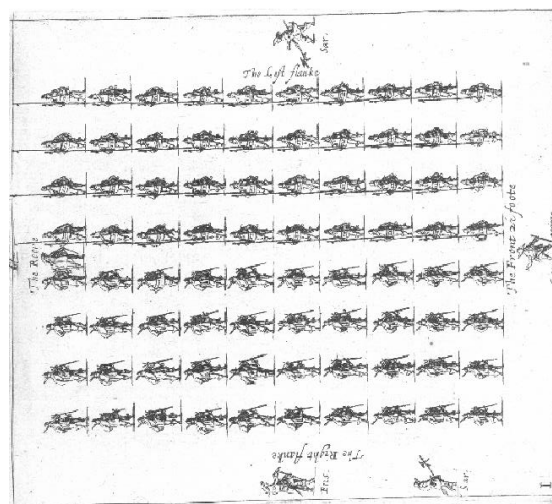
Je potřeba poznamenat, že v okamžiku, kdy je ti veleno „Jak jste byli“ [As you were], máš se vždy obrátit na opačnou stranu, než jak ses obracel. Tedy, například pokud ses obrátil za pravou rukou, máš se vrátit obratem za levou rukou, a podobně.

6. Jak jste byli [As you were], což znamená, postavte se tak, jak jste stáli na vyobrazení výše, označeném písmenem I.

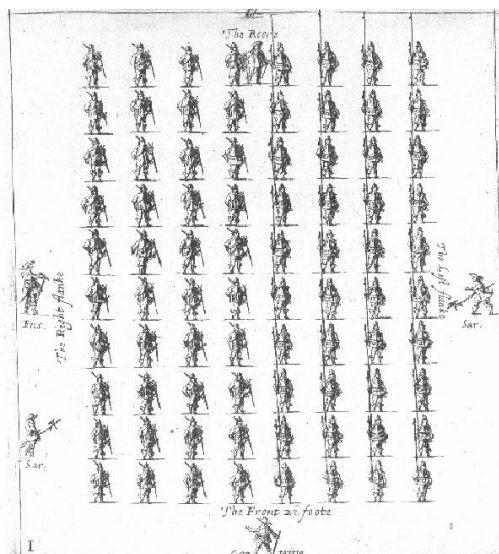
Čtenáři může pomoci, pokud nyní postaví knihu čelně.

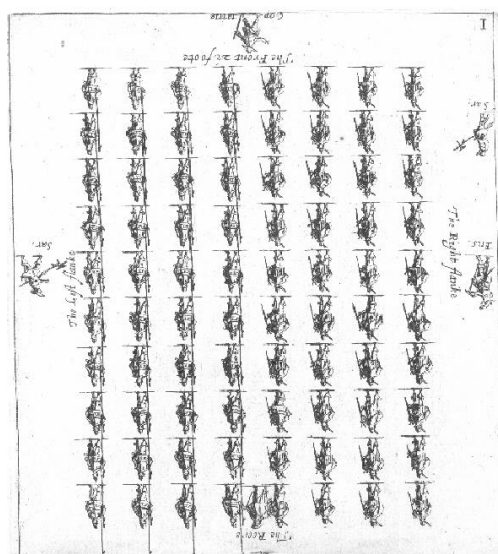
6. Jak jste byli [As you were].

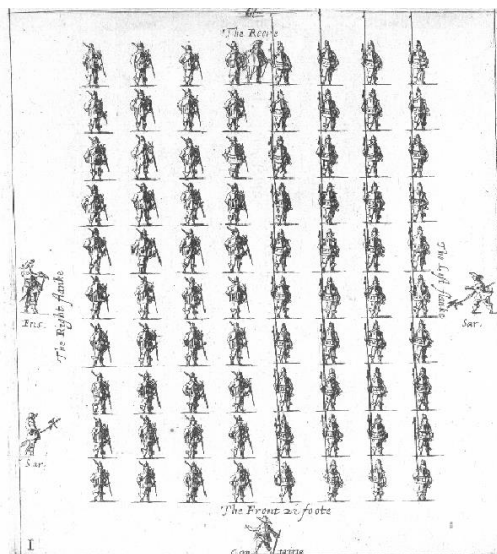
7. Vlevo v bok [To the left hand].

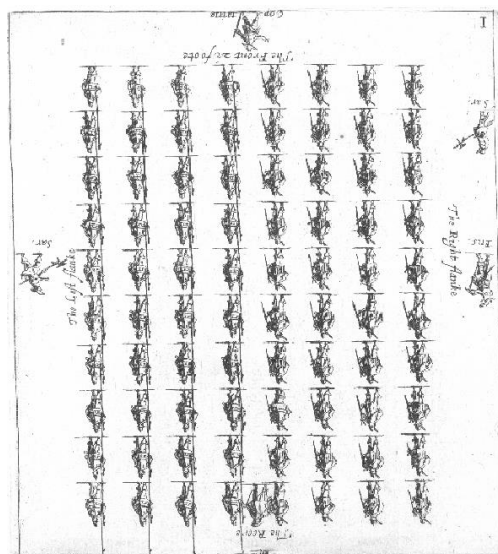
8. Jak jste byli [As you were].

9. Vpravo čelem vzad [To the right hand about].

10. Jak jste byli [As you were].

11. Vlevo čelem vzad [To the left hand about].

12. Jak jste byli, což znamená, postavte se tak, jako na vyobrazení označeném písmenem I.

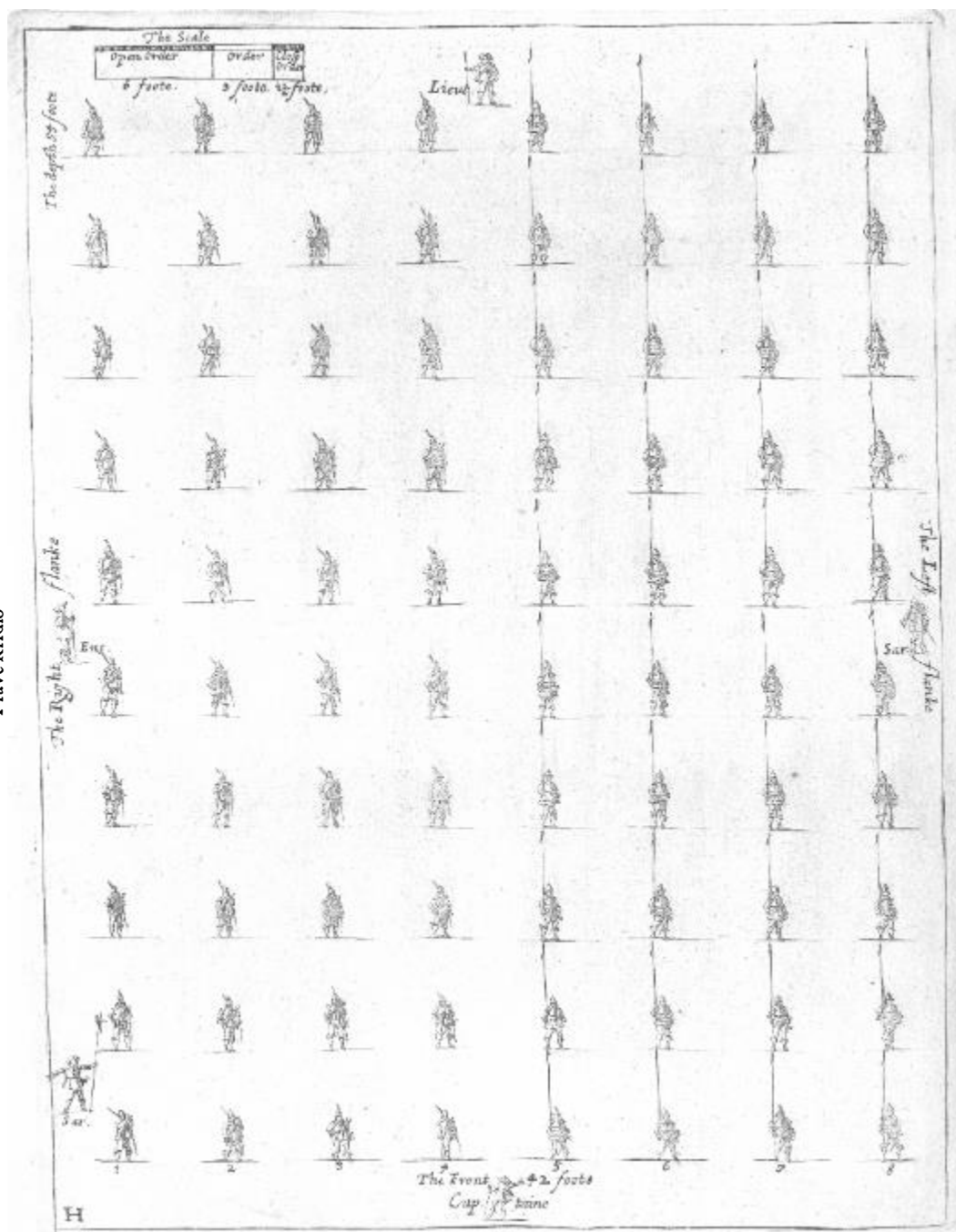
Vysvětlení.

Tyto obraty, ať již na pravou nebo levou stranu, nebo také na libovolnou stranu čelem vzad, slouží k tomu, aby mohli vojáci zaútočit nebo přijmout útok nepřítele na křídlech nebo v týlu.

Jak jste byli,

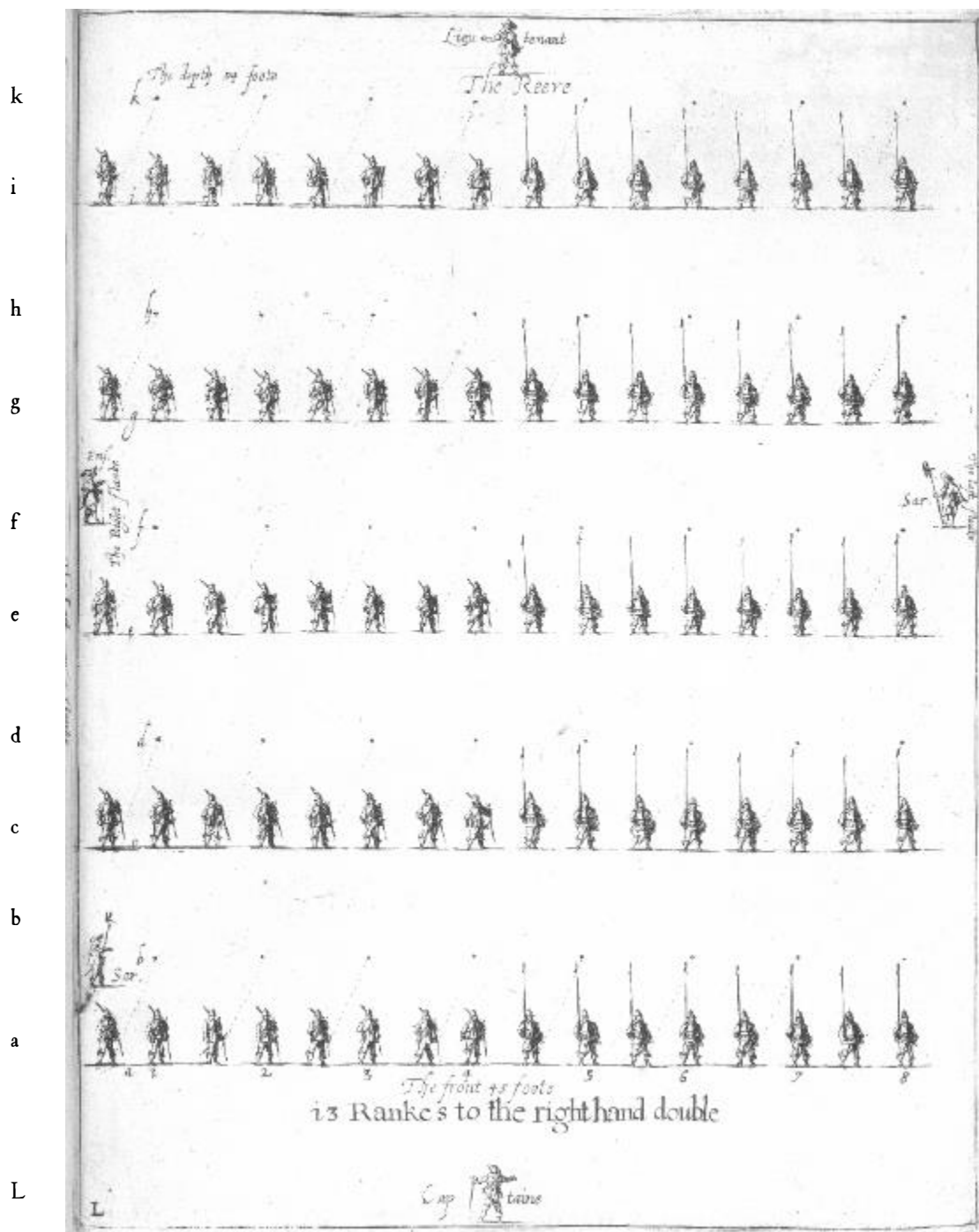
Protože je nyní v knize dostatek místa, aby byli vojáci vyobrazeni v širokém rozestupu šesti stop mezi sebou jak mezi řadami, tak mezi zástupy, jsou takto při následujících pohybech vyobrazeni.

Pravé křídlo

Levé křídlo

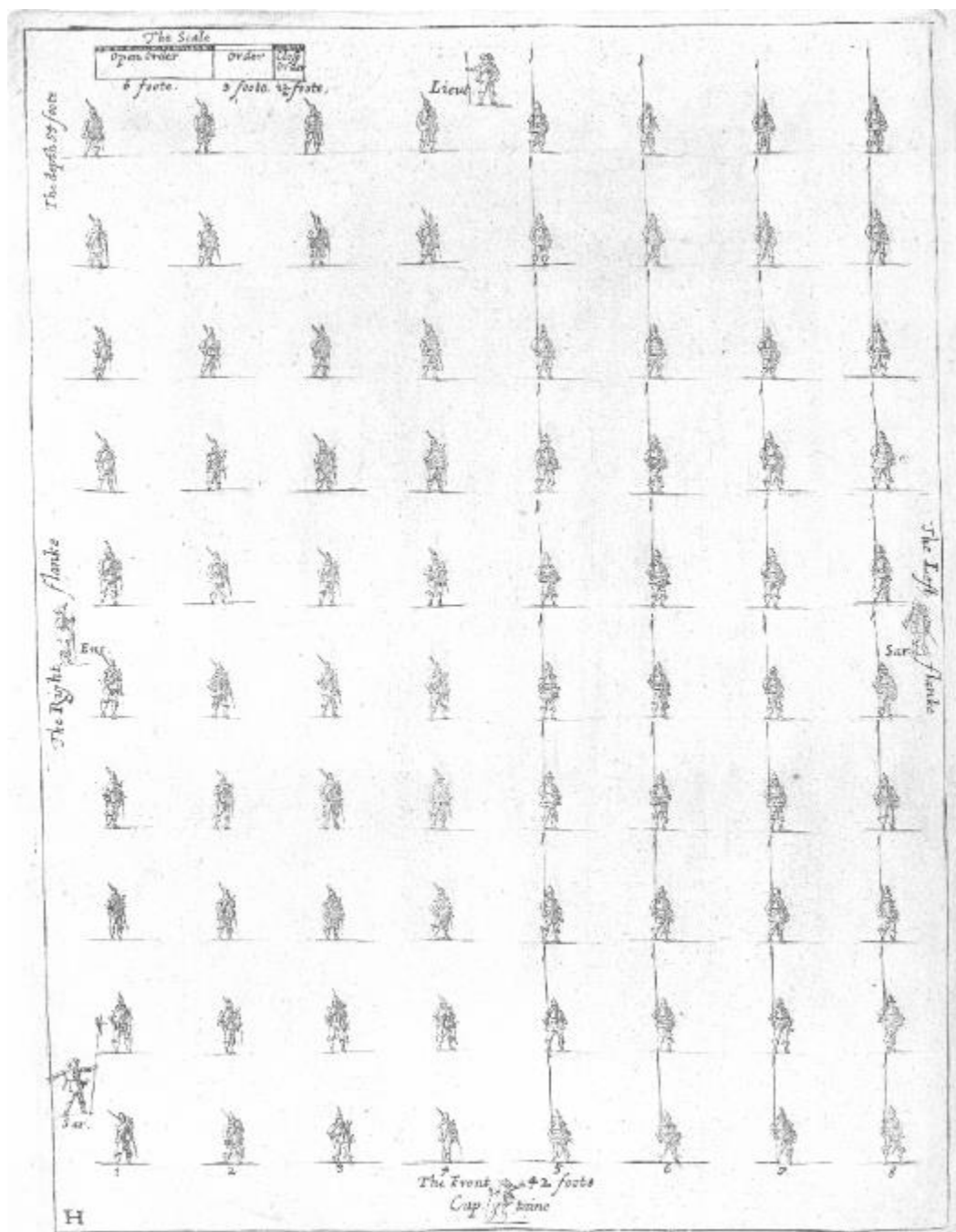
Čelo jednotky, široké 42 stop

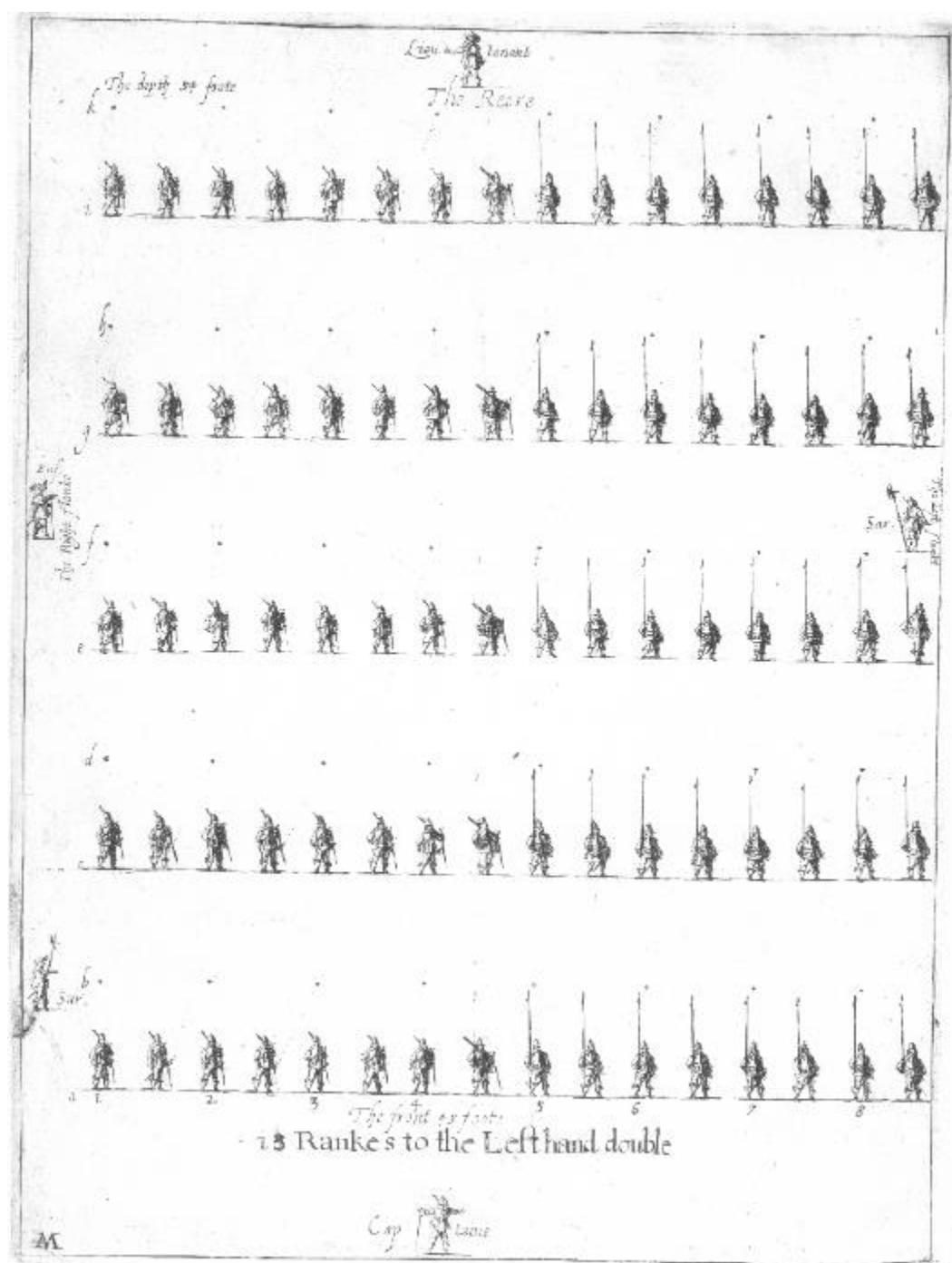
13. Zdvojte řady vpravo [Ranks to the right hand double].

Ukázka.

Vojáci v druhé, čtvrté, šesté, osmé a desáté řadě od čela jednotky, tedy těch, které jsou označeny písmeny b, d, f, h a k, se najednou přesunou napravo od vojáků, stojících před nimi v zástupech označených čísly 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 a 8, tedy vytvoří pět řad o dvojitém rozestupu 12 stop, v každé řadě je pak 16 mužů, jak je to vyobrazeno výše.

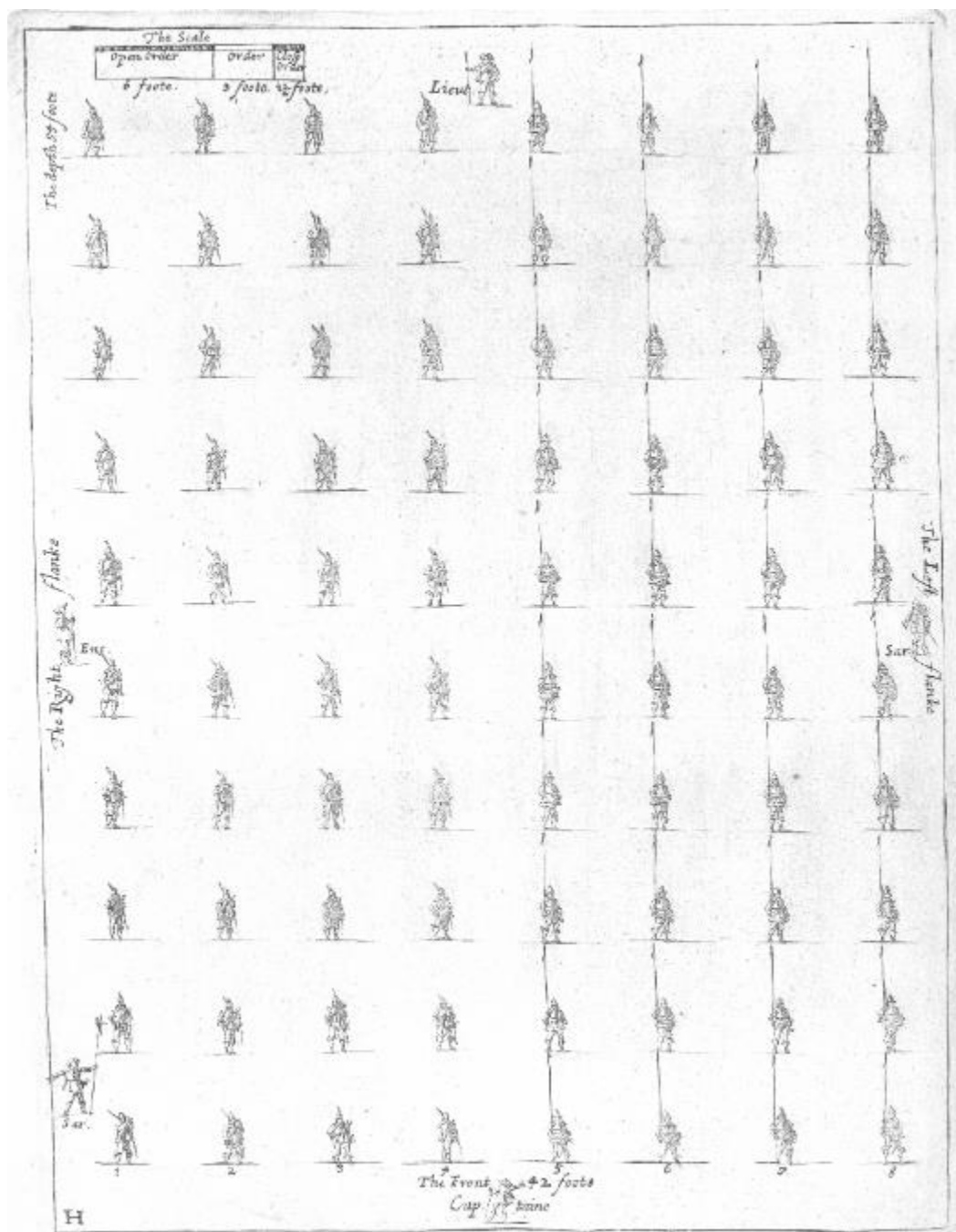
14. Jak jste byli [As you were].

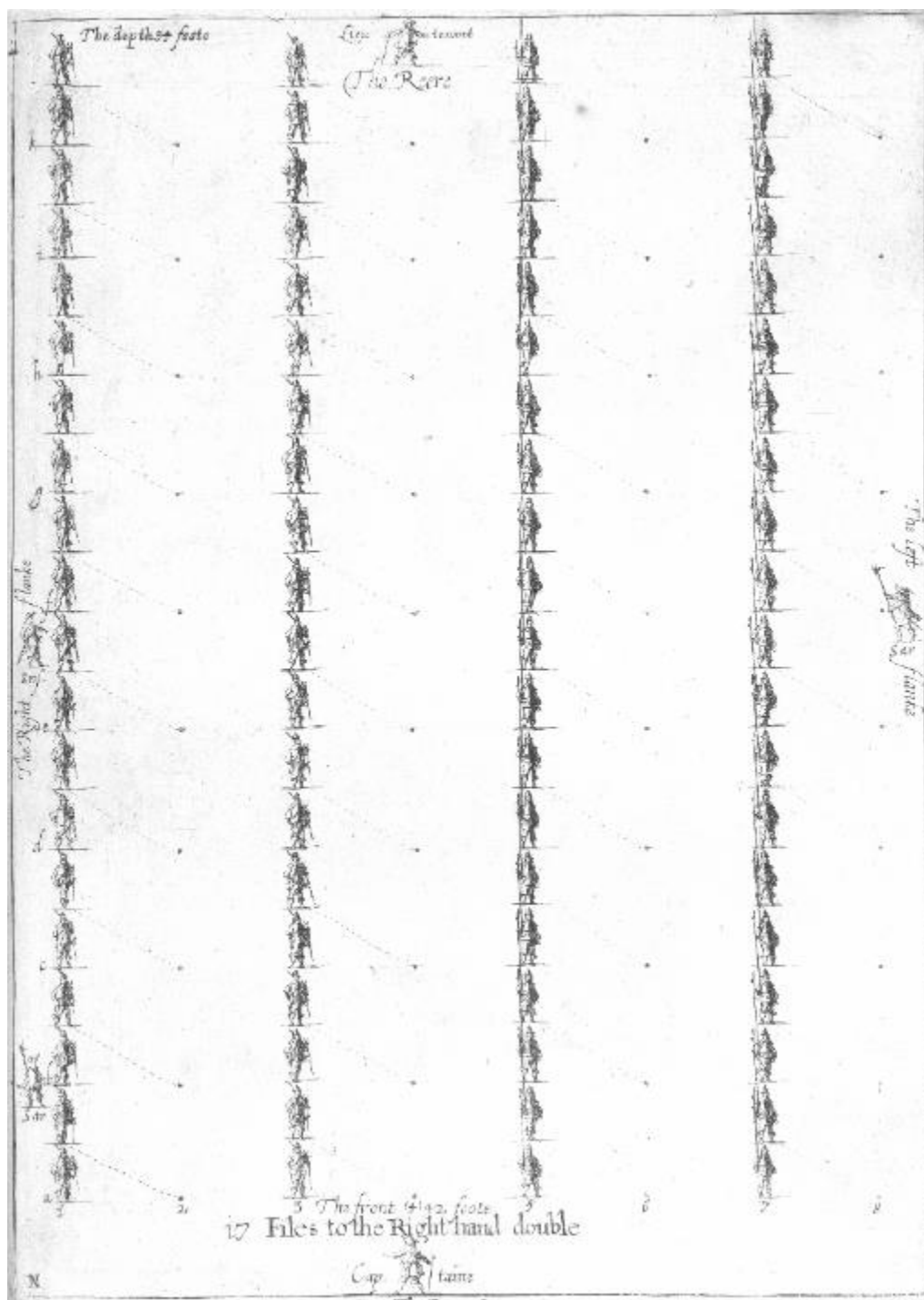
15. Řady nalevo zdvojit [Ranks to the Left hand double]

Ukázka.

Tento pohyb se od předchozího liší v tom, že krajní muž druhé řady, a stejně tak i všichni ostatní, se přesunou do rozestupu a nalevo od muže, který stojí před nimi v zástupech označených čísly 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2 a 1.

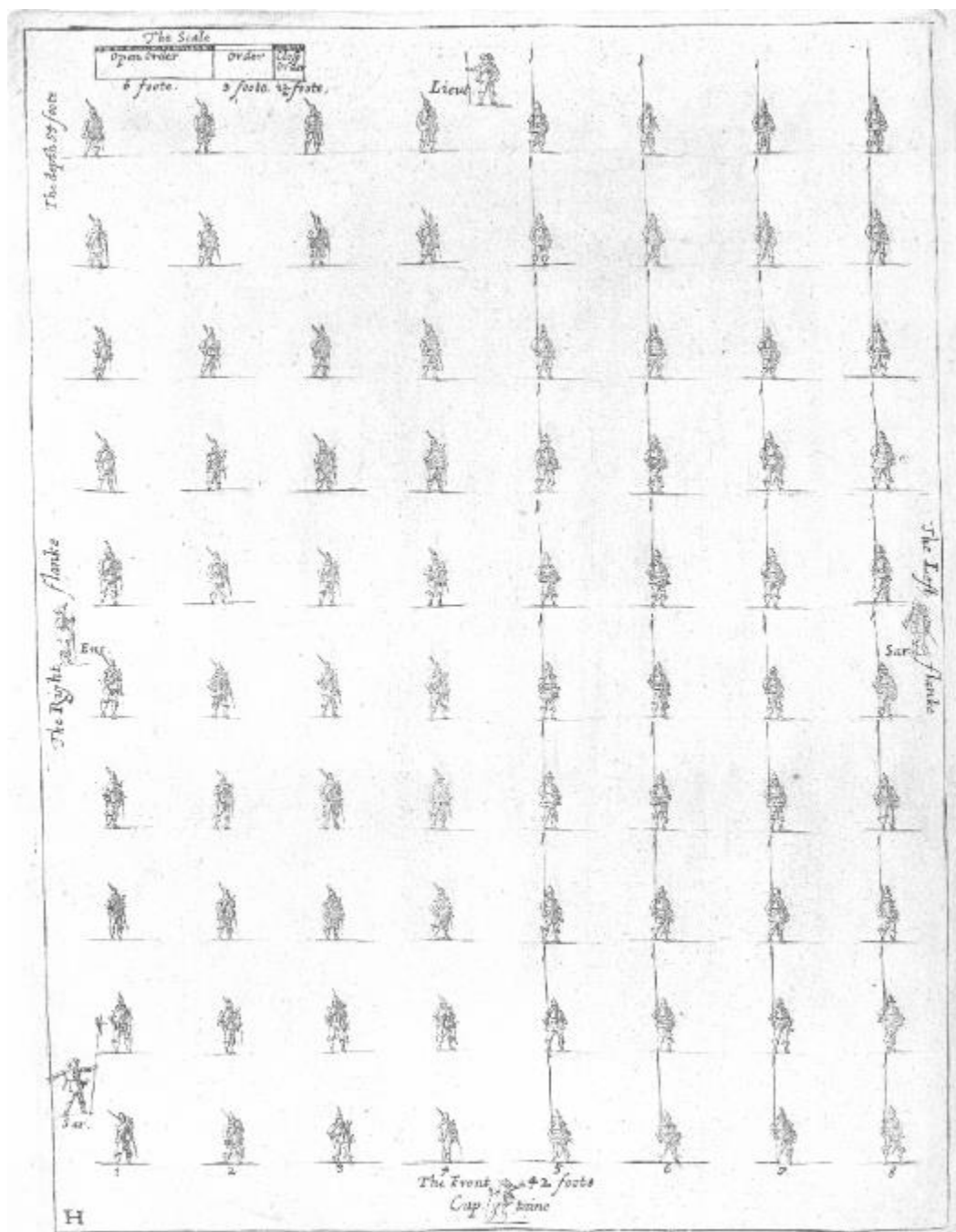
16. Jak jste byli [As you were].

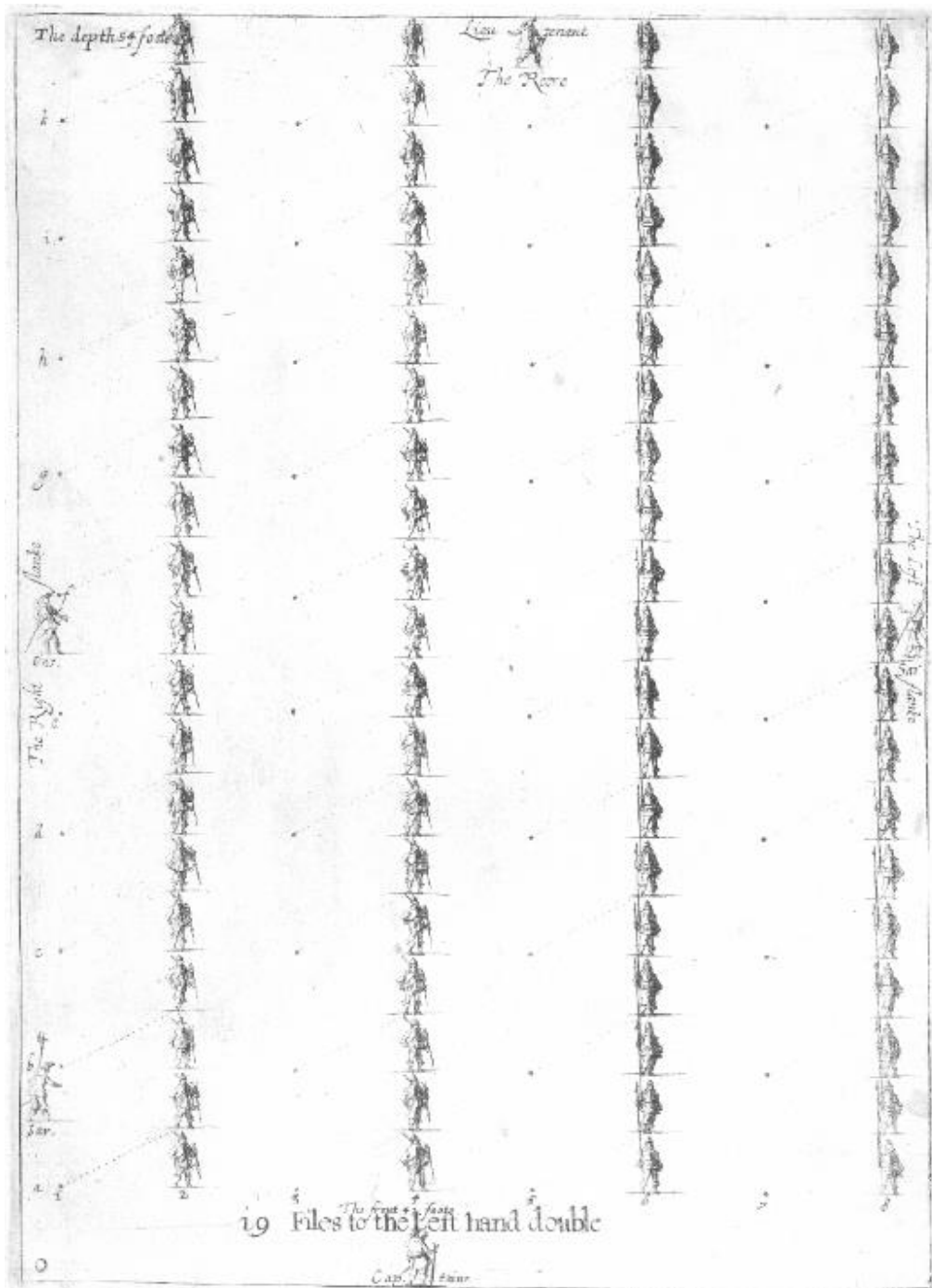
17. Zástupy napravo zdvojit [Files to the right hand double].

Ukázka.

Druhý zástup (z pravé strany) ustoupí dozadu mezi vojáky zástupu, stojícího napravo od nich. Stejně tak vojáci čtvrtého zástupu ustoupí mezi vojáky třetího zástupu, vojáci šestého mezi vojáky pátého, a vojáci krajního zástupu (na levé straně) mezi vojáky sedmého zástupu. Takto jsou pak vytvořeny čtyři zástupy o 20 mužích, stojících v rozestupu mezi řadami, a ve vzdálenosti 12 stop mezi zástupy, jak je to ukázáno na tomto vyobrazení.

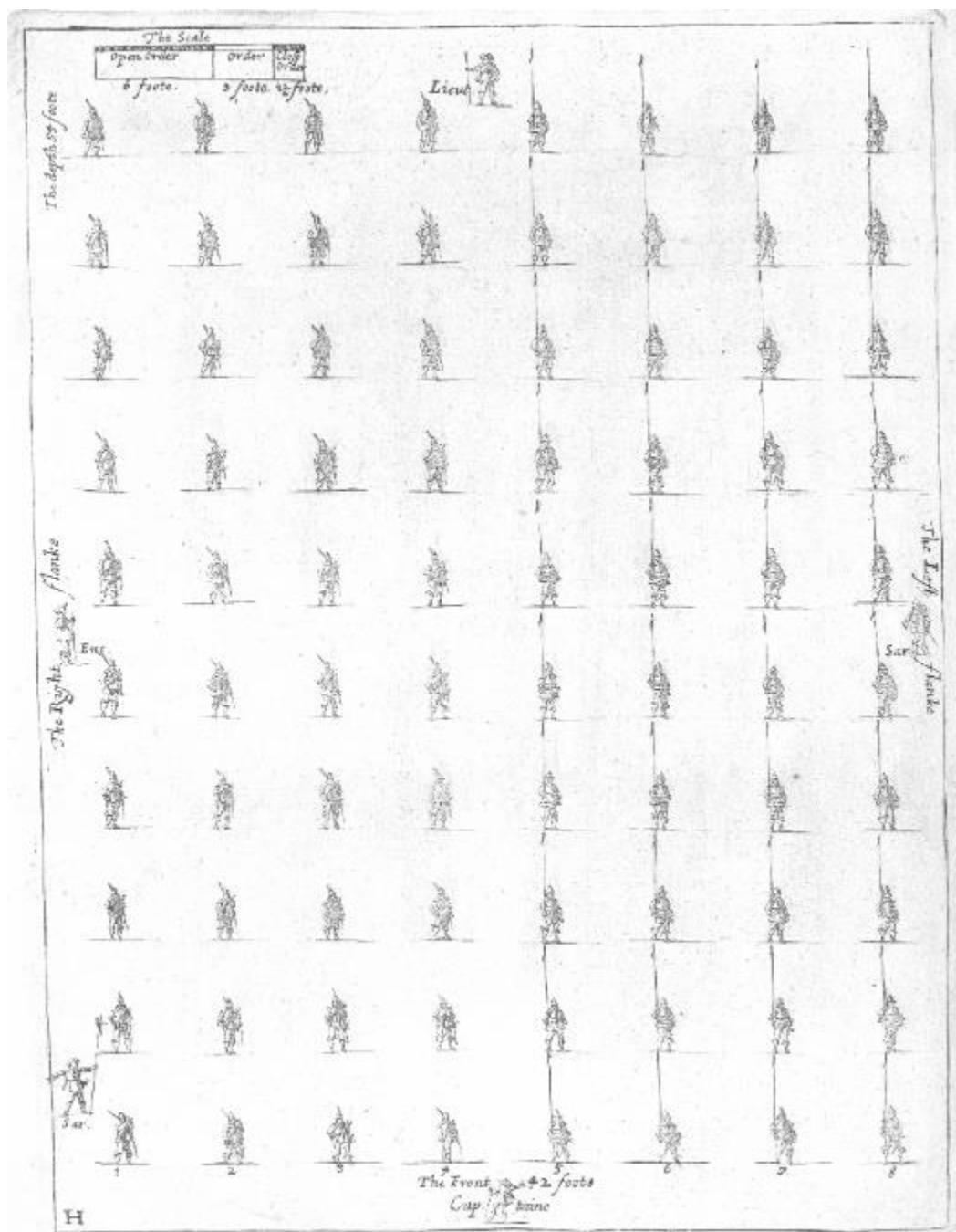
18. Jak jste byli [As you were].

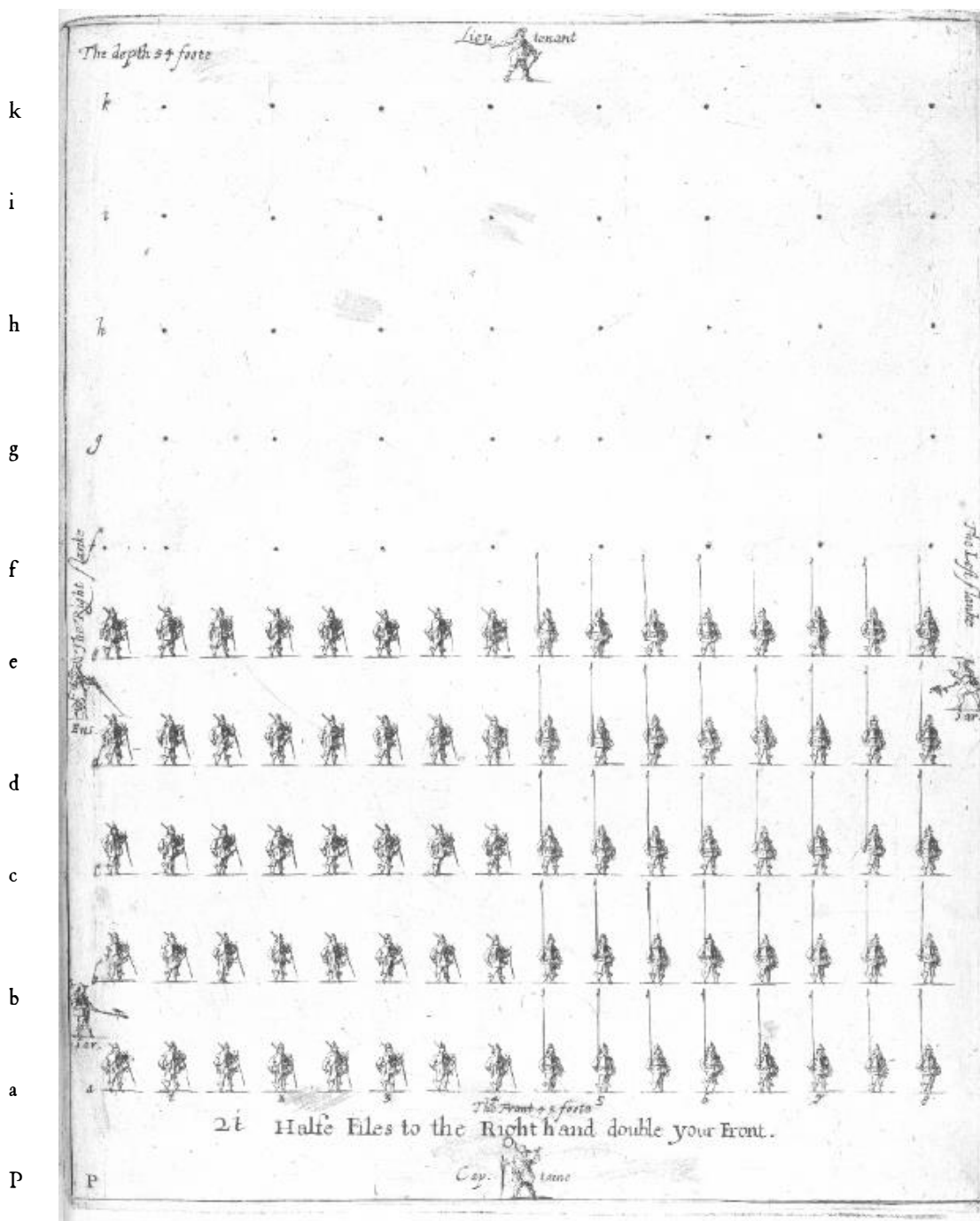
19. Zástupy nalevo zdvojit [Files to the left hand double].

Ukázka.

Vojáci v zástupech, kteří se u předchozího povelu pohybovali, zůstanou na svých místech, a pohyb zahájí vojáci zástupu, který je druhý z levé strany. Vojáci tohoto zástupu ustoupí mezi vojáky zástupu, který mají na své levé straně, stejně tak vojáci pátého zástupu ustoupí mezi zástupy šestého, vojáci třetího mezi zástupy čtvrtého, a první zástup (stojící na pravém kraji) ustoupí mezi druhý. Takto opět stojí vojáci v zástupech o 20 vojácích, s rozestupem 12 stop mezi zástupy.

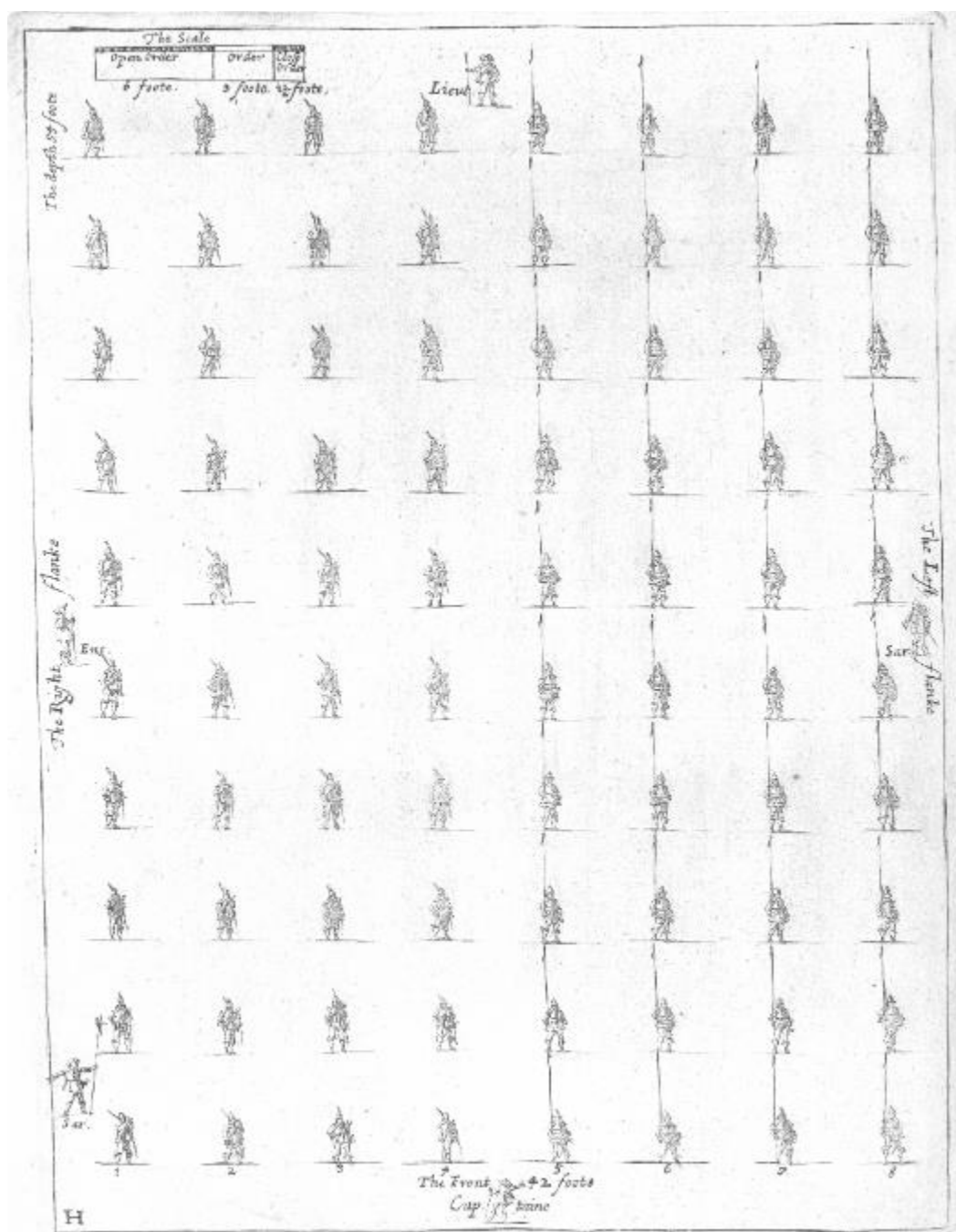
2o. Jak jste byli [As you were].

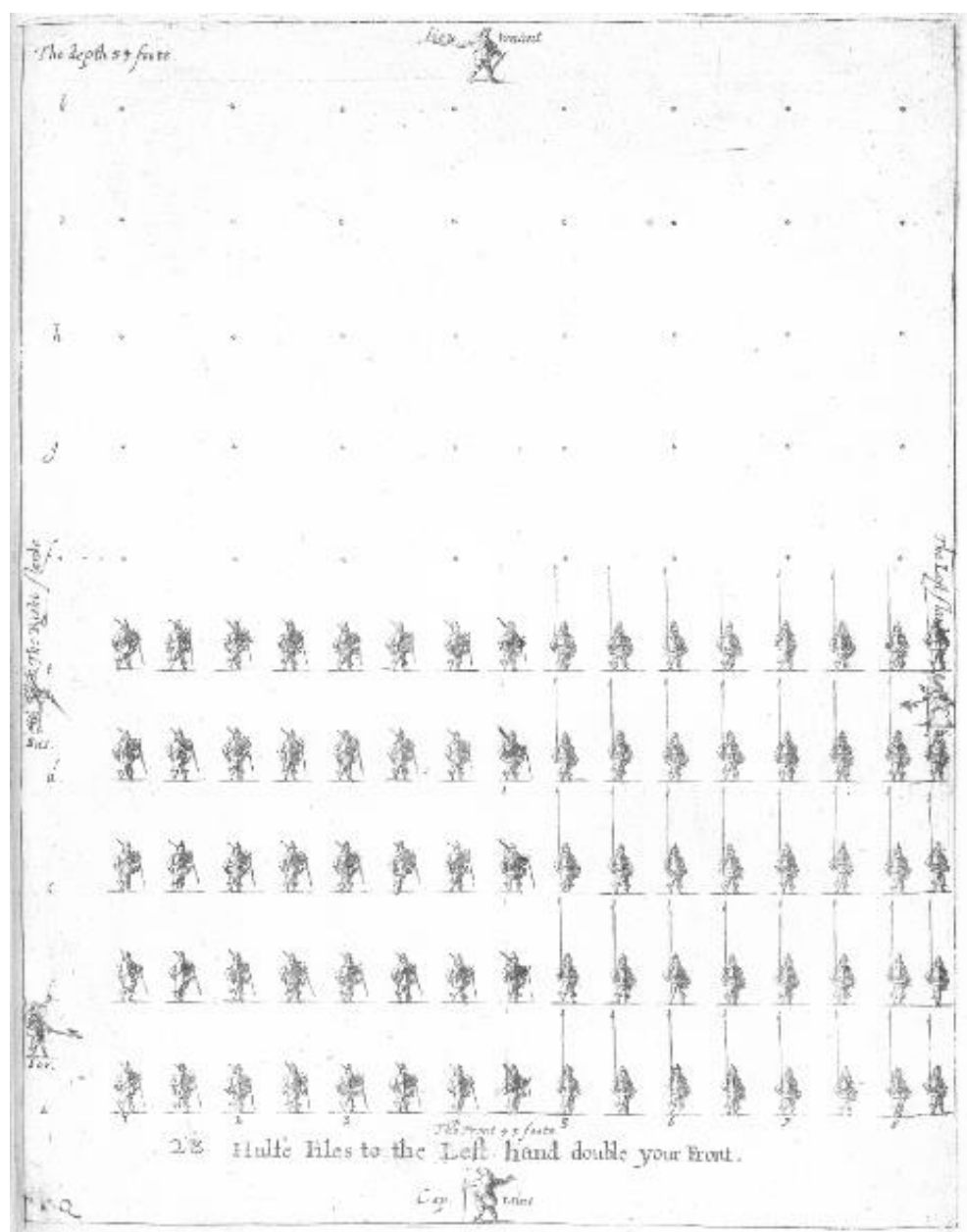
2o. Poloviny zástupů, zdvojte napravo čelo oddílu [Half files to the right hand double your front].

Ukázka.

Vedoucí zadní poloviny zástupu na pravé straně (označený písmenem f) jde zprava v rozestupu podél prvního zástupu, vyrovná se s prvním vojákem zástupu a stejně tak ho následují ostatní vojáci jeho poloviny zástupu. Stejně tak se přesunou zadní poloviny ostatních zástupů, tedy postaví se do mezer mezi prvním a druhým, druhým a třetím, třetím a čtvrtým, čtvrtým a pátým, pátým a šestým, šestým a sedmým, a sedmým a osmým zástupem do řad označených písmeny a, b, c, d a e. Po dokončení stojí vojáci v rozestupu šesti stop mezi řadami, a tři stop mezi zástupy, jak je ukázáno na tomto vyobrazení.

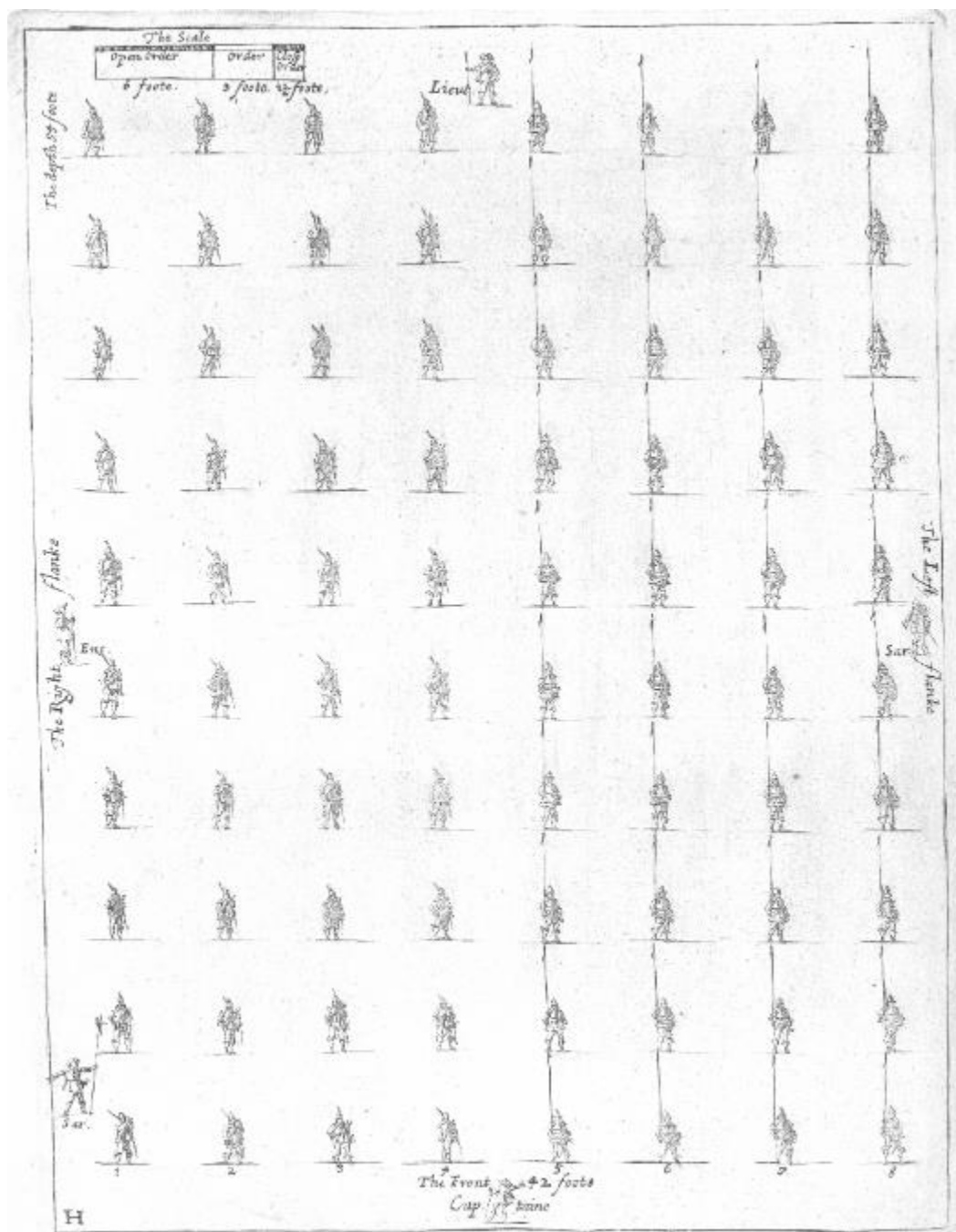
2i. Jak jste byli [As you were].

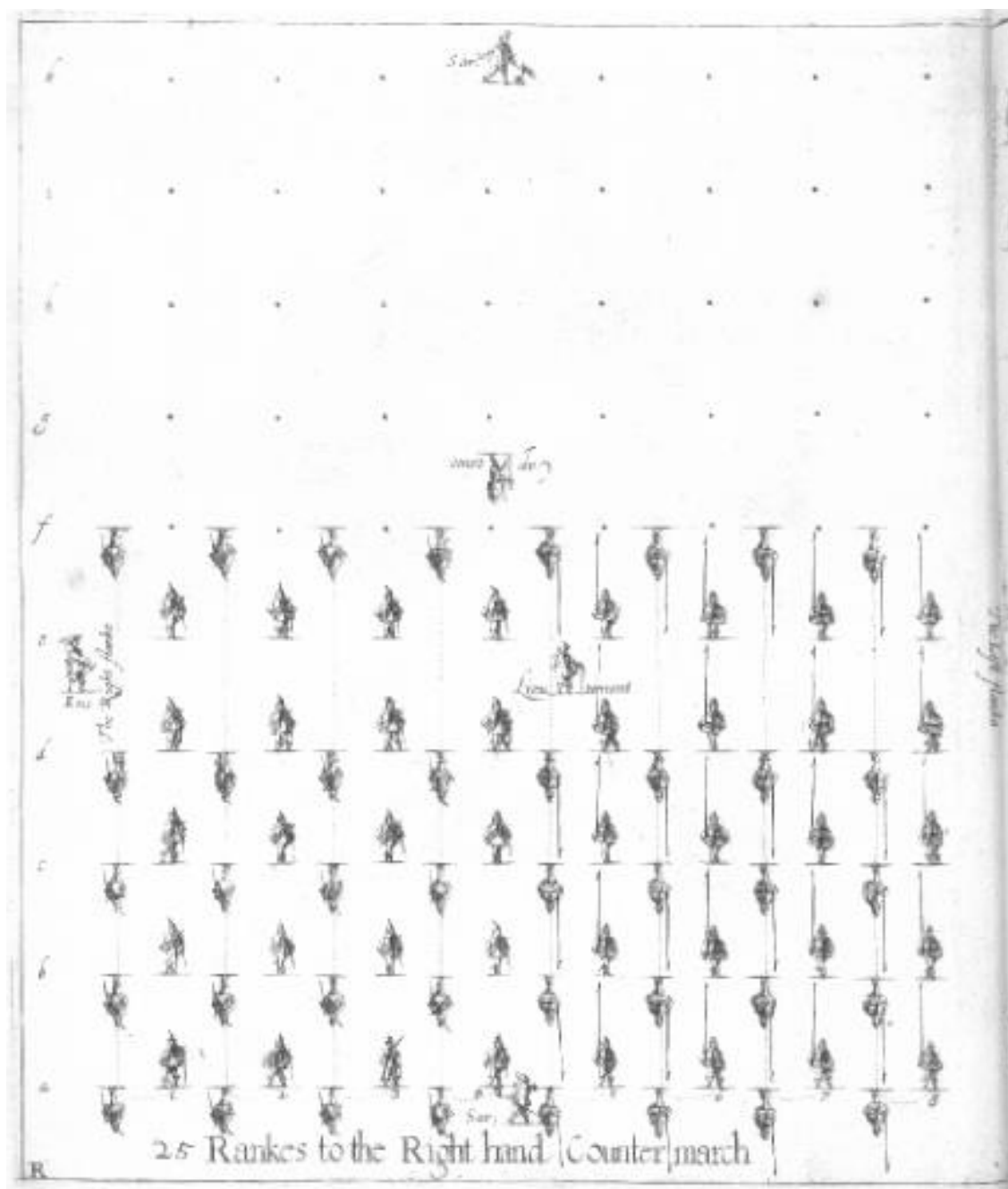
22. Poloviny zástupů, zdvojte nalevo čelo oddílu [Half files to the left hand double your front].

Ukázka.

Vykonání tohoto povelu se liší od předchozího pouze v tom, že vedoucí zadních polovin zástupů jdou vlevo v rozestupu podél předních polovin zástupů, a zaujmou místo mezi osmým a sedmým, sedmým a šestým, šestým a pátým, pátým a čtvrtým, čtvrtým a třetím, třetím a druhým, a druhým a prvním zástupem, a vyrovnají se s řadami, které jsou označeny písmeny a, b, c, d a e.

23 Jak jste byli [As you were].

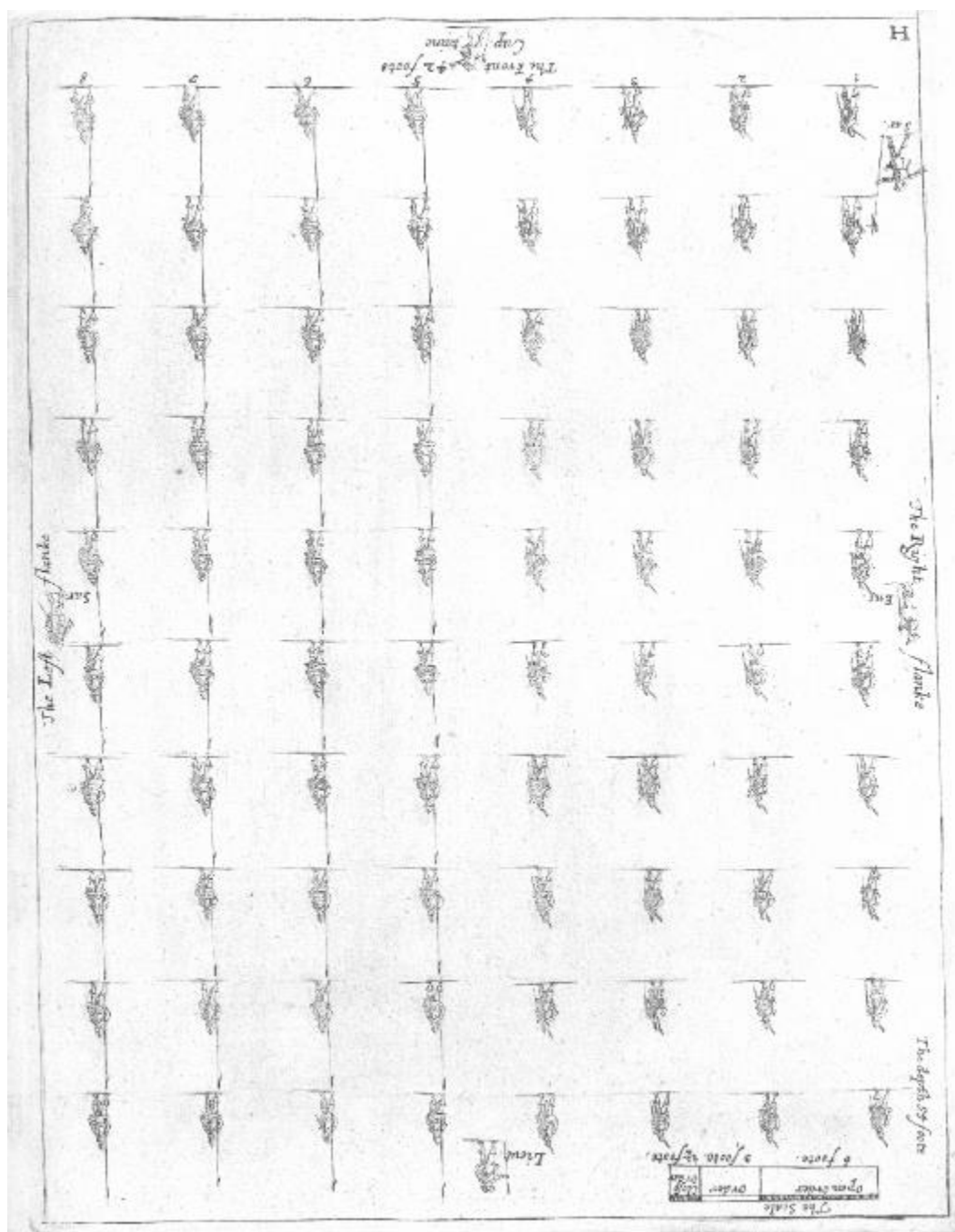

25. Řady, napravo protichod [Ranks to the right hand countermarch].

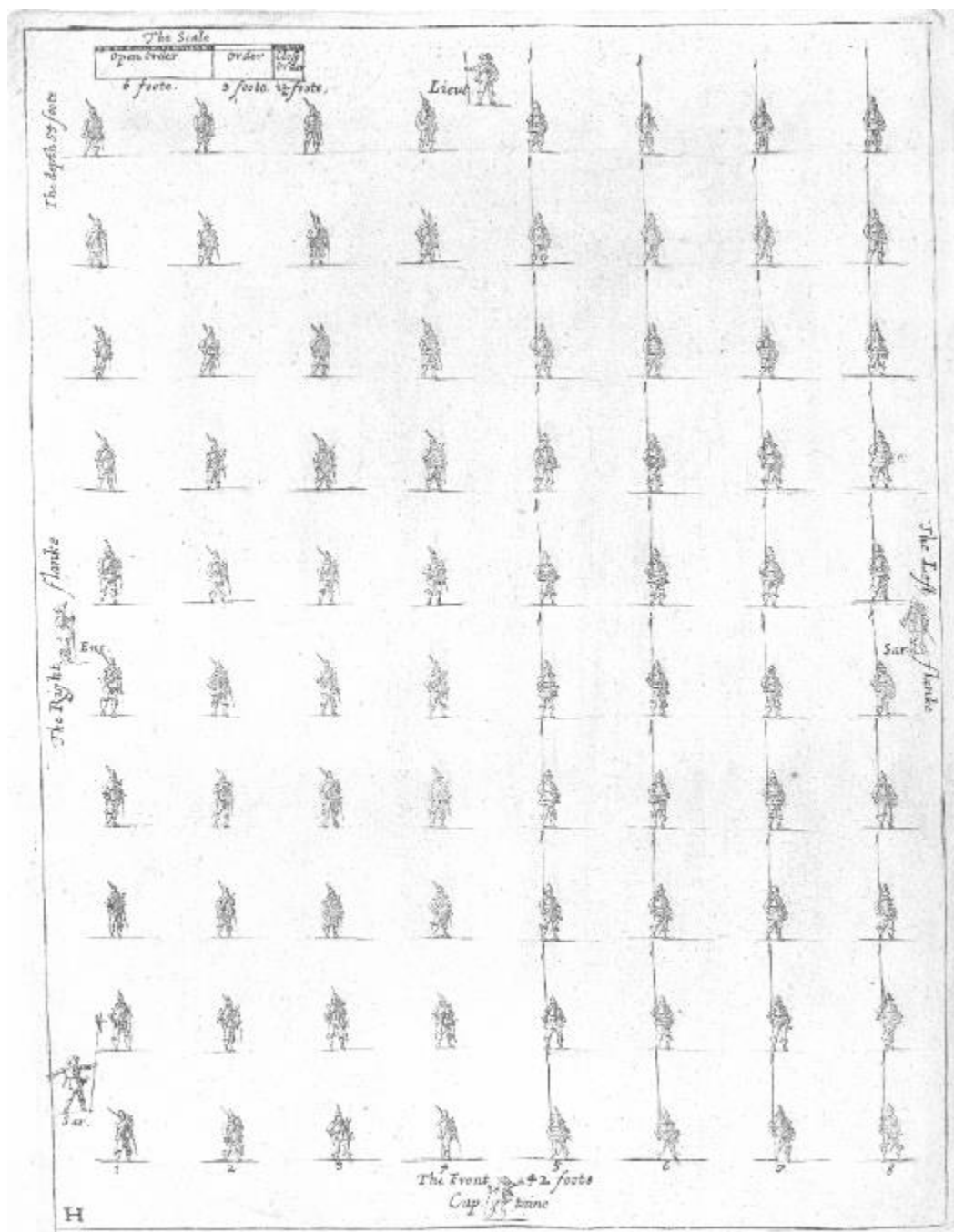
Ukázka.

Jakmile provádíš protichod napravo, má první řada vedoucích zástupů, kteří jsou označeni číslicemi 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 a 8, udělat pouze jeden krok vpřed pravou nohou a následně se obrátit. Následující řady mají pochodovat na stejné místo, odkud se začala obracet první řada, a kde stojí seržant, a až tam se začít obracet. Následující vyobrazení pak ukazuje osm řad mezi písmeny ,a' a ,d', které se potkávají v rozestupu. Kapitán pak jde také protichodem do týlu k šesté řadě, označené písmenem f, a k poručíkovi. Řada krajníků, označená písmenem ,k', jde vpřed a nachází se na místě řady ,e', což představuje neúplný protichod, jak vidíme na dalším vyobrazení.

Toto vyobrazení pak představuje úplné provedení protichodu, kdy kapitán (nebo jiný důstojník) s řadou vedoucích zástupů přišel na místo, kde se dříve nacházela řada krajníků a kde stál poručík. Poručík s řadou krajníků se pak nachází na místě, kde stál kapitán, a všichni vojáci pak stojí v širokém rozestupu, jak je zde ukázáno.

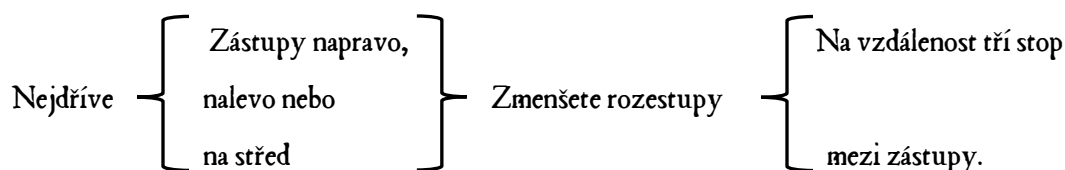
Obdobně pak nyní při protichodu za levou rukou má první řada udělat jeden krok vpřed levou nohou, a následně se otočit. Totéž pak provedou následující řady za nimi, tedy nejdříve musí přijít na místo, ze kterého se obracela první řada, a kde stojí seržant držící halapartnu, tak jako v předchozím případě.

Toto vyobrazení ukazuje, že kapitán provádí protichod spolu s vedoucími zástupů, aby došel na místo, kde se bude nacházet čelo jednotky, a všechny řady a zástupy v širokém rozestupu.

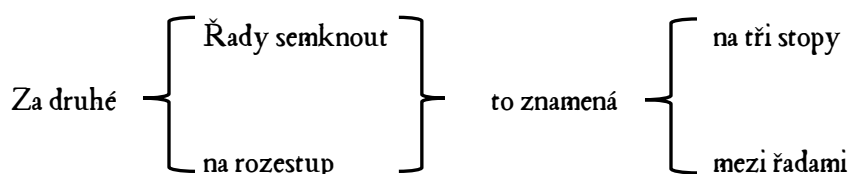
Obdobně se provádí protichod ať již na pravé, nebo na levé křídlo. Uvádí se pak pouze povel „Napravo“ nebo „Nalevo“, [To the right, or left hand] bez zmiňování toho, jestli se jedná o protichod řadami nebo zástupy, a tedy vyslovíš pouze povel „Napravo/Nalevo protichod“ [To the right, or left hand countermarch], a spolu s tím zvedneš příslušnou ruku.

Co je potřeba provést před otáčením jednotky.

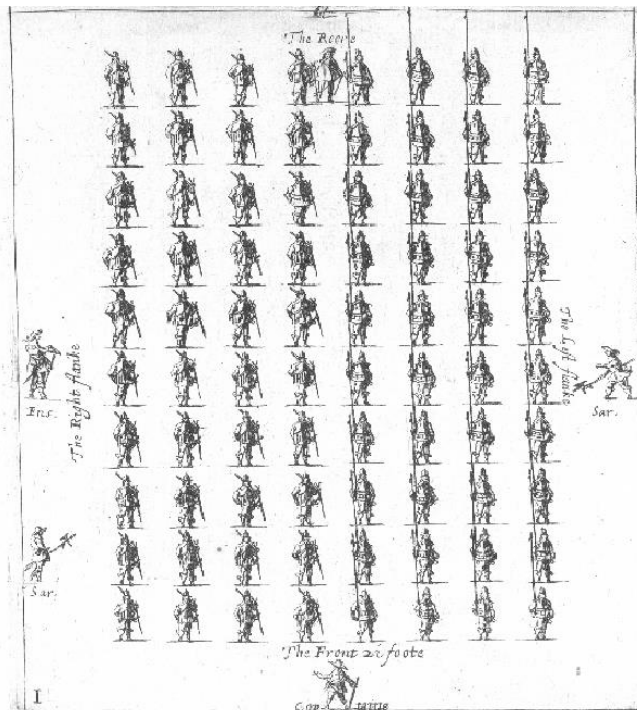

Pokud máš záměr semknout zástupy napravo, zůstává krajní zástup na této straně stát na místě, a další zástup zprava (označený číslicí 2) se jako první přesune na rozestup. Ostatní zástupy, označené číslicemi 3, 4, 5, 6, 7 a 8, se následně také přiblíží na rozestup. Pokud máš pak záměr semknout zástupy na levou stranu, levý krajní zástup zůstává stát, a následně se k němu přiblíží jako první zástup vedle něj (označený číslicí 7). Po něm se pak na rozestup přiblíží i ostatní zástupy, označené číslicemi 6, 5, 4, 3, 2 a 1 (nebo také pravý krajní zástup).

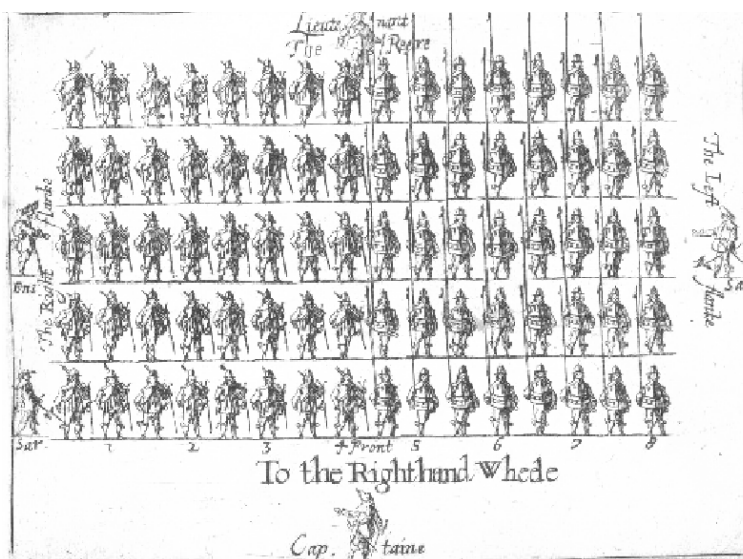
Pokud máš však záměr semknout zástupy ke středu, pak prostřední dva zástupy, označené číslicemi 4 a 5, se pouze k sobě přiblíží na vzdálenost tří stop, a jakmile stojí v tomto rozestupu, řady z obou stran, označené číslicemi 3, 2, 1 napravo a 8, 7, 6 nalevo o nich, se k nim přiblíží na rozestup.

Povšimni si, že se nyní i řady, označené písmeny ,a', ,b', ,c', ,d', ,f', ,g', ,h', ,i' a ,k', které na předchozím vyobrazení stály v širokém rozestupu, pohybují s vyrovnaným čelem jednotky k sobě na rozestup, nebo také vzdálenost tří stop, jak ukazuje následující vyobrazení, kde je ukázána jednotka stojící v rozestupu tří stop jak mezi řadami, tak mezi zástupy.

Pamatuj, že pokud cvičíš otáčení s jednou kompanií, pouze před otáčením zdvojiš čelo jednotky, a učiníš tak jednotku menší. V oddíle nebo větší jednotce je potřeba velet zmenšení rozestupů (jak bylo uvedeno výše), vynechat zdvojení a takto provádět otáčení. Jakmile pak máš jedinou kompanii a chceš ji otáčet doprava, nech ji zdvojit řady nalevo, takže vedoucí pravé řady zůstane na svém rohu, kolem kterého se jednotka otáčí.

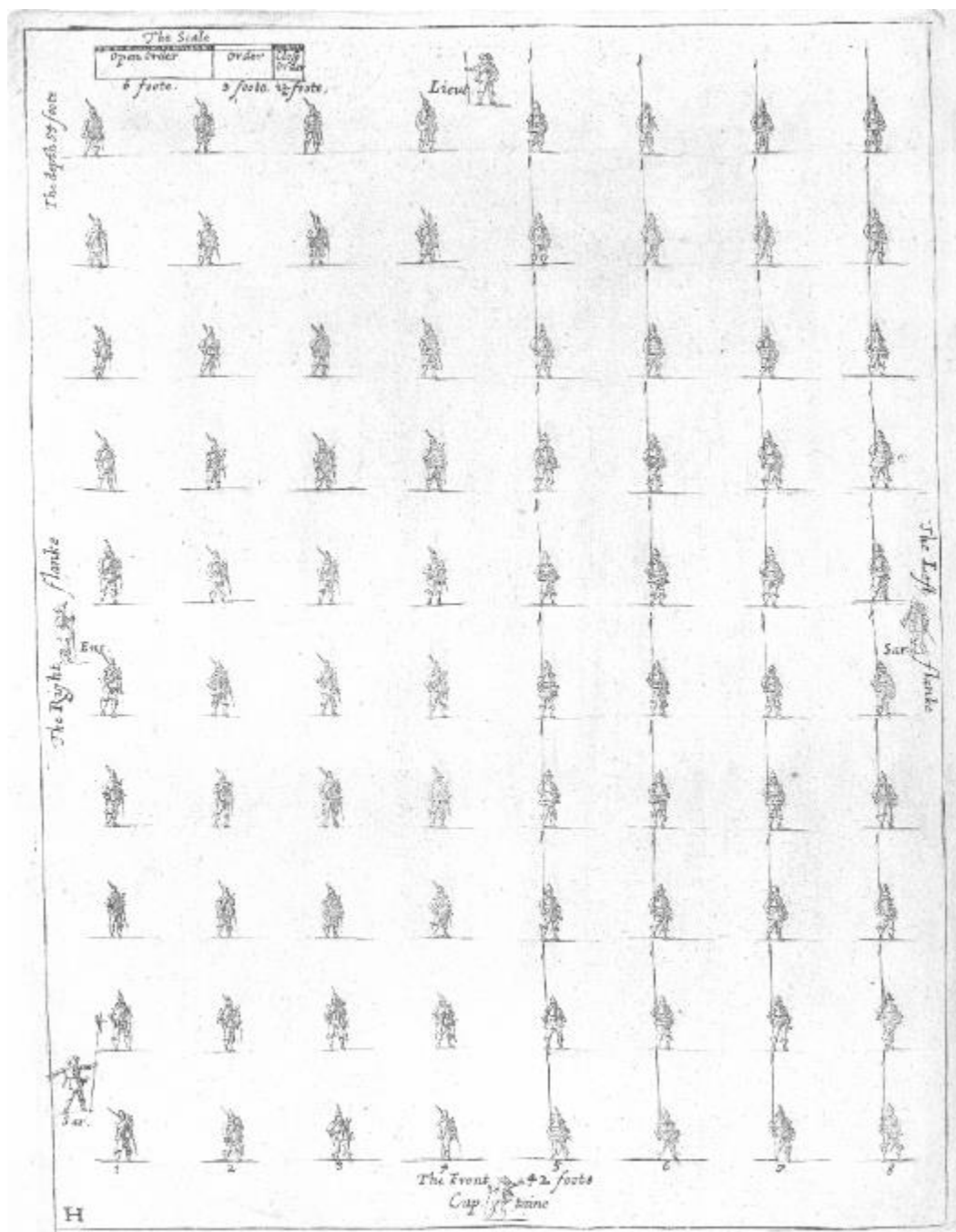
26. Napravo zatočit [To the right hand wheel].

Toto vyobrazení ukazuje, jak mají vojáci stát před otáčením v úzkém rozestupu mezi zástupy, a rozestupu mezi řadami.

Opět tedy, pokud máš záměr otočit jednotku doleva, zdvoj napravo čelo jednotky. Vedoucí řady, stojící nalevo, se pak pouze na tuto stranu na místě otáčí jako ručička kompasu. Zbytek oddílu se pak rychlým pohybem s vyrovnaným čelem jednotky také otáčí v daném směru.

Pamatuj také, že jakmile jsi dokončil otáčení jednotkou, ať již na kteroukoli stranu a jak často je potřeba, vydáš při otáčení jediné kompanie pouze povel „Poloviny zástupů, jak jste byly“ [Half files as you were], a tím se kompanie vrátí do rozestupů, ve kterých byla. Pokud se však otáčí větší jednotka, kde se zdvojení neprovádí, necháš nejdříve rozestoupit řady povel „Řady, zpět na široký rozestup“ [Ranks backward to your open order], a následně necháš (oběma směry) rozestoupit zástupy povel „Zástupy, rozestoupit na široký rozestup šesti stop“ [Files open to your open order of six feet], jak je ukázáno na následujícím vyobrazení.

Při rozestupování řad a zástupů pamatuj na to, že se mají všechny řady a zástupy, s výjimkou těch na kraji, od kterého se jednotka rozestupuje (a tyto pak mají zůstat na místě), pohybovat najednou, dokud nestojí druhá řada nebo zástup v příslušném rozestupu, ve kterém se mají nacházet, po nich pak svá místa zaujmou postupně ostatní.

Jakmile jsi s jednotkou procvičil předcházející pohyby, můžeš následně cvičit s oddíly pikenýrů a mušketýrů dohromady, nebo pokud chceš, s každým z nich zvlášť.

Zahájíme tedy cvičení s pikenýry, kterým můžeš velet následující povely k vykonání na místě:

Píky vztyč [Advance your Pikes].
Píky k noze [Order your Pikes].
Píky na rameno [Shoulder your Pikes].
Píky k boji [Charge your Pikes].
Píky k noze [Order your Pikes].
Píky táhni [Trail your Pikes].
Píky k líci [Cheek your Pikes].

Následující pohyby mají
být vykonávány jak
na místě, tak na pochodu,
tedy jmenovitě

Píky k boji [Charge your Pikes].
Píky na rameno [Shoulder your Pikes].
Píky k boji vpravo [To the right hand Charge].
Píky na rameno [Shoulder your Pikes].
Píky k boji vlevo [To the left hand Charge].
Píky na rameno [Shoulder your Pikes].
Píky k boji vzad [To the Rear Charge].
Píky na rameno [Shoulder your Pikes].
Stůjte [Stand].
Píky k noze [Order your Pikes].

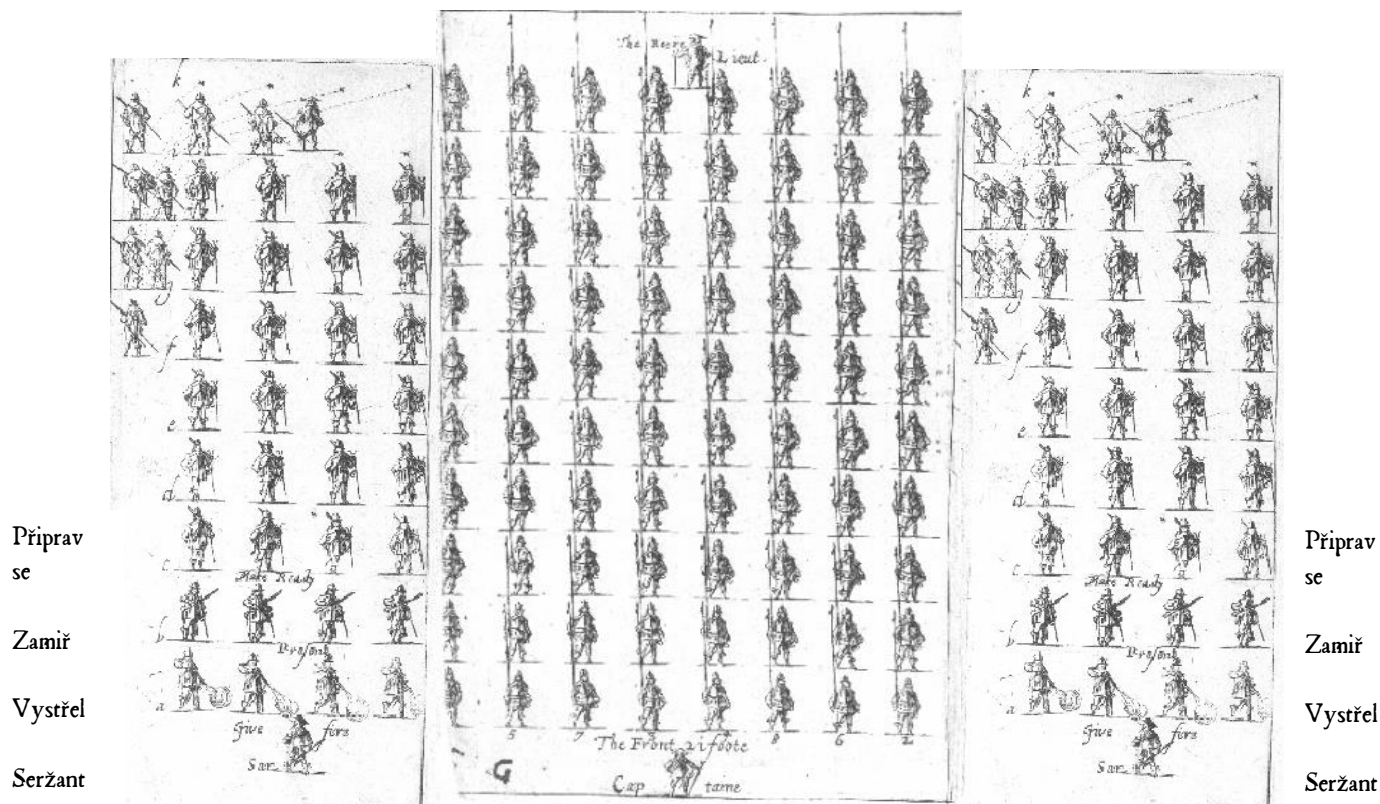
Nejdříve pamatuj na to, že při povelu „píky k boji“ má sklopit píky k boji pouze první polovina řad, a zadní polovina pouze sklopí píky šikmo vpřed, tedy, nese je skloněné nad hlavami vojáků jdoucích vpředu. Takto pak nemůžou tyto vojáky poranit, ať již při útoku nebo ústupu, a současně nejsou jejich píky poškozeny ostřelováním nepřítele, jako kdyby je vojáci nesli vztyčené.

Za druhé mají vojáci pamatovat na to, že když dají píky k boji na místě, mají ustoupit pravou nohou. Na pochodu mají však místo toho vykročit levou.

Obdobně je výcvik mušketýrů také prováděn buď:

Na místě,
nebo
v pohybu.

Tedy výcvik má být prováděn buď po řadách, nebo po zástupech, a to třemi způsoby. Nejdříve první, kdy stojí nepřítel proti čelu jednotky, druhý, kdy je nepřítel v týlu, a třetí, kdy je nepřítel na křídle jednotky, jak ukazují následující vyobrazení, ukazující výcvik 260 pikenýrů a mušketýrů (mimo důstojníky). První pak ukazuje způsob, jakým má být vedena střelba z místa, když je nepřítel proti čelu jednotky, a jak mají být využity tři dříve uvedené povely.

Ukázka

Toto vyobrazení zachycuje průběh střelby v okamžiku, kdy první a druhá řada na obou křídlech vystřelily, začínají nabíjet a odcházejí, aby zaplnily prázdná místa v zadních řadách jednotky označených písmeny ,i' a ,k'. Současně s tím se třetí a čtvrtá řada (na obou křídlech) přepravily ke střelbě, a dostoupily na místo, kde stály předchozí řady, aby se vyrovnaly s čelem oddílu pikenýrů.

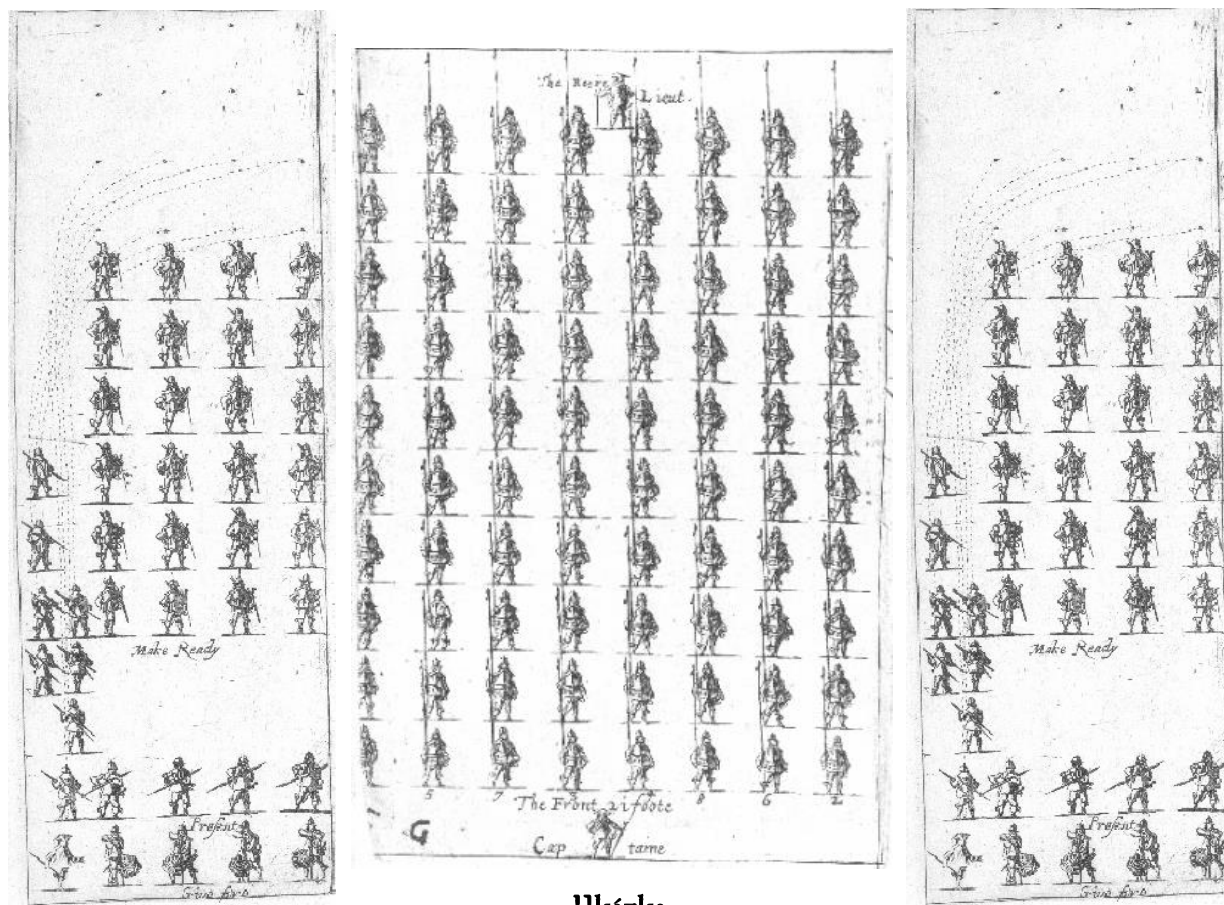
Pamatujte na to, že první řada nejdříve zamíří, tedy zakročí pravou nohou, pokrčí levé koleno a sklopí zbraně. Následně vystřelí (tak jak to bylo ukázáno), a ustupuje pryč. Poté se připraví k zamíření druhá řada, tedy, s prsty kryjícími pánvičku ofoukne doutnáky, otevře kryty pánviček a vykročí levou nohou na místo, odkud střílela první řada. Tam sklopí hlavě, vystřelí a odejde, a současně s tím postupuje zbytek oddílu mušketýrů na jejich původní místa. Dvě další řady se také v tento okamžik připraví ke střelbě, aby mohly vystřelit tak rychle, jak je jen potřeba.

Také dávej pozor na to, že se mají mušketýři vždy otáčet za pravou rukou, a také mají dávat zvláštní pozor na to, aby drželi ústí svých mušket vysoko, i když mají muškety na ramenou, stejně jako když se s prsty na pánvičce chystají vystřelit.

Dále pak, pokud by se nepřítel objevil na pravém nebo levém křídle, ty by ses rozhodl držet pozici a chtěl by ses s ním střetnout na křídle, máš danému křídlu nejdříve velet ,Vpravo nebo vlevo v bok', a následně vytvořit mezeru šesti stop mezi vedoucími zástupů, kteří stojí ve středu křídla. Polovina řad stojící vlevo, označená písmeny ,a', ,b', ,c', ,d' a ,e', pak po střelbě ustupuje mezi zástupy, a pravá polovina, označená písmeny ,k', ,i', ,h', ,g' a ,f', ustupuje do týlu směrem k čelu oddílu pikenýrů. Takto pak můžeš podle potřeby vést střelbu z pravého nebo levého křídla, případně z obou.

Pokud se pak nepřítel objeví v týlu, postupuješ obdobně a máš vydat mušketýrům povel ,Vpravo čelem vzad'. Jakmile pak mušketýři po výstřelu ustupují, jdou na čelo jednotky, stejným způsobem, jako to bylo ukázáno dříve.

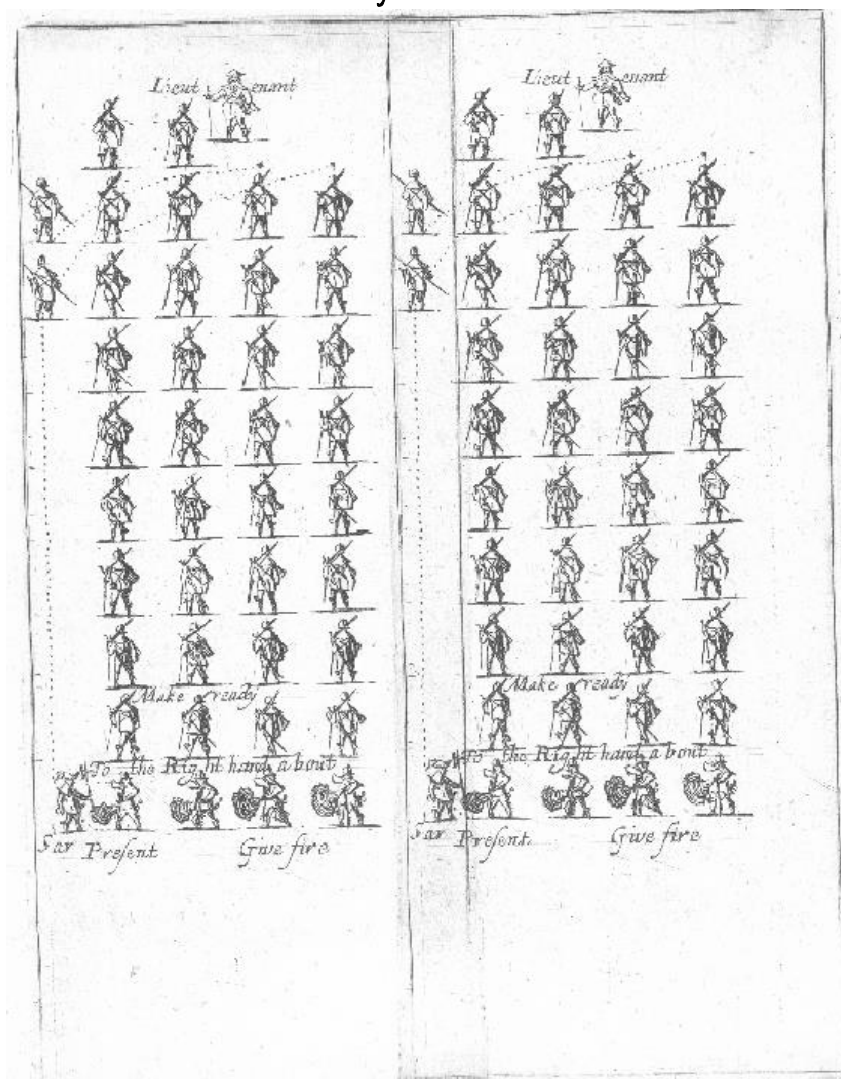
Způsob, jakým má být vedena střelba při pochodu vpřed proti nepříteli, je ukázán na následujícím vyobrazení.

Ukázka.

Při střelbě v okamžiku, kdy postupuješ proti nepříteli, se mají vždy dvě řady společně připravit ke střelbě a postoupit deset kroků před těleso jednotky. V této vzdálenosti má stát seržant (nebo, pokud je jednotka větší, některý vyšší důstojník), ke kterému mají mušketyři dojít před tím, než zamíří a vystřelí. Nejdříve tedy vystřelí první řada, přičemž má druhá řada držet muškety s prsty na pánvičkách, a jakmile první řada ustoupí, druhá řada okamžitě zamíří a vystřelí. Současně s tím, kdy první dvě řady vyrazí ze svých míst vpřed, mají následující dvě řady sejmut muškety z ramen a připravit se ke střelbě, aby pak mohly vyrazit o deset kroků vpřed, jak to bylo ukázáno dříve. V okamžiku, kdy první dvě řady ustoupily, pak vyrazí, a provádějí dále vše tak, jak již bylo popsáno. Stejně jako tyto dvě řady pak postupují i všechny ostatní řady v kompanii nebo oddíle.

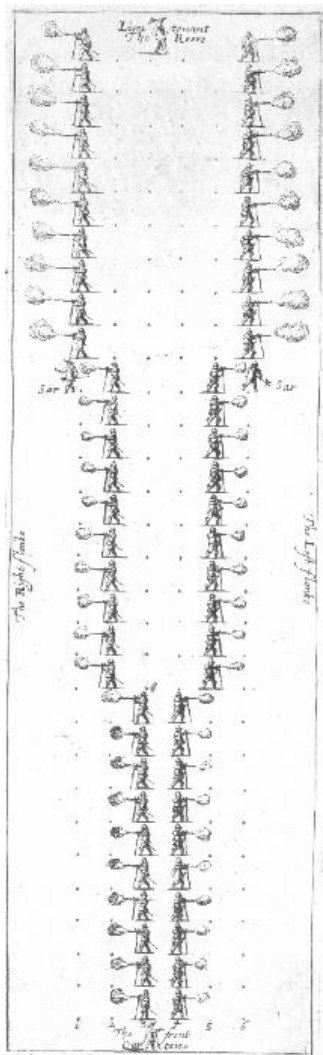
Způsob, jakým má být vedena střelba při ústupu před nepřítelem, což má být prováděno tak, jak ukazuje následující vyobrazení.

Poslední řada oddílu se připraví ke střelbě, a udržuje přitom stále svou pozici v oddíle, který postupuje vpřed. Jakmile je pak tato řada připravena, vojáci této řady se obrátí za pravou rukou, vystřelí a okamžitě svižným krokem odchází kolem oddílu vpřed, kde se tato řada zařadí na čelo jednotky. Jakmile se pak první řada obrátí, aby vystřelila, má se ke střelbě připravit následující řada, provádět dále vše tak jako předchozí, a stejně mají postupovat i další řady.

Jako poslední způsob pak zmíním, že celé křídlo nebo oddíl mušketýrů se může připravit ke střelbě najednou, bez toho, aby tito postupovali, a následně mušketýři vystřelí z místa, kde stojí. Po výstřelu pak ustoupí do týlu tak rychle, jak je jen možné, ale aby byli stále seřazeni. Všechny řady takto vystřelí jedna za druhou.

Způsob, jakým má být vedena střelba na křídle, ať již levém nebo pravém, což je ukázáno na těchto šedesáti mušketýrech v šesti zástupech.

Vpravo v bok, zaniřte a vystřelte, vlevo v bok, zaniřte a vystřelte.

Ukázka.

V okamžiku, kdy je kompanie nebo oddíl na pochodu, má být veleno krajnímu zástupu na té straně, kde se nachází nepřítel, aby se připravil ke střelbě, přitom má však tento zástup celou dobu pokračovat v pohybu spolu s jednotkou, a to do té doby, dokud nebudou všichni připraveni ke střelbě. Následně se tento zástup obrátí na pravou nebo levou stranu, podle toho, kde se nachází nepřítel, a najednou vystřelí. Jakmile vystřelí, nemají se pohnout, ale zůstat na místě, a nabít opět své zbraně na místě, kde stojí. Nyní, jakmile se dříve zmíněný zástup obrátí, aby vystřelil, připraví se druhý krajní zástup ke střelbě, ale při tom stále pokračuje s oddílem, a to do té doby, dokud se krajník tohoto zástupu nedostane o něco před vedoucího zástupu, který právě vystřelil. Na tomto místě se pak tento zástup také obrátí a vystřelí na nepřítel, dále provádí stejně všechno jako předchozí zástup, a stejně tak i následující zástupy. Seržant (nebo, pokud je jednotka větší) některý vyšší důstojník má stát v čele prvního zástupu, a jakmile druhý zástup vystřelil a nabíjí, má vést první zástup na úroveň druhého. Stejně pak postupuje, jakmile vystřelí jeden za druhým další zástupy, dokud neshromáždí opět celé křídlo, které pak má připojit k jednotce a vyrovnat jej s oddílem pikovýrů.

KRÁTKÝ seznam jednotlivých kapitol, které jsou obsaženy v této první části základů válečného umění.

1. Nejdříve jsou uvedeny povinnosti vojáků, šlechticů u kompanie a jednotlivých důstojníků kompanie pěchoty, což je uvedeno na stranách 4, 5, 6, 7, 8 a 9.
2. Výzbroj, příslušející pikenýrovi a mušketýrovi (toto vyobrazení není v překladu obsaženo).
3. Popis jednotlivých pozic pro pikenýry, což je uvedeno na stranách 10, 11, 12, 13, 14 a 15.
4. Popis jednotlivých pozic pro mušketýry na pochodu, což je uvedeno na stranách 16, 17, 18, 19, 20 a 21.
5. Popis jednotlivých pozic pro mušketýry stojící na místě, což je uvedeno na stranách 22, 23 a 24.
6. Krátké shrnutí způsobu velení při střelbě, což je uvedeno na straně 25.
7. Úvod výcviku pro kompanii pěchoty o 40 pikenýrech a 40 mušketýrech, vysvětlení významu řad a zástupů, a pořadí jejich důležitosti, což je uvedeno na straně 26.
8. O třech vzdálenostech, jaké jsou užívány v pěší kompanii, tedy široký rozestup, rozestup a úzký rozestup, spolu s vysvětlením a ukázkami, což je uvedeno na stranách 27 a 28.
9. O obratech jednotky, což je spolu s povely uvedeno na stranách 29, 30, 31 a 32.
10. Jednotka stojící v otevřeném rozestupu, což se používá pro zdvojování řad a zástupů a je uvedeno na straně 33.
11. Zdvojování řad, což je uvedeno na stranách 34, 35, 36 a 37.
12. Zdvojování zástupů, což je uvedeno na stranách 38, 39, 40 a 41.
13. Zdvojování čela jednotky, což je uvedeno na stranách 42, 43, 44 a 45.
14. Protichody, ať již na pravou nebo levou stranu, což je uvedeno na stranách 46, 47 a 48.
15. Co je potřeba provést před otáčením jednotky je uvedeno na stranách 49 a 50.
16. Otáčení jednotky napravo a nalevo, což je uvedeno na straně 50.
17. Rozestupování řad a zástupů, což je uvedeno na straně 51.
18. Způsob výcviku pikenýrů a nejrůznější způsoby střelby, což je uvedeno na stranách 52, 53, 54, 55 a 56.

Část týkající se jízdy.

19. Dále jsou uvedeny povinnosti jezdce, šlechtice a jednotlivých důstojníků, kteří přísluší oddílu jízdy, což je uvedeno na stranách 58, 59, 60 a 61.
20. Výzbroj, která přísluší kyrysníkům a arkebuzírům, což je uvedeno na straně 62, a dále pasáž o zvládání koně, uvedená na straně 63.
21. Ukázky a pozice při zacházení se zbraněmi pro kyrysníka a arkebuzíra jsou uvedeny na stranách 63, 64 a 65. (obrazy pro tyto pozice v překladu chybějí)
22. Způsob výcviku skvadrony jízdy dle jeho výsosti Knížete Oranžského je uveden na stranách 66 a 67. (obrazy pro výcvik v překladu chybějí)
23. Řády, určující uspořádání jednotek jízdy na pochodu, vydané jeho výsostí, jsou uvedeny na straně 68.

Za třetí, v příloze jsou obsažena vyobrazení uspořádání jednotek, tak jak mají být dodržována dle ustanovení Generálních Stavů a jeho výsosti u milice Sjdnocených Provincí, které jsou označeny písmeny A, B, C a D.

Svázaná kniha má kromě toho obsahovat také úvod a věnování, dále obrazy označené písmeny A, B, C, D, E, E2, (s jednotlivými polovinami tohoto obrazu vloženými mezi strany 32 a 33.), E3, F, G, H, I, K, L, L2 a poloviční strana tvořená vyobrazením L3, čímž končí první část. Tiskář pak nepřičítal jednotlivé obrazy příslušným stranám zcela správně.

KONEC.

KRÁTKÉ shrnutí povinností jezdce, a také výčet důstojníků, kteří přísluší k jednotce jízdy, podle uspořádání, jaké je užíváno ve službě u Generálních Stavů Sjednocených Provincii pod velením jeho výsosti knížete Oranžského

Nejdříve je potřeba uvést, že se jízda dělí na dva druhy, tedy jmenovitě na oddíly kyrysníků, které jsou vyzbrojeny těžce, jsou složeny ze silných a odhodlaných mužů a mají nejvyšší a nejsilnější koně, a na jednotky arkebuzírů nebo karabiníků, které jsou vyzbrojeny lehčeji, jak bude popsáno dále.

Pořadí hodností u oddílu jízdy je pak toto: 1 Jezdec 2 Kovář nebo podkovář 2 Písař nebo furýr 4 Dva trubači 5 Tři desátníci 6 Kvartýrmistr 7 Kornet 8 Poručík 9 Kapitán.

O jezdcích a o šlechticích u jízdy.

Jeho povinnosti jsou zejména následující: Za prvé, má se bát Boha, a za druhé, má si vážit, ctít a poslouchat své nadřízené důstojníky. Za třetí pak nemá na nikom páchat násilí, tupit jej nebo mu působit škodu. Za čtvrté, má dobře zvládat svého koně a umět ho připravit. Za páté, má udržovat všechny své zbraně a pistole vyčištěné a udržované. Za šesté, tedy jako poslední bod, se má chovat statečně ve službě před nepřítelem, má dávat pozor, aby udržoval na přesunu své místo v řadě a zástupu, být bdělý v okamžiku, kdy je na hlídce nebo na stráži, a provádět všechny své ostatní povinnosti tak, jak to přísluší poctivému vojáku, který chce získat milost u svého kapitána a ostatních důstojníků a dobrou službou si chce zasloužit povýšení.

O kováři nebo podkováři.

Jeho povinností je, jakmile je potřeba, postarat se o podkování koní jednotky. Dále má mít vždy, ať již v táboře nebo na pochodu, při sobě své nástroje, podkovy a hřebíky, aby mohl být kdykoli povolán důstojníky, nebo kdykoli by jeho služeb potřeboval šlechtic nebo voják oddílu. Z tohoto důvodu, aby byl vždy k dispozici oddílu, je pak osvobozen ode všech ostatních povinností, a má také vyšší plat, než přísluší běžnému jezdcovi.

O trubačích.

Každý kapitán oddílu jízdy má mít při sobě dva schopné trubače, kteří mají nejen „Bouteselle“, tedy rozkaz k nasedání, k přesunu, k útoku a k ústupu, ale také má být schopen hovořit vícero jazyky. Dále má být prozíravý, uvážlivý a obezřetný, zejména v okamžiku, kdy ho jeho generál, kapitán nebo velitel vyšle se zprávou k nepříteli nebo kvůli vyplacení zajatců. Když je pak u nepřítelů, má být ostražitý a opatrný ohledně toho, co říká, a nemá prozradit nic, co by mohlo uškodit záměrům jeho knížete a země. Také má dávat pozor a zapamatovat si vše, co se týká protivníkových opevnění a zákopů a kde se tyto nacházejí, aby poté o nich mohl po návratu podat zprávu svému generálovi nebo kapitánovi. Trubač má být také ubytován v blízkosti korneta, aby byl připraven za všech okolností vyhlásit poplach, a oddíl se mohl rychle ozbrojit a nasedlat.

○ písaři u oddílu jízdy.

Následující hodností po trubači je u jednotky písař, kterého někteří nazývají furýr. Jeho povinností je správně vydávat důstojníkům a vojákům výplatu, a má také vždy udržovat přesný seznam jmen a příjmení všech vojáků jednotky. Dále má vypisovat potvrzení pro ubytování vojáků a vydávat jim na toto ubytování peníze, a celkově se čestně a spravedlivě starat o všechny záležitosti kompanie.

○ desátníkovi.

Stejně jako pěší kompanie, má být i oddíl jízdy rozdělen do tří skvadron [Corporalships], a každé z nich má velet desátník. Jeho povinností je pak udržovat přesný seznam jmen a příjmení všech jezdců v jeho skvadroně, dále se má postarat o to, aby vojáci udržovali své koně připravené a své zbraně, pistole a karabiny v bezvadném stavu, aby je mohli použít kdykoli v případě potřeby, a také o to, aby byli vojáci bdělí a opatrní při výkonu hlídek. Dále o to, aby hlídky vykonávaly řádně své povinnosti, a má dohlédnout na to, aby byly řádně střídány. Také dohlíží na to, aby se vojáci pravidelně na hlídkách, nebo případně jinde, cvičili v zacházení se zbraněmi. Má být také ku pomoci svému poručíkovi při zabraňování rozepří a hádek, které by mohly mezi vojáky jeho skvadrony vzniknout. Nakonec má dělat vše, co přísluší poctivému desátníkovi, aby si vysloužil milost u svých důstojníků, a také případné povýšení.

○ kvartýrmistrovi.

Každý oddíl má mít svého kvartýrmistra, jehož povinností je dohlédnout na to, aby byl oddíl dobře ubytován jak v poli, tak i v posádce, zvláště pak, pokud je oddíl odloučen od armády a táboří samostatně po domech ve vesnicích. Jeho povinností je také účastnit se porad u generálního kvartýrmistra, a obdržet od něj pokyny ohledně toho, ve kterých domech má být ubytován kapitán a jeho oddíl. Následně má tyto domy rozdělit mezi jednotlivé skvadrony podle jejich pořadí. Také je často využíván k tomu, aby předával zprávy a rozkazy. Pokud se má pak regiment nebo oddíl na tažení ubytovat, má dohlédnout na to, aby byly dodrženy pokyny a způsob ubytování, které vydal generál pro tento regiment jízdy a které mu předložil generální kvartýrmistr.

○ kornetovi.

Kornet má být mladý, statečný, duchaplný a odvážný šlechtic. Díky jeho mládí nemá příliš zkušeností, nicméně ty získá časem v průběhu služby, a bude tak schopen postoupit do vyšších hodností. Má být vybrán proto, že může být schopen zastat své povinnosti, a vykonat to, co je mu určeno jeho generálem nebo kapitánem. Má pak při výkonu služby raději ztratit svůj život, než svou čest a pověst. Má se také chovat přívětivě, milostivě a vlídně ke šlechticům a vojákům oddílu, aby tak získal jejich náklonnost a oblibu, aby tito ochotně a při jakékoli příležitosti nasadili své životy za něj a za praporec, který nese. V důsledku má pak kornet při nepřítomnosti svého kapitána i poručíka úplnou velitelskou pravomoc nad svým oddílem. Na pochodu jde někdy kornet na čele oddílu, pokud je však oddíl v boji je jeho místo mezi třetí a čtvrtou řadou, aby tak mohl být lépe bráněn jeho praporec.

O poručíkovi.

Je nezbytné, aby byl poručík oddílu jízdy starý a schopný voják, s velkými zkušenostmi z válečných tažení a také ten, kdo při nejrůznějších příležitostech prokázal své zásluhy a chrabrost. Pro tyto zásluhy byl pak povýšen z nižších hodnostních stupňů, jako jsou desátníci nebo korneti, a ve kterých prokázal, že zasluhuje povýšení, do hodnosti, ve které je nyní. Je velkou pomocí a zástupcem svého kapitána, protože je také označován slovem poručík [lieutenant], a je tedy tím, kdo prosazuje a udržuje vážnost hodnosti kapitána a jeho autority. Také je tím, kdo má v nepřítomnosti kapitána svrchovanou velitelskou pravomoc nad oddílem. Jeho povinností je také zabraňovat a předcházet hádkám a rozepřím, které vznikly mezi jezdci oddílu. Má tvrdě pronásledovat úmyslné a zatvrzelé pachatele nepravostí, a trestat je tak, aby se stali příkladem pro ostatní a pro udržení pořádku. Dále má podporovat ty, kteří se činili příkladně, a tupit ty, kteří se provinili, aby tito litovali svých přestoupení a provinění. Také má vybrat na pozice desátníků ty, kteří zvládnou své muže, a udržovat svého koně připraveného, své zbraně vyčištěné a v pořádku, a své pistole a karabinu v pořádku. Má také osobně cvičit skvadrony, ať již v poli nebo na hlídce.

Má být dobrým průvodcem, který dobře zná krajinu, aby předešel nenadálým překvapením.

Jeho místo je, v okamžiku, kdy je přítomen kapitán, v týlu oddílu, aby dohlížel, že jezdci následují svého kapitána a korneta a jsou při tom řádně seřazeni, tedy že se drží ve svých řadách a zástupech. Dává také pozor, aby nikdo neopustil svou řadu nebo zástup.

Jakmile dojde k bitvě, šarvátce a podobně, a jeho kapitán nebo kornet vyrazí vpřed, aby vedli útok, drží se poručík s taseným mečem stále v týlu, aby popoháněl a dodával odvahy svým vojákům, aby se tito vrhali na nepřítele, a pokud by někdo projevil zbabělost a opustil svou řadu nebo utíkal pryč, má takového zabít. Má k tomu veškerou pravomoc a jako poručík se lehce obhájí před nadřízenými, neboť takový zbabělec by svým zlým příkladem mohl strhnout ostatní, aby také utekli, což by vedlo k porážce oddílu, nebo také celého regimentu. Jeho povinností je také navštěvovat hlídky, dohlížet na to, že jsou stráže správně střídány, a vydávat desátníkům povely pro výměny hlídek. Takto budou v okamžiku, kdy se objeví nepřítel, schopni správně reagovat a bez zpoždění vyhlásit poplach, aby se oddíl mohl ozbrojit a být připraven střetnout se s nepřítelem, případně měl čas ustoupit k silnějším jednotkám, a tam se bránit.

O Kapitánovi.

Velitel a představený oddílu jízdy, tedy kapitán, je velmi váženou hodností, která má být udělena těm, kdo ji zasluhují, jsou vážení, schopní a šlechtického původu, neboť od takových může být očekávána čest a chrabrost. Kapitán má být v první řadě věřící a bohabojný, střídavý, mírný, spravedlivý, zdrženlivý, moudrý, opatrný, pečlivý ve výběru mužů i koní a má dohlédnout, aby o ně bylo dobře postaráno, a že jsou jeho vojáci dobře vycvičení. Tedy, že se jeho muži zachovávají statečně ve službě a před nepřítelem, a že pečlivě a bděle vykonávají své hlídky. Má oceňovat dobrou službu, a trestat špatnou, přičemž mu tyto křesťanské ctnosti získají úctu, přízeň a respekt, a to nejen mezi vojáky jeho oddílu, kterému velí, ale i mezi dalšími jednotkami.

Pokud je však kapitán ať již jízdy nebo pěchoty, zhýralý, vede nestřídmý a nepořádný život, propadá chtivosti po zisku, a dává špatný příklad těm, kterým velí a osobně páchá různé zločiny, jak má takový kárat za totéž své vojáky, nebo jak má za totéž vojáky s čistým svědomím trestat v okamžiku, kdy je sám vinen stejnými proviněními? Neboť tak jistě, jako je kapitán hlavou kompanie, (z čehož je odvozen i název této funkce), má se i tento příkladně zachovávat a vést bezchybný život, aby dával dobrý příklad svým podřízeným důstojníkům a vojákům kompanie, kteří slouží pod jeho velením.

Má pečlivě dodržovat a bezchybně provádět všechny rozkazy, které obdržel od svého generála, a dostavit se se svým oddílem na místo setkání v určený čas. Má projevovat úctu a poslouchat všechny velitele a nadřízené důstojníky. Také má být za všech okolností první na koni, a ve službě před nepřítelem se má vždy zachovávat statečně, a nemá ukázat žádné známky strachu, ani v okamžiku největšího nebezpečí, aby tak nezavdal příčinu ke zbabělosti u svých vojáků. Má si všimnout vojáků pod svým velením, kteří se zachovávají statečně a odvážně před nepřítelem, podporovat je, a oceňovat je podle jejich zásluh, Také si má pamatovat jména a příjmení všech šlechticů i vojáků oddílu, a příležitostně si má nechat poradit od zkušených vojáků své kompanie. Nemá trpět plenění nebo pustošení krajiny, které by bylo pácháno vojáky jeho oddílu, stejně tak jako drancování nebo olupování vesničanů a poddaných spojenců, pokud je to v rozporu s rozkazy a prohlášeními jeho generála, neboť poslušnost je první křesťanskou ctností, která je vyžadována od vojáka, a tím spíše od kapitána. Ten má pak prokázat chrabrost, zásluhy, moudrost a rozvahu, což mu pak po zásluze vyslouží vyšší hodnost a slávu. Toto je pak v krátkosti vše, co se týká vojáků, šlechticů a důstojníků u oddílu jízdy.

O VÝZBROJI, která přísluší kyrysníkům a arkebuzírům, podle výnosu Pánů Generálních Stavů Sjedenocných Provincii.

Když bylo ukázáno, jaké jsou povinnosti vojáků, šlechticů a důstojníků oddílu jízdy, ukážeme si nyní, jak mají být tito vyzbrojeni. Od kyrysníka je vyžadováno, aby byl statný, jezdil na silném a spolehlivém koni a měl dobrý kožený kabátec [buff-jerkin], krátký meč nebo tesák jako poboční zbraň a šerpu přes paži a tělo v barvách svého knížete, aby jej bylo možné rozlišit od nepřítele, ať již v bitvě nebo ve službě.

Má sedlat silného a spolehlivého hřebce nebo valacha s kohoutkovou výškou čtrnáct dlaní, podle míry, jaká byla ustavena výnosem Stavů, tedy měřeného provázkem od kopyta až po ramenní kost. Kyrysníkovi se má dostat dobrého sedla a uzdy, se dvěma pistolemi umístěnými v silných holstrech vpředu na sedle. Ty mají mít délku pistolových hlavních, což je alespoň čtyřicet palců, pistole pak mají mít ráži dvaceti kulí do libry, nebo také čtyřicet kulí, které se volně vkutálejí do hlavně.

Co se týče ochranné zbroje, má mít nejdříve na hlavě uzavřenou helmu nebo šisák, který byl zkoušený proti pistoli, za druhé nákrčník, za třetí přední kyrys a zadní plech, který má být zkoušený proti pistoli, za čtvrté nárameníky a zbroj na pažích, za páté plechové rukavice, za šesté tašky nebo stehenní plechy, které sahají od pasu až pod kolena, a (jak bylo již řečeno) dvě pistole pověšené na sedle. Takto je pak kyrysník ozbrojen od hlavy až k patě.

Arkebuzír je pak vyzbrojen v první řadě lehčím otevřeným šisákem, za druhé nákrčníkem a předním a zadním plechem, které by také měly být zkoušeny proti pistoli a dobrou karabinu zavěšenou na řemenu kolem těla. Délka hlavně karabiny pak má být nejméně tři stopy, s takovou ráží, aby se do hlavně volně kutálely kule o velikosti sedmnácti kulí do libry. Dále má mít vždy připravenou malou prachovnici a patronašku, a má mít vysokého a dobře ovladatelného koně s kohoutkovou výškou patnácti dlaní. K tomu má mít dobré sedlo, uzdu, postroj a šerpu, jak je to ukázáno na vyobrazení dále (toto vyobrazení není součástí překladu).

O zvládání koně.

Jakmile jsou kyrysník i arkebuzír takto vyzbrojeni, je velmi potřebné, aby byl každý jezdec schopen obratně ovládat svého koně a uměl ho rychle nachystat do služby. Má svého koně přivést k poslušnosti, zejména jej naučit, jak se pohybovat v kroku, klusu, cvalu a trysku [Carrera], a dále jak postupovat, jak se zastavit, jak couvat a pohotově se obracet a otáčet, ať již na kteroukoli stranu podle potřeby jezdce. Jakmile pak koně naučí toto, a zvládá se s ním obratně obracet a otáčet, má jej projíždět po kruhu, nejdříve o větším průměru, a pak postupně o stále menším a menším, a to nejdříve v kroku, pak v klusu, a nakonec ve cvalu a v trysku. Tyto věci je možné koně naučit za pomoci ruky, nohy a hlasu. Pro povely vydávané rukou (kdy máš dávat pozor, abys pohyboval pouze zápěstím, a nikoli paží) pak máš, pokud chceš, aby se kůň obrátil nalevo, lehce malíkem stáhnout otež, a dotknout se koně levou nohou (ale nikoli ostruhou). Pokud se pak chceš obrátit čelem vzad, máš použít pobídku silněji, a tak dále. Pokud chceš klusat, máš přesunout chodidla lehce vpřed, a pro cval ještě více dopředu. Jakmile provedeš nějaký pohyb, je dobré, pokud svého koně v tomto pohybu nějaký čas ponecháš, tedy, pokud ho například zastavíš, nech ho chvíli stát, a podobně. Také není chyba, pokud mu poté, co jsi vše procvičil, dáš něco chleba nebo trávy jako odměnu. Pro povely hlasem můžeš použít ‚Hyjé‘ [Advance], ‚Hou‘ [Hold], ‚Hot/čehý‘ [Turn] a podobně. Protože však povely hlasem nemusí být vždy zaslechnuty, je dobré je vždy doprovázet pobídkami rukou a nohou. Také je velmi užitečné, pokud koně naučíš chodit stranou. To je využíváno v okamžiku, kdy je kůň dále od píce ve žlabu, aby k ní neotočil hlavu.

Kůň se musí také často zvykat na zápach střelného prachu, pohled na oheň a na zbroje, a dále na zvuky výstřelů, bubnů a trubek, a podobně, to vše pak postupně a s rozvahou. Tedy, když je kůň na pastvě, má být (v dostatečné vzdálenosti) odpálena trocha prachu, a toto má být opakováno postupně blíže a blíže. Následně můžeš daleko od něj vystřelit z pistole, a opět se s výstřely postupně přibližovat. Obdobně se pak kůň zvyká na zvuk bubnu nebo trubky.

Čeledín se má čas od času odít do zbroje, a kůň má být také zvykán na to, aby čas od času žral píci z vaku, nasazeného na hlavě. Je také vhodné nechat poblíž stát mušketýra, navzájem na sebe vystřelit, projíždět poblíž něj, a také nechat ho najíždět proti úplné zbroji, která byla postavena na kůl tak, aby ji kůň mohl povalit, a pošlapat ji svými kopyty. Tímto a dalšími způsoby má tvůj kůň (který zjistí, že mu není působena bolest) získat odvahu k tomu, aby se přiblížil k libovolnému předmětu. Také má být zvykán projíždět hornatý a nerovný terén, být cvičen ve skoku, v plavení a podobně. Toto vše dobře popsal kapitán Cruso v kapitole 27 na stranách 34 a 35 své příručky. Kdo pak zamýšlí dozvědět se více o jezdeckém umění a zvládnutí koně, toho odkazuji na dílo Monsieur Pierre de la Nouë in his Cavallerie Françoise & Italienne, na Instruction du Roy de France en l'exercice de monter a Cheval, par Antoine de Plurier, Francisco Melzo, a dále na nejrůznější práce dalších autorů, kteří o tomto pojednávají.

NYNÍ Následují jednotlivé pozice pro kyrysníky a arkebuzíry, spolu s povely a vysvětleními, která odpovídají příslušným vyobrazením, tak jak byla tato uvedena kapitánem Cruso ve dvacáté deváté kapitole jeho manuálu.

1. Od každého kyrysníka nebo arkebuzíra má být očekáváno, že dříve, než nasedne na koně nebo se hlásí u svého korneta, má vždy své pistole, arkebuzu nebo karabinu připravené, se zasypanou pánvičkou a nabitě. Holstry pak má mít plně vybavené, tedy se všemi patronami, a také má mít veškerou ostatní výstroj, která je potřeba pro něj, pro koně, zbroj pak má mít připravenou a v pořádku. První vyobrazení pak ukazuje jezdce, jak má nasedat na koně, tedy že má uchopit otěže, které volně visí přes krk koně a hrušky sedla, a nejdříve má jejich konce pravou rukou, a to palcem a prvními dvěma prsty uchopit u uzlu, a následně zkrátit tak, aby měly stejnou délku. Dále má pak dát malíček levé ruky mezi otěže a pod uzel, následující tři prsty stejné ruky přes vzdálenější otěž a s palcem z bližší strany uzlu má takto uchopit obě otěže, aby měl (dříve, než se zvedne do sedla) svého koně pod kontrolou. Následně se má levou rukou zachytit za hrušku sedla, a postavit se narovnaný po straně koně mezi holstry a konec sedla, vždy z levé strany koně. Za pomoci pravé ruky má pak vložit nohu do levého třmenu, chytit se pravou rukou za nejvyšší bod konce sedla a má se (s pomocí obou rukou) lehce (ale přitom pevně a bez toho, aby nakláněl své tělo ke kterékoli ruce), vyšvihnout do výšky, dokud nestojí svisle na levé noze, a následně má jít pravou nohou přes koně a usadit se v sedle.
2. Pravou rukou má jezdec sejmout klop holstru.
3. Zde má jezdec vyjmout pravou rukou pistoli z holstru, a to vždy nejdříve z levého, a držet ústí tak, jak je ukázáno na pozici 15.
4. Nyní má přechytit pistoli do levé ruky, pravou ruku přesunout k ústí a pažbu pistole si opřít o stehno.
5. Nyní když přehodil pistoli do levé ruky, má pravou uchopit klíč, aby jej nasadil na osu kolečka a natáhl zámek. Následně má navrátit klíč na jeho původní místo, což je obvykle po straně holstru.
6. Když pak stále drží pistoli v levé ruce, má pravou rukou uchopit malou prachovnici, a pomocí stlačení pružiny má nasypat prach na pánvičku.
7. Nyní má palcem pravé ruky stlačit knoflík záhytu pánvičky, a takto pánvičku uzavřít.
8. Levou rukou má pak přechytit pistoli, a držet ji po svém levém boku ústím vzhůru.
9. Dále má pravou rukou z holstru vyjmout patronu, neboť prachovnice se již nyní nepoužívají.
10. Jezdec vloží patronu do ústí pistole.

11. Nyní má přetočenou dlaní pravé ruky vyjmout nabíják, takže když pak ruku otočí, drží konec nabíjáku směrem dolů.
12. Jakmile pak jezdec drží v ruce konec nabíjáku (tak jak to bylo ukázáno dříve), má palcem a ukazovákem vyjmout z úst nebo z váčku na kule u holstru kuli, vložit ji do ústí a okamžitě ji nabíjákem v hlavní utlouct.
13. Zde má s přetočenou dlaní vyjmout nabíják z hlavní, a navrátit jej na jeho místo.
14. Levou rukou pak má přenést pistoli na pravou stranu, a jakmile si ji zapře o stehno, má přiklopit kohout.
15. Pak má uchopit pistoli do pravé ruky a držet ústí pistole směrem vzhůru.
16. Jakmile má pak pistoli v pravé ruce (jak je ukázáno pro pozici 15) a s ukazovákem na spoušti, má pistolí (s pevným pohledem) zamířit na cíl, a to nikoli náhle, ale postupně (rychleji nebo pomaleji, podle toho, v jakém kroku jede) a také ne přímo vpřed nad hlavu koně, ale na svou pravou stranu. Přitom pak svou pravou ruku natočí tak, aby zámek směřoval vzhůru, a jakmile zamířil na svůj cíl, má vystřelit.
17. Nyní má vrátit pistoli do holstru, vyjmout pistoli z druhého holstru (podle toho, jak je potřeba), a ale postupovat tak, jak to bylo uvedeno výše. Toto je pak vše, co se týká pistolí s kolečkovým zámkem.

Pro křesadlovou [Snap-hane] pistoli nebo karabinu (které jsou v Anglii obvyklejší, než v Nizozemí) pak platí tyto pozice, které se liší od pozic pro zbraně s kolečkovým zámkem, a které začínají pozicí číslo osmnáct.

18. Když držíš pistoli v ruce se třmeny, jako je to ukázáno dříve u pozice 14, natáhni pravou rukou kohout.
19. Pravou rukou přesuň záchyť, abys zajistil pistoli proti výstřelu.
20. Pravou rukou sklop ocílku na pánvičku.
21. Palcem pravé ruky potáhni za záchyť, abys uvolnil kohout.
22. Pozice 22, 23 a 24 ukazují, jak má být na přesunu držena arkebuza nebo karabina.

Jednotlivé pozice pro křesadlovou (Snap-hane) karabinu, která je užívána v Anglii, se poněkud liší od pozic pro zbraně s kolečkovým zámekem, a které kapitán Cruso vyjmenoval ve třicáté kapitole a ukázal na vyobrazení 43, jsou uvedeny níže.

Uchop karabinu [Order your Carabine].
Nech karabinu poklesnout v ruce se třmeny [Sink your Carabine into your bridle hand].
Natáhni kohout [Bend your Cock].
Zajisti kohout [Guard your Cock].
Nasyp prach na pánvičku [Prime].
Zavři kryt pánvičky [Shut your pan].
Přesuň karabinu [Cast about your Carabine].
Vyjmi patronu [Take forth your Cartouche].
Nabij hlaveň [Lade your Carabine].
Vyjmi nabiják [Draw your Rammer].
Zkrať nabiják [Shorten your Rammer].
Nabij kuli a utluč ji nabijákem [Lade your bullet & ram home].
Vytáhni nabiják [Withdraw your Rammer].
Zkrať nabiják [Shorten your Rammer].
Vrať nabiják zpět [Return your Rammer].
Přechyť zpět karabinu [Recover your Carabine].
Sklop ocílku [Order your hammer].
Uvolni kohout [Free your Cock].
Zamíř [Present].
Vystřel [Give fire].

Co se týká užívání meče, je od něj vyžadováno totéž jako od kyrysíka.

Vysvětlení, popisující výrobu patron.

Shledáváme-li, že prachovnice v poslední době pro úsporu času a rychlejší střelbu, zejména v bitvě nebo šarvátkách, přestávají být u jízdy užívány, je potřeba zmínit se o výrobě patron. Patrony mají být zhotovovány z bílého papíru, střiženého do vhodné délky i šířky, namotaného na dřívko (nebo na nabiják, pokud není tento příliš tenký), tak, aby odpovídaly vývrtu hlavně, a mají obsahovat odpovídající dávku prachu a kuli. Poměr prachu, který je potřeba, obvykle odpovídá polovině váhy kule. Pokud je však k dispozici jemný pistolový prach, je toto množství podle názoru některých příliš velké. Jakmile je papír srolovan tak, aby odpovídal ráži, nebo také vývrtu (jak bylo dříve řečeno), máš se jeden konec založit (tak aby udržel uvnitř prach) a opačným koncem má být do patrony nasypána odpovídající dávka prachu. Následně má být dávka prachu uzavřena zavázáním patrony provázkem, po čemž má být do patrony vložena kule, a ta je pak opět zajištěna na místě pomocí uvázaného uzlu. Jakmile pak kyrysík nebo arkebuzír chce patronu použít, má ukousnout papír na konci kde se nachází prach, a takto vložit do hlavně s kulí nahoře. Dále pak patronu utluče nabijákem, a je připraven v případě potřeby vystřelit.

Krátké vysvětlení, týkající se výcviku jízdy pomocí jednotlivých povelů, jak byl tento ustaven Knížetem Oranžským, a ukazující, co všechno má mladý jezdec znát dříve, než začne cvičit se svým oddílem.

Nejdříve má být oddíl jízdy, stejně jako pěší kompanie, rozdělen do zástupů a řad. Nejschopnější vojáci pak mají být učiněni vedoucími zástupů a krajníky.

Za druhé, vzdálenosti, které mají být dodržovány, jsou označovány termíny ‚Úzký rozestup‘ [Close Order] a ‚Široký rozestup‘ [Open Order]. Úzký rozestup je roven vzdálenosti tří stop, široký pak vzdálenosti šesti stop, ať již mezi řadami nebo zástupy, tedy ne více, než kolik kůň potřebuje, aby se na místě obrátil. V rozestupu šesti stop pak má být prováděn výcvik.

Zatřetí je nezbytné, aby jezdec dobře rozuměl nejrůznějším pohybům, které jsou vykonávány při výcviku oddílu nebo praporu jízdy, jmenovitě tedy tyto: 1. Obraty [Facings]. 2. Protichody [Countermarching]. 3. Otáčení [Wheeling].

Použití obrátů je takové, že se má oddíl nebo prapor, ať již pomocí obratu vpravo, vlevo nebo čelem vzad, naučit, jak být vzorně připraven zaútočit ve směru kteréhokoli křídla nebo do týlu.

Protichody slouží jednak tomu, aby se vedoucí zástupů přesunuli na místa krajníků, takže máš pak své nejschopnější muže v týlu, pokud z tohoto směru útočí nepřítel, nebo k tomu, aby se jedno křídlo dostalo na místo druhého.

Otáčení oddílů jízdy, ať již vpravo, vlevo nebo čelem vzad, je výborně využíváno k tomu, aby se čelo jednotky, složené z nejschopnějších mužů, natočilo do směru, ve kterém má buď zaútočit na nepřítele, nebo ze kterého nepřítel útočí, tedy ať již na libovolném křídle, nebo v týlu.

Pamatujte také na to, že zdvojování řad a zástupů, stejně jako zdvojování polovinami řad a zástupů, se v oddílech jízdy neprovádí, neboť dle výnosu jeho Výsosti mají mít zástupy jízdy hloubku pouze pěti mužů, což by způsobilo to, že po zdvojení by vždy zbyl v řadě lichý počet.

Ukázka vyobrazení na následujících stranách, vysvětlující povel ke každému z jednotlivých vyobrazení.

4. Ukazuje, jak má být seřazena skvadrona jízdy o třiceti jezdcích, a to nejdříve v úzkém rozestupu, tedy ve vzdálenosti tří stop mezi řadami a zástupy.
5. Ukazuje oddíl v okamžiku, kdy se řady rozestoupily vzad na rozestup šesti stop.
6. Ukazuje oddíl tak, jak stojí v rozestupu šest stop mezi řadami i zástupy, a nyní stojí v širokém rozestupu jak pro řady, tak pro zástupy. Pamatuj také, že při rozestupování zástupů se mají nejdříve na vzdálenost šesti stop rozestoupit prostřední zástupy, a po nich pak další zástupy na pravé i levé straně, dokud celý oddíl nestojí v širokém rozestupu.
7. Ukazuje semknutí zástupů na úzký rozestup, při čemž má být opět dodrženo to, že se nejdříve ve vzdálenosti tří stopy ustaví prostřední zástupy, po nichž se zleva a zprava přiblíží na tuto vzdálenost i ostatní zástupy.
8. Ukazuje oddíl s řadami také semknutými na úzký rozestup tří stop. Oddíl tak stojí s řadami i zástupy v úzkém rozestupu, což odpovídá rozestupům ukázaným pro pozici 4.
9. Tento pohyb je proveden obratem jezdců na pravou stranu.
10. Při tomto pohybu se jezdci opět navrátí tam, kde stáli, obratem doleva.
11. Povel čelem vzad je vykonán tak, že se všichni jezdci obrátí za pravou rukou, a to natolik, dokud nejsou čelem obráceni tím směrem, kde měli dříve týl.
12. Tato pozice je návratem do předchozí obratem za pravou rukou.
13. Toto je provedení obratu za levou rukou.
14. Tento pohyb ukazuje návrat do původní pozice, označené číslicí 6, pomocí obratu za pravou rukou.
15. Ukazuje obrat oddílu čelem vzad za levou rukou, tedy tak, dokud nejsou otočeni tím směrem, kde byl dříve týl.
16. Toto je provedeno obratem za pravou rukou. Na konci pohybu pak jezdci stojí v původní pozici, označené číslicí 6.
17. Ukazuje protichod z pravého křídla, kdy se všichni obracejí za pravou rukou.
18. Tento pohyb je opět přivede na pravé křídlo pomocí obracení na levém křídle.
19. Ukazuje protichod z levého křídla, kdy se jezdci obracejí za levou rukou.
20. Toto je opět navrátí na levé křídlo pomocí obratu za pravou rukou a pomocí povelu „Jak jste byli“. Po vykonání tohoto povelu mají jezdci stát tak, jak je to ukázáno na pozici, označené číslicí 4, kterou mají jezdci zaujmout před tím, než se začne oddíl otáčet.
21. Ukazuje využití otáčení, ať již na pravou, nebo na levou stranu. Toto má být použito v okamžiku, kdy má být čelo jednotky, které se skládá z nejschopnějších mužů, natočeno na pravé nebo levé křídlo, případně do týlu, aby tam zaútočilo nebo zadrželo útok nepřítele.

ŘÁDY, které vydala jeho výsost KNÍŽE ORANŽSKÝ a které mají být řádně dodržovány Kapitány oddílů jízdy v okamžiku jejich přesunu, přičemž tyto nemají být měněny, pokud k tomu nebude dán výslovný povel.

1. Každý oddíl má být rozdělen do tří oddílů [Corporalships]. V okamžiku řazení pak má být dodržováno to, že má před každou z čet jet důstojník: Kapitán má jet před prvním oddílem, kornet před druhým, desátník před třetím a poručík v týlu za posledním oddílem. Pokud by pak některý z těchto důstojníků měl zaujmout místo kapitána, má jím být poručík, a na jeho místě ho má nahradit desátník. Pokud se pak jednotka přesunuje s kořistí, má být jeden z předních vojáků jednotky vyčleněn, aby dohlížel, že se tyto vozy udržují u sebe v úzkých rozestupech. Místo kvartýrmistra je na pochodu vedle poručíka v týlu jednotky.

2. Zástupy nikdy nemá tvořit více než pět koní, jakkoli je jednotka velká. Tedy, pokud je jednotka tvořena sty jezdcí, má mít každý oddíl pět nebo šest koní v řadě, a pět v zástupu. Důstojníci pak mají dávat pozor, aby, jakmile projíždějí zúžením, které je dlouhé a kde mohou jet vedle sebe nejvýše tři koně, rozdělili oddíly na poloviny. Pokud to však průchod dovolí, nemají oddíly dělit a přesouvat se s nimi s pěti nebo šesti koňmi v řadě, jak bylo řečeno dříve.

3. Důstojníci mají zdůraznit vojákům, že mají tito na přesunu vždy dodržovat rozestup tří stop mezi zástupy a šest stop mezi řadami, a že nikdy nemají jet rychleji než krokem, pokud k tomu nedostali rozkaz.

4. Mezi jednotlivými oddíly nemá být ponechávána větší mezera, než kolik je potřeba pro příslušného důstojníka, který jede mezi oddíly.

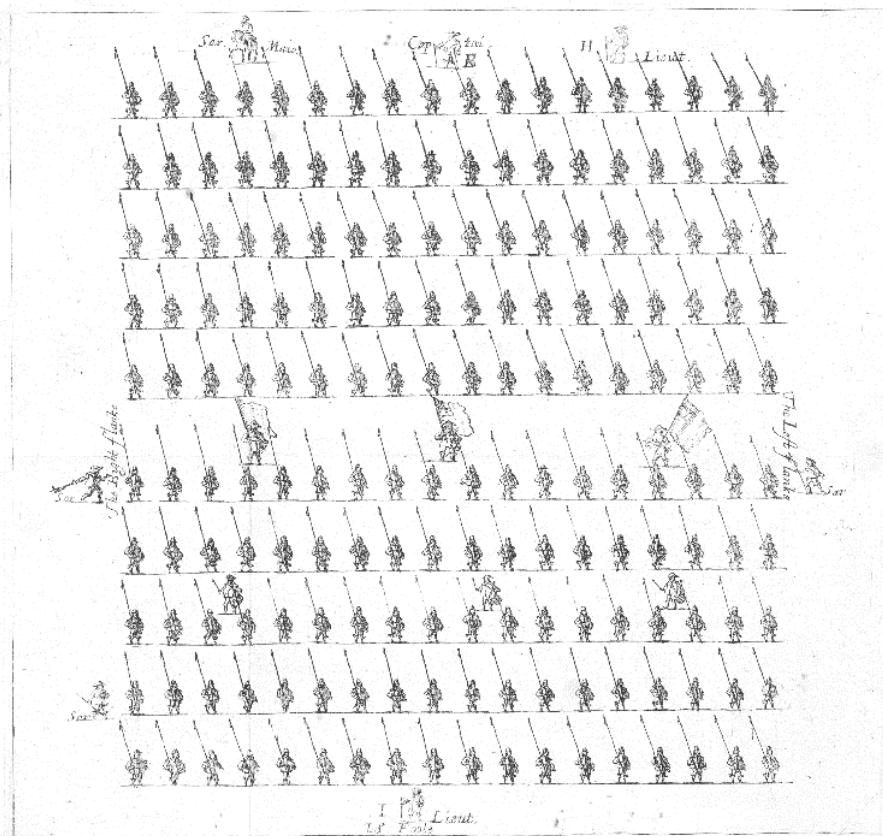
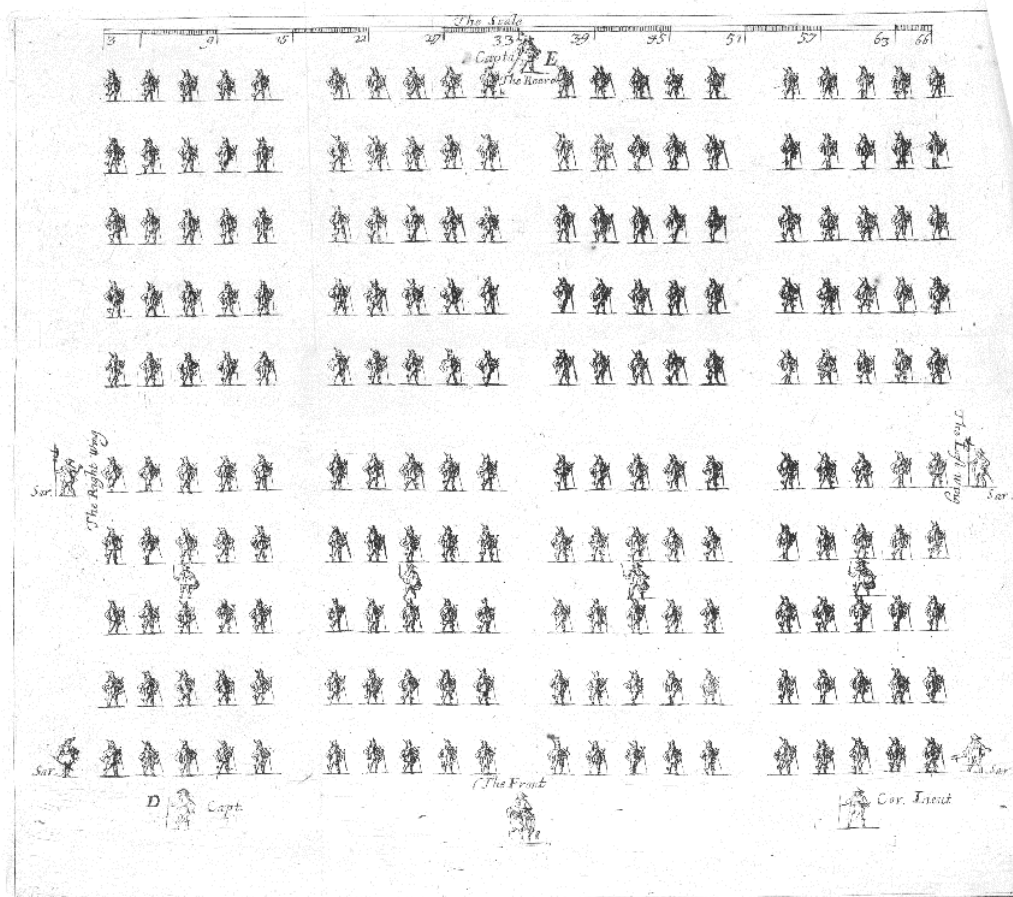
5. Poručík a kvartýrmistr, kteří jedou v týlu jednotky, se mají postarat o to, aby vojáci v týlu zahájili přesun, jakmile se pohne čelo oddílu, a také o to, aby tito vojáci správně dodržovali své rozestupy, a řady a zástupy se nepromísily.

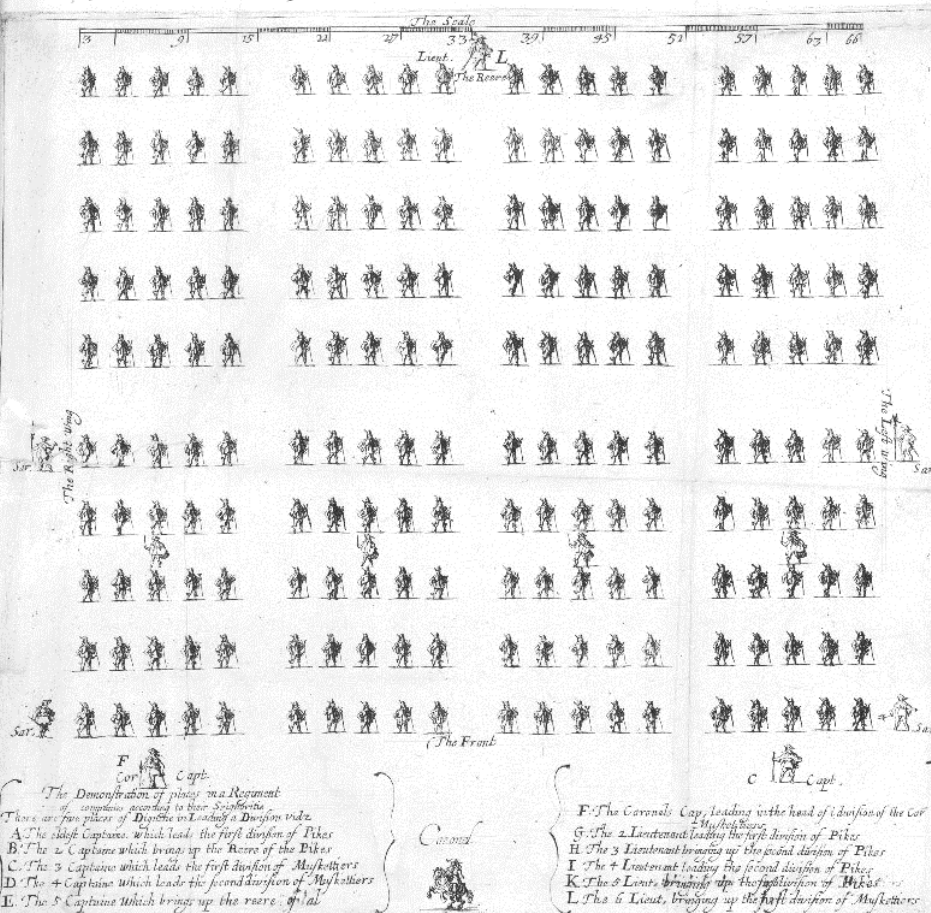
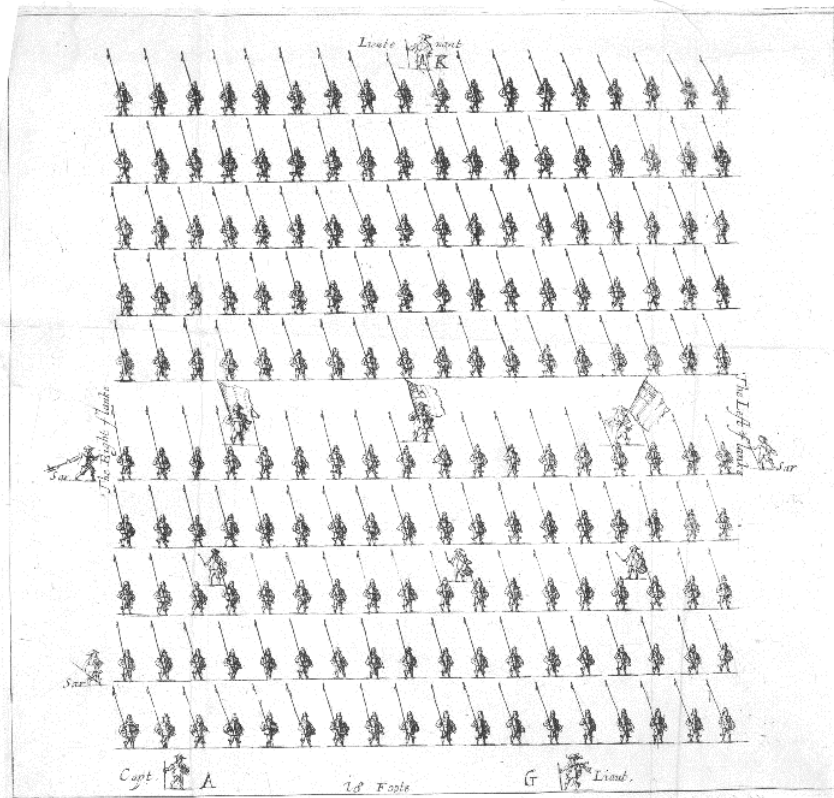
6. Jakmile je jednotka jízdy v bitvě, mají mít poručík a kvartýrmistr své místo v týlu za oddílem.

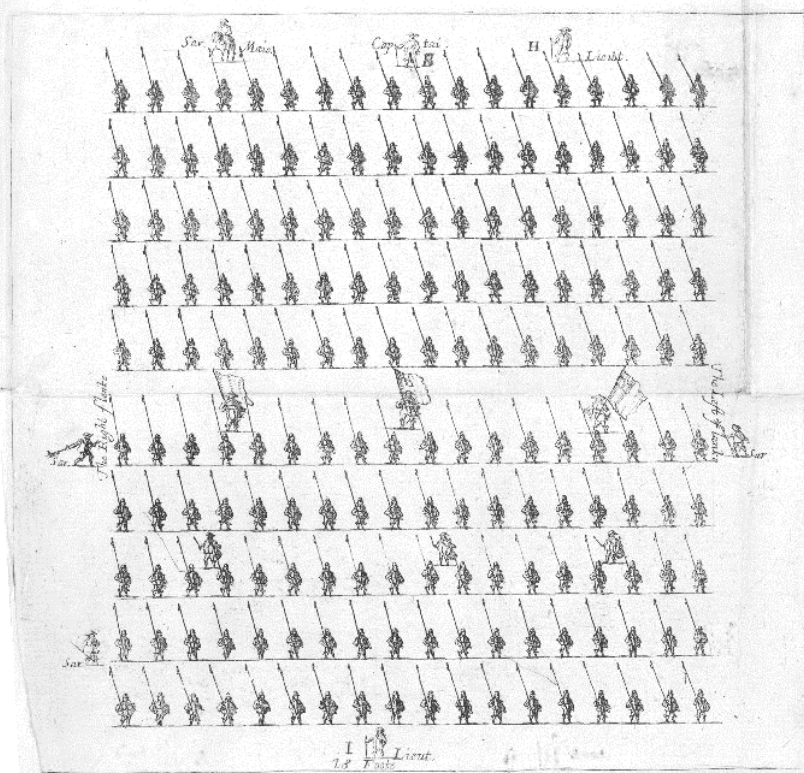
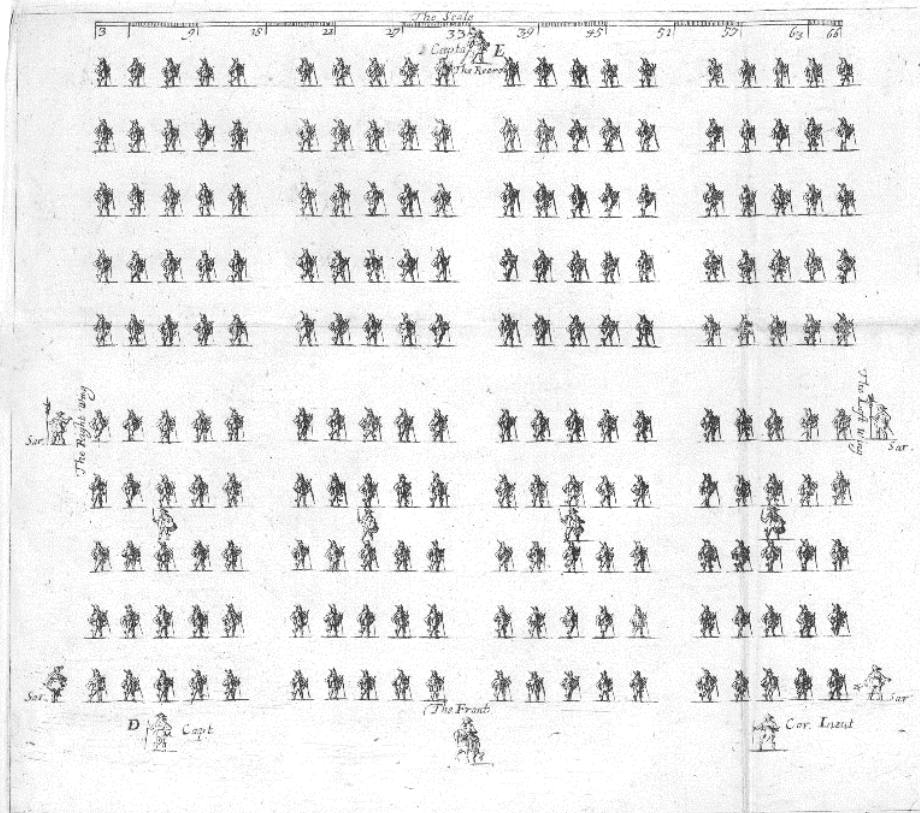
7. Na pochodu a při seřazování jednotek mají jednotlivé jednotky následovat jedna druhou tak těsně, aby neponechávaly více místa, než kolik je potřeba pro jízdní trubače a pro kapitány.

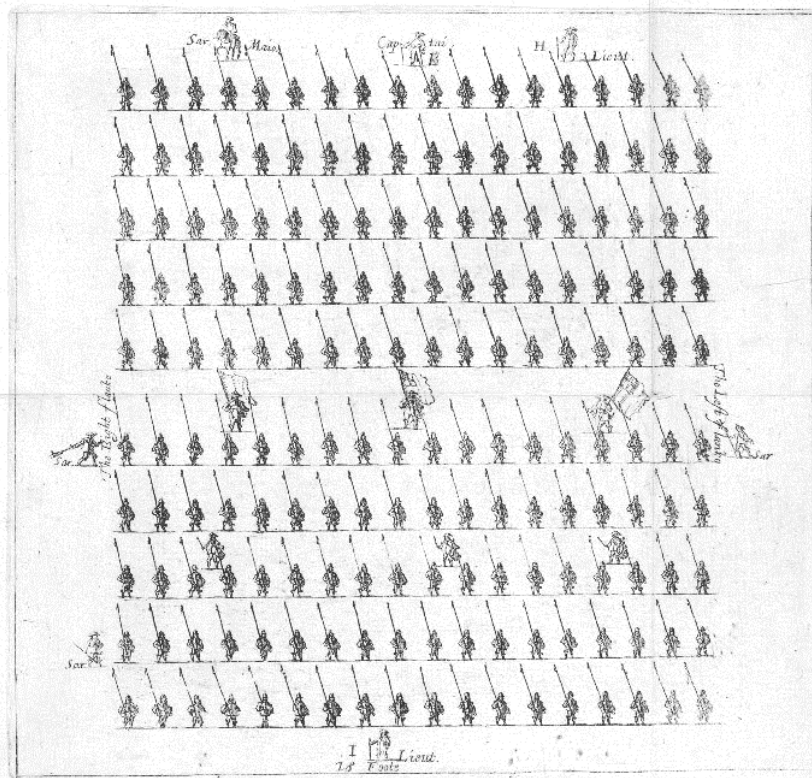
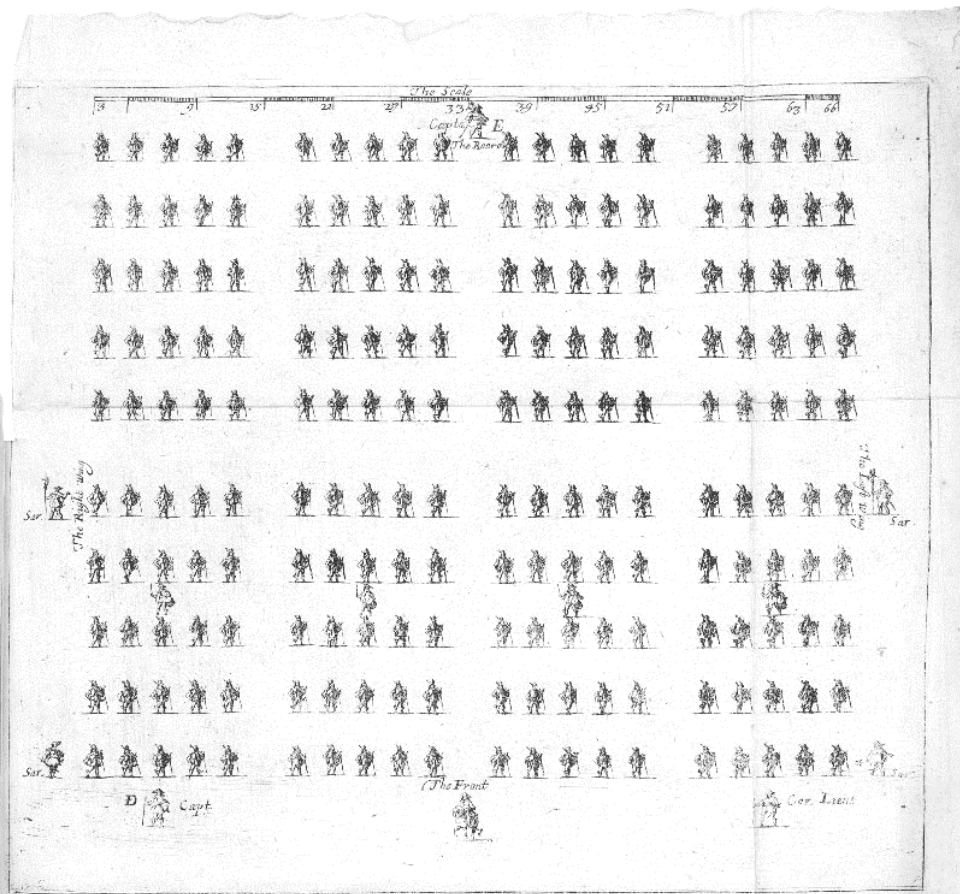
V roce 1635 přikázala jeho výsost, aby byly Generálními stavy ustaveny regimenty jízdy, skládající se z osmi oddílů kyrysníků a arkebuzírů. Čtyři oddíly kyrysníků pak mají tvořit jeden prapor, čtyři oddíly arkebuzírů druhý a společně pak tyto jednotky tvoří jízdní regiment, kterému velí plukovník. Pamatuje také na to, že na tažení mohou být jednotky a regimenty jízdy napadeny, stejně jako jednotky pěchoty. Proto mají být pro dobrý pořádek jednotky na přesunu uspořádány do tří brigád, tedy předvoje [Avant guard], hlavního voje [Battelle] a zadní stráže [Rear]. Toto je pak vše, co bych v krátkosti uvedl ohledně hodností, výzbroje, výcviku a přesunů jízdy, jak jsou využívány ve sjednocených Provincích pod velením jeho výsosti Knížete Oranžského, našeho triumfujícího generála.

KONEC.

Zdroje, použité pro tento překlad:

[1] Text byl převzat z: <https://quod.lib.umich.edu/>

[2] Obrázky byly převzaty z: <https://luna.folger.edu/>

Text ve složených závorkách { } označuje vlastní poznámky autora.

Text v hranatých závorkách [] označuje původní anglická slova, která byla v textu ponechána pro lepší pochopení překladu a ujasnění významu.

Pro Polský Svaz přeložil Ondřej Frančík, 2019

Korektury provedl Lukáš Mohyla.

Tento text je volně šiřitelný pro nekomerční a vzdělávací účely za podmínky, že bude šířen jako celek včetně této poslední strany. Jakékoli komerční využití, a to ať již celého překladu nebo jeho části, je podmíněno předchozím souhlasem autora překladu.